

Jak globálně vzdělávat

**Katalog materiálů a nástrojů psaných v češtině určených pro
globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchovu
se zvláštním zřetelem k tématu
fair trade**

Dokument vznikl s finanční podporou Evropské unie. Obsah tohoto dokumentu je plně v zodpovědnosti příjemce grantu a nelze jej v žádném případě považovat za oficiální stanovisko Evropské unie.

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

Ekumenická
Akademie
Praha

Copyright © Ekumenická akademie Praha, 2012

Autoři textů Robert Mimra a Jiří Hruška

Autoři fotografií Lukáš Lédl, Eva Knappová, Jiří Hejrlík a Škola kávy

ISBN: 978-80-904405-7-9

Dokument vznikl s finanční podporou Evropské unie. Obsah tohoto dokumentu je plně v zodpovědnosti příjemce grantu a nelze jej v žádném případě považovat za oficiální stanovisko Evropské unie.

Jak globálně vzdělávat

Katalog materiálů a nástrojů psaných v češtině určených pro
globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchovu se
zvláštním zřetelem k tématu
fair trade

Ekumenická akademie Praha, občanské sdružení

Poděkování patří týmu ARPOK, který sestavil seznam GRV materiálů vydaných neziskovými organizacemi v České republice.

Seznam vydaný ARPOKem se stal základem našeho katalogu. Děkujeme také všem členům FoRS – Českého fóra pro rozvojovou spolupráci, kteří nám poskytli doplňující informace o jednotlivých publikacích. Poděkování patří Kláře Hejkrlikové, která napsala oddíl o historii fair trade v České republice, a Veronice Bačové za věcné připomínky k textu.

Úvod	7
1. Uživatelský průvodce	9
a) Globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchova	9
b) Fair trade	10
c) Struktura katalogu	12
2. Hodnocení GRV materiálů	15
a) Výklad pojmů	15
b) O vydavateli a projektu, v rámci kterého je katalog vydáván	16
c) Hodnotící kritéria pro materiály určené k výuce globálních rozvojových témat pracujících s konceptem fair trade	17
d) Informace o hodnotiteli	18
e) Hodnocení pěti materiálů a informace o vydavatelích	18
Průřezník aneb Jak začít s průřezovými tématy	18
Silný kafe – káva a (ne)spravedlivý obchod	22
Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty?	23
Aktívne globálne školy	27
Šampióni pro Afriku	29
3. Seznam GRV materiálů podle vydavatelů	33
4. Seznam řazený podle příjmení autorů nebo editorů	57
5. Seznam řazený podle názvů publikací	64
Internetové odkazy	70

Úvod

Základem našeho katalogu je seznam materiálů pro globální rozvojové vzdělávání (GRV) a multikulturní výchovu (MKV), který vypracovala Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje (ARPOK) ve spolupráci s dalšími členy FoRS – Českého fóra pro rozvojové vzdělávání. Seznam ARPOKu je zaměřen na publikace vydané českými, moravskými a slezskými neziskovými organizacemi. My jsme přidali některé další nové publikace a především rozšířili katalog o materiály vydané dalšími subjekty (nakladatelství, komerční organizace zabývající se vzděláváním, školy atd.). Zvláštní důraz jsme kladli na publikace, které pracují s fair trade. Spravedlivý obchod (fair trade) považujeme za ideální výukový nástroj jak pro globální rozvojové vzdělávání, tak pro multikulturní výchovu.

V závěrečné fázi práce na katalogu se nám dostal do rukou seznam materiálů pro výuku dějepisu a občanské nauky, který v roce 2010 vytvořil Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Součástí seznamu jsou také materiály pro GRV a MKV. Díky tomuto seznamu materiálů jsme mohli doplnit některé dílčí informace a přidat čtyři publikace, které v našem seznamu chyběly. Projekt Výzkumného ústavu pedagogického má ještě jeden zajímavý výstup – Analýzu dotazníkového šetření k metodickým materiálům ze společenskovední oblasti (účast 115 respondentů). Analýza, dostupná na www.rvp.cz, jednoznačně potvrzuje, že v oblasti globálního rozvojového vzdělávání a multikulturní výchovy mají vyučující velmi omezené informace ohledně dostupných materiálů. To nám potvrdilo, že tento katalog může být užitečným pomocníkem.

Pozoruhodný je fakt, že překladová literatura je v našem seznamu zastoupena poměrně málo. Důvodem je to, že velká část publikací vznikala v rámci projektů, které měly partnerství s řadou organizací v Evropě i mimo Evropu, obvykle hrazených z grantů Evropské unie. Některé z publikací jsou úpravou původních textů pro české prostředí,

nebo alespoň vydavatelé přidali několik kapitol pro české uživatele. Ovšem ze stejných zdrojů, grantů Evropské unie, čerpají pro svou vydavatelskou činnost organizace v dalších evropských zemích. Dochází tady k efektu duplicity, respektive multiplicity materiálů. Především publikace pro globální rozvojové vzdělávání jsou přenosné do většiny evropských vzdělávacích systémů. Česká republika se díky kurikulární reformě z roku 2004 přiblížila vyspělým zemím západní Evropy. Vznikla tak jednoznačná poptávka po publikacích a materiálech pro GRV a MKV. Ambicí našeho katalogu je přinést českým, moravským a slezským učitelům co možná nejkompletnější seznam materiálů pro globální rozvojové vzdělávání a alespoň reprezentativní vzorek materiálů pro multikulturní výchovu.

Významným politickým posunem v oblasti GRV je Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání pro období 2011 – 2015, kterou vydalo v březnu 2011 Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Národní strategie definuje globální rozvojové vzdělávání, uvádí významné dokumenty a organizace zabývající se GRV, popisuje východiska pro zahraniční rozvojovou spolupráci České republiky. Autoři strategie konstatují, že povědomí občanů ČR o globálních problémech je nízké (podle průzkumu Eurobarometru z roku 2009 slyšelo o Rozvojových cílech tisíciletí jen 17 % Čechů oproti např. 64 % Nizozemců nebo 45 % Švédů). Dokument definuje dílčí strategie a opatření, které povedou k reálnému vyššímu povědomí o globálních problémech a důkladnější výuce GRV na školách. Z našeho pohledu je zajímavý cíl „podpořit, vytvořit a zpřístupnit pedagogům škálu aktuálních a relevantních výukových materiálů (učebnice a učební texty, ostatní texty a materiály) k začleňování GRV do vzdělávacích procesů“. V obecnější rovině pak „dosáhnout toho, aby se globální rozvojové vzdělávání stalo nedílnou součástí všech úrovní formálního vzdělávání“. Další informace o Národní strategii globálního rozvojového vzdělávání uvádíme na straně 56.

1 Uživatelský průvodce

Většina uživatelů tohoto katalogu má určitou představu o významu slov v názvu této publikace: „Jak globálně vzdělávat: Katalog materiálů a nástrojů psaných v češtině určených pro globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchovu se zvláštním zřetelem k tématu fair trade“. Přesto si dovolíme malý terminologický výklad názvu publikace a barokně košatého podtitulu, kterými jsme náš katalog pojmenovali. Slovním spojením „jak globálně vzdělávat“ míníme, jak realizovat globální rozvojové vzdělávání. Pod pojmy materiály a nástroje se v této publikaci skrývají metodické příručky a listy, manuály, informační zpravodaje, sborníky, odborné publikace, mapy, katalogy materiálů neziskových organizací, komiksy, počítačové a didaktické hry, webové projekty, vzdělávací projekty a výstupy z dlouhodobějších projektů, zpráva o GRV v letech 2008 – 2010 a také několik „bonusových“ publikací, které se dotýkají GRV a MKV jen letmo (např. kniha *Můžeš změnit svět: příručka světoobčana 21. století*, *Efektivní metody a formy výuky pedagogů na středních školách*, *Stav světa na přelomu tisíciletí*, *Náboženství v globální občanské společnosti*). Dvě z těchto publikací si pak zaslouží podrobnější informaci. Beletristickou knihu *Učitelkou v Peru* napsala Olga Vilímková, která jezdí do Peru od roku 1994 (v roce 2001 vyučovala jako dobrovolná učitelka v peruánské základní škole v obci Pucamarca). Kniha popisuje každodenní zkušenost české kantorky ve velmi odlišném kulturním prostředí. Publikace může posloužit jako doplňující materiál nebo inspirace k výuce MKV. Text *Globální problémy lidstva* napsal v roce 1982 Jaromír Sedláček. Publikace obsahuje bizarní názory na problémy globalizace očima marxisticko-leninského sociologa období pozdní normalizace. Tento text jsme zařadili do našeho katalogu jako exkurz do nedávné minulosti, publikace je k praktickému využití dnes nepoužitelná.

V názvu našeho katalogu dále deklarujeme seznam materiálů v češtině. Katalog však obsahuje také jedenáct materiálů ve slovenštině a tři publikace v angličtině – *How Teachers Cope with Social and Educational Transformation: Struggling with Multicultural Education in the Czech Classroom* – tato publikace zkoumá problém, jak aplikovat multikulturní výchovu v českém školství v kontextu postkomunistické transformace. *Global Issues in the ELT Classroom* je materiál pro lektory a učitele angličtiny, který pomůže studentům orientovat se v aktuálních globálních problémech. Třetí publikací je anglický překlad informační brožury kampaně Česko proti chudobě nazvaný *Millennium Development Goals – Manual for Global Development Education*.

a) Globální rozvojové vzdělávání

Význam sousloví globální rozvojové vzdělávání (GRV) se překrývá s anglickým termínem Global Education. Čeští autoři užívají někdy také označení globální vzdělávání, tedy doslovný překlad z angličtiny, případně trochu matoucí – rozvojové vzdělávání. Česká definice GRV, na níž se shodla pracovní skupina vzdělávání Fóra pro rozvojovou spolupráci, zní takto:

„Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který:

- *přispívá k pochopení souvislostí mezi vlastním životem a životem lidí na celém světě*
- *usnadňuje porozumění ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním a kulturním procesům, které ovlivňují životy lidí*
- *rozvíjí dovednosti a podporuje hodnoty a postoje, které lidem umožňují aktivně se podílet na řešení lokálních i globálních problémů*
- *směřuje k přijetí spoluzodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život podle svých představ.“*

Obecnější je definice GENE (Global Education Network Europe):

„Globální rozvojové vzdělávání je vzdělávání, které otevírá lidem oči a mysl pro realitu světa, a probouzí je, aby usilovali o větší spravedlnost ve světě, o rovnost mezi lidmi a o lidská práva pro všechny. Globální rozvojové vzdělávání v tomto smyslu zahrnuje rozvojové vzdělávání, výchovu k lidským právům, výchovu k udržitelnému rozvoji, výchovu k míru a předcházení konfliktům a mezikulturní vzdělávání a rozšiřuje výchovu k občanství o globální dimenzi.“

Pro obsahové vymezení GRV nám také pomůže definice organizace NaZemi – společnost pro fair trade, která se snaží pojmenovat to, co GRV není:

- *Globální rozvojové vzdělávání není pasivním učením o „rozvojových“ zemích.*
- *Globální rozvojové vzdělávání není, když dobrovolníci z „rozvinutých“ zemí jezdí učit do „rozvojových“ zemí v rámci projektů rozvojové spolupráce.*
- *GRV není propagací rozvojové spolupráce či jiných návodů ke změnám, které my, učitelé, považujeme za dobré.*
- *GRV není podporou stereotypů o jiných národnostech a kulturách tím, že poukazuje na důležitost vnějších projevů dané kultury a nerozlišuje v nich jednotlivé lidi s jedinečnými kvalitami a perspektivami.“*

Historie globálního rozvojového vzdělávání, chcete-li Global Education, je poměrně mladá. První metodiky a teorie sahají do 80. let 20. století. Průkopníkem GRV byla Univerzita v Yorku ve Velké Británii. Od roku 1992 sídlí Mezinárodní ústav pro globální výchovu při Pedagogické fakultě Univerzity Toronto. Z otců zakladatelů jmenujme Grahama Pikea a Davida Selbyho, jejichž knihy Globální výchova: Nabídka alternativních aktivit pro práci ve škole a dva díly publikace Cvičení a hry pro globální výchovu vyšly v češtině. David Selby byl také spoluorganizátorem konference Touch (konané v Seči ve východních Čechách), která už v říjnu 1989 propojila pedagogy z Východu a Západu zabývající se ekologickou a globální výchovou. Následovaly konference Touch 90 v anglickém Conistonu a Touch 92 konaná v řecké Loutře v okrese Sidirokastro. Ze Selbyho a Pikeova modelu čtyř dimenzí globality vycházely také první české metodiky pro GRV.

Multikulturní výchova

Na rozdíl od materiálů pro GRV, které jsme se snažili zmapovat komplexně a úplně, se tématu multikulturní výchovy (MKV) dotýkáme spíše okrajově. Zaměřili jsme se především na materiály, které jsou v souběžné myšlenkové ose s tématy obsaženými v GRV materiálech. Vymezení MKV se v různých definicích a u různých autorů značně liší. Obecnou definici MKV vytvořilo UNESCO. Definice je užívána především v anglicky mluvících zemích a přejala ji i mezinárodní organizace:

„Multikulturní výchova je příprava na sociální, politickou a ekonomickou realitu, kterou žáci prožívají v kulturně odlišných stycích s lidmi.“

Dana Moree a Petra Morvayová doplňují, že

„...v České republice byl tento pojem (MKV, pozn. aut.) zvolen jako zastřešující pro pedagogickou práci s diverzitou ve třídách. Jeho definice je však velmi široká a dostupné analýzy naznačují, že ne zcela reflektovaně kombinuje několik teoretických přístupů k této oblasti pedagogické práce.“

(Moree, 2008; Morvayová, 2008).

Autorky následně vymezují dva základní přístupy k MKV:

„...pro zjednodušení se tady pokusíme představit dva základní principy, z kterých MKV může vycházet: jedním je koncept zaměřený primárně na skupinové příslušnosti – můžeme ho nazvat kulturně-standardním a druhý vnímá na prvním místě jednotlivce – ten nazýváme transkulturním přístupem.“

Takto popisují MKV Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání (strana 97):

„Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.“

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.“

b) Fair trade

Posledním termínem v názvu našeho katalogu je fair trade. World Fair Trade Organization definuje spravedlivý obchod takto:

„Fair trade je obchodní partnerství, jehož cílem je zlepšení životních podmínek dosud vyloučených a znevýhodněných výrobců z rozvojových zemí v rámci konceptu udržitelného rozvoje. Toho se snaží docílit poskytováním lepších obchodních podmínek pro výrobce a zvyšováním uvědomění spotřebitelů o situaci v chudých rozvojových zemích.“

Cíle fair trade:

1. Zlepšit životní podmínky producentů zlepšením přístupu na trhy, posílením organizací prvovýrobců, vykupováním za lepší ceny a kontinuitou v obchodním partnerství.
2. Podporovat příležitosti rozvoje znevýhodněných producentů, zvláště žen a tradičních národů, a chránit děti před zneužíváním v produkčním procesu.
3. Zvyšovat uvědomění mezi spotřebiteli o negativním dopadu mezinárodního obchodu na producenty tak, aby mohli využít svou kupní sílu pozitivně.
4. Vytvořit ukázkový model obchodního partnerství skrze dialog, transparentnost a vzájemný respekt.
5. vést kampaně za změny v pravidlech a praktikách konvenčního mezinárodního obchodu.
6. Chránit lidská práva propagací sociální spravedlnosti, ochrany životního prostředí a ekonomické jistoty.“

Historie fair trade

Počátky fair trade sahají do konce 40. let 20. století. Přehlednou historii v kostce uvádí na svých webových stránkách Asociace pro fair trade. Jedná se o překlad z knihy Le commerce équitable en 2009, kterou napsal Samuel Poss (vydal Trade for Development Centre, Bruxelles, 2009):

„Počátky – vznik myšlenky fair trade a první iniciativy

Myšlenka spravedlivého obchodu (fair trade) a solidarity s obyvatelstvem třetího světa se objevila již koncem čtyřicátých let. Jako první se do tohoto způsobu pomoci rozvojovým zemím pustily dvě protestantské organizace v USA (Ten Thousand Villages a SERRV). V Evropě se hnutí fair trade začíná rozvíjet koncem 50. let. V roce 1959 byla v Nizozemí založena organizace SOS, která začala prodávat produkty pocházející z rozvojových zemí.

Na konferenci Spojených národů o obchodu a rozvoji (1964) byla přijata nová koncepce rozvojové pomoci. Finanční podpora by měla být nahrazena obchodem, který bude zvýhodňovat země Jihu v tržním systému zemí Severu. Heslo „Trade, not aid“ („Obchod, ne pomoc“) se od té doby stává principem spravedlivého obchodu.

V roce 1969 je v nizozemském městě Breukelen otevřen první „Světový obchod“, který se specializuje na prodej rukodělných výrobků z rozvojových zemí pocházejících přímo od výrobců. V té době se hnutí fair trade rozvíjí velmi rychle v celé západní Evropě a o dva roky později již existuje téměř 120 fair trade obchodů.

80. léta – udělování certifikací a vznik značek

V roce 1986 sami zemědělci z mexického Chiapas podporovaní holandskou nevládní organizací Solidaridad vyjadřují přání, aby je podporovala raději nákupem jejich kávy než poskytováním darů. Organizace nakonec přistoupí k udělování certifikací jejich produkce, čímž přichází s naprosto novým přístupem vedoucím k rychlému rozvoji spravedlivého obchodu.

V roce 1988 vzniká nizozemská značka Max Havelaar s logem garantujícím spotřebitelům, že jím označené produkty vznikly v souladu s principy fair trade. Tento systém umožnil dostat fair trade výrobky do široké distribuce a během několika měsíců dosáhla v Nizozemí spotřeba fair trade kávy 2 % z celého národního prodeje kávy.

Současně vznikají v dalších evropských zemích nové značky, jako TransFair či Fairtrade, a rozšiřuje se rovněž sortiment fair trade potravin o čaj, cukr, kakao, čokoládu, med a banány.

90. léta – zakládání mezinárodních organizací

S rostoucím množstvím národních iniciativ ve sféře spravedlivého obchodu se zvyšuje potřeba jednotné koncepce rozvoje, která by usnadnila mezinárodní spolupráci a realizaci společných aktivit.

Roku 1989 ústí tato nutnost v založení mezinárodní organizace pro fair trade IFAT (International Fair Trade Association, dnes WFTO). Někteří evropští dovozci se sdružují v asociaci EFTA (European Fair Trade Association) založené v roce 1990. V roce 1994 zakládá 15 evropských sítí světových obchůdků sdružení NEWS! (Network of European World Shops) a o tři roky později vzniká další mezinárodní subjekt FLO (Fairtrade Labelling Organizations International).

Současnost – fair trade a udržitelný rozvoj

Koncept fair trade je dnes považován za součást udržitelného rozvoje. Už ze své podstaty se nemůže stavět proti globalizaci ekonomiky, protože je sám o sobě určitou formou mezinárodního obchodu. Princip spravedlivého obchodu však může nabídnout alternativní pojetí globalizace, a to takové, která zohledňuje nejen ekonomický růst, ale také společenský vývoj a respekt k životnímu prostředí.

Třetí vlna

O třetí vlně fair trade se hovoří především v zahraničí, jedná se o nové tendence v této oblasti, zejména rozvoj spravedlivého obchodu jako soukromé podnikatelské aktivity a vznik vlastních fair trade značek u některých obchodních řetězců.

Po nevládních organizacích typu Oxfam a zakládání značek jako Max Havelaar se dnes rozvíjí další aktivita v oblasti prodeje fair trade. Objevují se stále častěji podnikatelé a podnikatelky zaměřující se na prodej výhradně fair trade produktů.

Rovněž zahraniční sítě hyper a supermarketů se přizpůsobují rostoucímu zájmu o fair trade a vyvíjejí vlastní řady produktů odpovídající těmto principům. Z pro nás známých řetězců to je např. Carrefour a Lidl. Tyto nové směry ukazují na další dosud nevyčerpané možnosti rozvoje spravedlivého obchodu.“

Historie fair trade v České republice

Historie hnutí fair trade u nás je v porovnání s vývojem na Západě poměrně krátká. Naopak z východoevropských zemí je fair trade nejrozšířenější právě v České republice. První aktivity spojené s propagací a prodejem fair trade začaly v roce 1994, kdy několik pražských sborů Českobratrské církve evangelické založilo Obchůdek jednoho světa a nadaci Jeden svět. Po tomto významném kroku přichází nová vlna zakládání organizací a prodejních míst až počátkem nového tisíciletí. Jejich cílem není pouze výrobky fair trade prodávat, ale také pořádat osvětové a vzdělávací akce.

V roce 2003 se začala Ekumenická akademie Praha intenzivně zabývat problematikou fair trade a uspořádala na toto téma první mezinárodní seminář. Rok poté zahájila maloobchodní a velkoobchodní prodej potravinových fair trade produktů. V roce 2003 byla v Brně založena Společnost pro Fair Trade a rozvojové vzdělávání (dnes NaZemi – společnost pro fair trade). Jak je z názvu patrné, cílem společnosti bylo především podporovat fair trade skrze osvětu a vzdělávání. V Brně však dosud nebyly fairtradové produkty dostupné, a proto bylo nejdříve nutné vytvořit první prodejní místo, čehož se společnost také ujala a založila obchod NaZemi. Společnost postupně ke své brněnské centrále přidala dalších šest poboček s prodejními místy (v Praze, Olomouci, Pardubicích, Poličce, Trutnově a Ústí nad Labem). Ve Znojmě otevírá Fair Trade Centrum s.r.o. vlastní obchod a také v Praze přibýly další dva specializované

fairtradové obchody – Ekumenická akademie Praha uvedla do provozu obchůdek nazvaný Fair&Bio, druhý fairtradový obchod otevřela obecně prospěšná společnost Jeden svět. V současné době jsou v Praze čtyři fairtradové obchody, které provozují neziskové organizace: po jednom Ekumenická akademie Praha a NaZemi – společnost pro fair trade, dva obchody patří společnosti Jeden svět.

Fair trade však nenajdeme pouze ve specializovaných obchůdkách či bioprodejnách, trend jeho zavádění do obchodních řetězců se pozvolna dostává i k nám. V roce 2006 tak uvádějí fairtradové výrobky na český trh obchody Marks&Spencer. Nabízejí především kávu, čaj, čokoládu a bavlněné zboží. Dalšími novými prodejními místy jsou DM Drogerie, Makro, Globus, InterSpar či Tesco. V roce 2008 u nás vznikl historicky první zpracovatel certifikované Fairtrade® kávy – pražírna Mamacoffee s.r.o. Tato společnost v Praze postupně otevírá vlastní kavárny Mamacoffee.

Potřeba setkávat se, zabývat se koncepčními otázkami a diskutovat o strategiích rozvoje fair trade v České republice vyvrcholila v roce 2004 založením Asociace pro fair trade. Zakládajícími organizacemi byly společnost Jeden svět, Ekumenická akademie Praha a Společnost pro Fair Trade (dnes NaZemi – společnost pro fair trade). Od roku 2005 se začíná členská základna rozšiřovat o další organizace zaměřující se na maloobchodní a velkoobchodní prodej fair trade produktů.

Od počátku své existence vytvářela Asociace prostor pro diskuse o odlišných systémech fair trade, certifikacích nebo používání ochranných známek. Asociace již od svého založení zprostředkovává základní informace o systému FLO a ochranné známce Fairtrade® a je členem Fairtrade International (FLO) jakožto její Fairtrade marketingová organizace.

c) Struktura katalogu

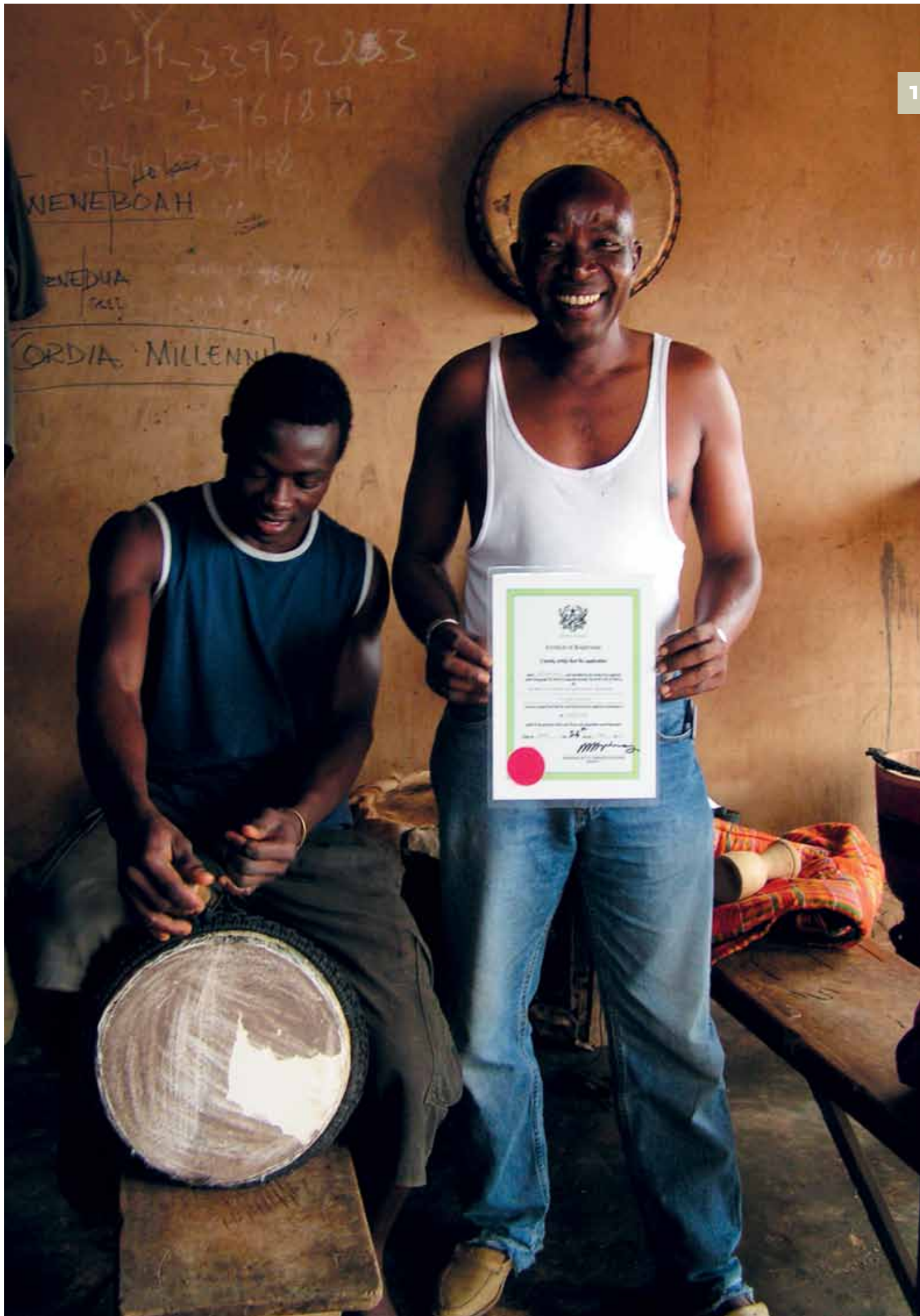
Naše publikace je rozdělena do tří oddílů. První část – uživatelský průvodce – vysvětluje základní terminologii a stručně popisuje systematizaci katalogu. Druhý oddíl obsahuje hodnocení pěti materiálů pro GRV, vydaných čtyřmi neziskovými organizacemi. Třetí část je katalog GRV a MKV materiálů rozdělený do tří suboddílů: seznam podle vydavatelů, seznam řazený podle autorů nebo editorů a seznam řazený podle názvů publikací.

Druhý oddíl, který hodnotí pět publikací, nejprve představí evaluační kritéria, která jsme vytvořili na základě hodnotících kritérií německé organizace Entwicklungspolitisches Bildungs- und Informationszentrum. Kritéria dopracoval Jiří Hruška, autor dále uvedených hodnocení. Za informací o vydavateli pak následuje podrobné hodnocení vybraných

materiálů. Text hodnocení je vždy rozdělen do čtyř hodnotících okruhů – hodnocení podle obsahových kritérií, podle zaměření na cíl, hodnocení zvolené metodiky nebo didaktiky a evaluace formálních náležitostí. Celkové hodnocení publikace je pak v krátkém odstavci nazvaném shrnutí.

Ve třetím oddíle je vlastní katalog materiálů pro GRV a MKV. Rozhodli jsme se pro řazení podle vydavatelů. Důraz jsme kladli na neziskové organizace (NNO), které jsou v samostatném bloku. Důvodem tohoto řazení je fakt, že české NNO byly za posledních deset let nejpilnějším vydavateli materiálů pro GRV. Ke každé NNO uvádíme krátkou informaci a poté publikace vydané jednotlivými organizacemi. V katalogu jsou vedle názvu publikací uvedeni autoři, cílová skupina, rok vydání, dostupnost a anotace. Autory zmiňujeme křestním jménem a příjmením. U publikací, které vytvořil širší tým autorů, je údaj „kolektiv autorů“ nebo jméno editora či editorů, případně autor et al. Cílové skupiny rozdělujeme podle stupňů českého vzdělávacího systému na MŠ, 1. a 2. stupeň ZŠ, SŠ a VŠ. Publikace určené teenagerům jsou označeny 8., 9. tř. ZŠ, SŠ. V kategorii VŠ jsou také publikace vědeckého charakteru určené odborné veřejnosti. Dvě publikace vydané Českou národní agenturou Mládež specifikují cílovou skupinu jako „mladí lidé a pracovníci s mládeží“. Dostupnost je obvykle uváděna odkazem na webové stránky nebo knihovny. Další dva seznamy řadí publikace podle autorů (editorů) a podle názvů publikací.

Více než třetinu materiálů představených v našem katalogu je možné stáhnout z webových stránek uvedených v odkazech v kolonce dostupnost. Část publikací je k dispozici v Národní knihovně v Praze a v dalších veřejných knihovnách (online katalog Národní knihovny je na <http://aleph.nkp.cz>). K 1. 10. 2011 je také 44 publikací dostupných v knihovně Ekumenické akademie Praha. Celkově uvádíme v katalogu 166 materiálů pro globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchovu, jako 167. materiál je uvedena Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání pro období 2011 – 2015.

2 Hodnocení GRV materiálů

V následujícím oddíle je hodnocení pěti publikací. Vybrali jsme reprezentativní vzorek z našeho katalogu. Průřezník vydal Člověk v tísni – nejaktivnější vydavatel GRV a MKV materiálů u nás. Velmi kvalitní publikace vydává moravská nezisková organizace NaZemi – společnost pro fair trade. Z jejich nabídky jsme vybrali dvě publikace ze sedmidílného cyklu Svět v nákupním košíku. Aktivně globálně školy je materiál vydaný ve slovenštině (vydavatelem je Člověk v ohrožení). Poslední publikace je součástí projektu Šampióni pro Afriku, který realizuje Salesiánská asociace Dona Boska. V hodnoceních těchto publikací se objevují termíny a zkratky jako SMART, E-U-R, I.N.S.E.R.T nebo RVP, které používá moderní pedagogika. Pro přesnější porozumění hodnotících textů nabízíme následující oddíl, ve kterém vysvětlujeme význam těchto termínů a zkratk.

a) Výklad pojmů

SMART je mnemotechnická pomůcka používaná v projektovém řízení ve fázích stanovení cílů. Jedná se o způsob, jak hodnotit kvalitu projektových cílů nebo cílů osobního rozvoje. První zaznamenané použití tohoto pojmu bylo v listopadovém vydání Management Review v roce 1981 v textu publikovaném Georgem T. Doranen. Neexistuje jednoznačná shoda ohledně toho, co přesně pět písmen ve zkratce znamená nebo jak se používají v určité situaci. Nejčastěji se však vykládají jako S = Specific (konkrétní), M = Measurable (měřitelný), A = Attainable (dosažitelný), R = Relevant (odpovídající) a T = Time-bound (ohraničený v čase). (zdroj wikipedia.cz)

Metoda E-U-R je základním rámcem programu RWCT (Reading and Writing for Critical Thinking), tedy Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Program vyvinulo Consortium for Democratic Pedagogy v USA. V České republice se metoda používá od roku 1997, propagátorem programu je občanské sdružení Kritické myšlení (v našem katalogu zmiňujeme publikaci Interkulturní výchova ve školním vzdělávacím programu, kterou sdružení vydalo v roce 2005). Vlastní metoda E-U-R je třífázovým modelem učení. Evokace je část hodiny, kdy jsou žáci vyzváni k zamyšlení nad tím, co již o daném tématu vědí. Uvědomění si významu je fáze, ve které žáci získávají nové poznatky a ověřují si své původní koncepty o dané problematice a na jejich základě si uvědomují význam a souvislosti. Závěrečnou částí hodiny je reflexe, v jejímž průběhu si studenti připomenou myšlenky, s nimiž se během hodiny setkali, poznání, k němuž dospěli,

význam, který si uvědomili, a následně tento význam interpretují a probírají v diskusi. Výhodou této metody je skutečnost, že učební látka není pasivně předávána, ale sami žáci se aktivně učí pomocí řízeného kritického myšlení.

Název metody **I.N.S.E.R.T** je zkratkou slov Interactive (interaktivní), Note (poznámkový), System (systém), Effective (efektivní), Reading (čtení), Thinking (myšlení) – tedy Interaktivní poznámkový systém pro efektivní čtení a myšlení. Podstatou metody je četba s použitím značek. „Fajfka“ na okraji textu potvrzuje to, co čtenář věděl, minus je u informací, které jsou v rozporu s dosavadním názorem, plus u nové informace, které čtenář důvěřuje, a otazník u nové informace, které čtenář nerozumí. Nejdůležitější informace se pak mohou zapsat do tabulky INSERTu, která nahradí poznámky.

Více o progresivních a alternativních metodách v publikaci Efektivní metody a formy výuky pedagogů na středních školách (Andrejsková, J., Hradec Králové, 2009).

Rámcové vzdělávací programy (RVP) vycházejí z Národního programu vzdělávání a právní rámec je vymezen ve školském zákoně (zák. č. 561/2004 Sb.). Jednotlivé RVP vznikaly v letech 2005 až 2010 pro předškolní, základní, střední a vyšší odborné vzdělávání (několik desítek RVP podle oboru vzdělávání) a další typy vzdělávání (např. RVP pro základní umělecké vzdělávání nebo pro jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky). Podle RVP si každá škola vytváří vlastní školní vzdělávací program. Učitelé se tak nemusí vázat učebními osnovami, kterých se dosud museli držet, protože RVP kladou důraz nikoli na to, co mají žáci probrat, ale na klíčové kompetence (schopnosti, dovednosti). Kurikulární reforma tak podporuje autonomii škol. Nicméně v současné době (tedy v září 2011) vytváří MŠMT standardy pro žáky 5. a 9. tříd – tyto standardy opět odebírají základním školám část nově získané autonomie v oblasti tvorby učebních osnov a projektování učiva.

Pro GRV a MKV otevírají Rámcové vzdělávací programy poměrně široký prostor – a to v průřezových tématech. Jedná se o témata, která mají být zapracována napříč vzdělávacími oblastmi. Pro aplikaci GRV a MKV jsou optimální tato průřezová témata: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Občan v demokratické společnosti (Výchova demokratického občana) a samozřejmě průřezové téma Multikulturní výchova. Pro zařazení GRV a MKV do kurikula mohou být zvoleny také další typy a formy výuky (např. semináře, kurzy, projekty). V Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání lze globální rozvojové vzdělávání zařadit do vzdělávacích oblastí Dítě a svět a Dítě a společnost.

b) O vydavateli a projektu, v rámci kterého je katalog vydáván

Tento katalog vzniká v rámci projektu Awareness for Fairness – Fair trade a globální vzdělávání. Českým partnerem projektu je Ekumenická akademie Praha, vydavatel tohoto katalogu. V následujícím oddíle je uvedena stručná informace o projektu a Ekumenické akademii Praha.

O projektu Awareness for Fairness – Fair trade a globální vzdělávání

Základním cílem tohoto projektu je přispět k růstu obecného povědomí a porozumění rozvojovým otázkám, především fair trade. Dále pak chce projekt dosáhnout podpory globálního rozvojového vzdělávání, a to jak zlepšením kvalifikace pedagogů a lektorů, kteří se profesně zabývají tímto předmětem, tak zkvalitněním nástrojů a materiálů určených k výuce globálních rozvojových témat.

Podpora globálního rozvojového vzdělávání

Formou seminářů a workshopů projekt propaguje myšlenky spravedlivého obchodu. Díky spolupráci s médii seznamuje s konceptem fair trade širokou veřejnost a pomocí letáků a publikací vysvětluje význam fair trade a snaží se přispět ke změně spotřebitelského chování směrem k trvale udržitelnému rozvoji. V oblasti vzdělávání je vedle vytvoření tohoto katalogu účinnou podporou fair trade a globálních rozvojových témat realizace seminářů a workshopů na školách i v mimoškolním prostředí. Pro pedagogy a lektory budou pořádány vzdělávací kurzy a tréninky. Formou lobbyingu směřujícího na politiky a vedení škol projekt usiluje o začlenění globálního rozvojového vzdělávání do učebních plánů.

Fairtradová města

Fairtradová města jsou mezinárodní iniciativou označování míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně Fairtradová města je osvěta fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném městě. Status je udělován nejen městům a malým obcím, ale také univerzitám, školám nebo církvím.

Celosvětově je držitelem statusu Fairtradové město (Fairtrade Town) 1070 měst (ke konci roku 2011). Projekt Fairtradových měst v České republice podporuje Národní síť Zdravých měst, záštitu nad projektem převzalo Ministerstvo životního prostředí. První dvě města, která splnila podmínky mezinárodní kampaně, jsou Litoměřice a Vsetín (titul byl oběma městům udělen 14. 9. 2011).

Podpora konceptu Fairtradových měst, škol a církví je druhou stěžejní oblastí projektu Awareness for Fairness. Ve spolupráci s Asociací pro fair trade a NaZemí – společností pro fair trade

usiluje Ekumenická akademie o propagaci a rozvoj tohoto konceptu. Mimo jiné budou v rámci projektu vytvořeny strategické průvodce pro fairtradová města, školy a církve. Více o Fairtradových městech je publikováno na webových stránkách www.fairtradovamesta.cz, které tyto tři organizace spravují.

Členové konsorcia projektu Awareness for Fairness (partnerské organizace)

- Landesstelle für Entwicklungszusammenarbeit** (hlavní koordinátor projektu) – se zabývá podporou globálního rozvojového vzdělávání. Další činností organizace je podpora a rozvoj fair trade a pořádání seminářů a workshopů na téma fair trade. Významnou součástí činnosti LEZ je podpora výměny zkušeností mezi odborníky z EU a rozvojových zemí.
- Entwicklungspolitisches Bildungs- und Informationszentrum** – má bohaté zkušenosti s tvorbou a zdokonalováním nástrojů a materiálů pro globální a rozvojové vzdělávání, vede semináře pro pedagogy a lektory a také má zkušenosti s e-learningem.
- Kontaktstelle für Umwelt und Entwicklung** – zabývá se podporou školních partnerství mezi školami z oblasti Berlína a školami z Jižní Ameriky nebo subsaharské Afriky. Je organizátorem každoročního berlínského veletrhu Benbi (Berlínský rozvojově-vzdělávací program).
- Gesellschaft für solidarische Entwicklungszusammenarbeit** – již 15 let vede vlastní fair trade obchod, na téma fair trade vede semináře na školách i v mimoškolním prostředí.
- Berliner Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit** – má bohaté zkušenosti s tvorbou národních a mezinárodních sítí a partnerství, v rámci projektu vytvoří standardy určené ke kvalitativnímu hodnocení jednotlivých aktivit projektu.
- Welthaus der Diözese Linz** – rakouský partner poskytne projektu své zkušenosti s přípravou seminářů pro žáky základních škol, v rámci projektu také využije své kontakty s partnery z rozvojových zemí. Welthaus Linz spolupracoval s Ekumenickou akademií Praha na projektu fair a bio snídání.
- Leeds Development Education Centre** – má zkušenosti s osvětovou prací zaměřenou na administrativní pracovníky, v rámci projektu využije své znalosti tvorby institucionálních rámců a zkušenosti získané díky projektu Global Advocate.

8. Ekumenická akademie Praha

Občanské sdružení Ekumenická akademie Praha (EAP) je nevládní nezisková organizace, která je aktivní od roku 1995 a zaměřuje se na otázky sociální spravedlnosti, udržitelného rozvoje, vztahů církve a společnosti, a ve významné míře otázkami vztahů Severu a Jihu. Záměrem akademie je vytvářet fórum pro otevřenou diskusi o těchto otázkách, a to v široké spolupráci s partnerskými institucemi doma i v zahraničí. EAP se věnuje vzdělávání dospělých a mládeže formou přednášek, studijních pobytů, seminářů, konferencí, kampaní a publikační činnosti. Od roku 2004 EAP provozuje velkoobchod se spravedlivě obchodovaným zbožím (fair trade), má vlastní obchod a prodává fairtradové zboží prostřednictvím internetu. Výnosy z obchodních aktivit slouží k financování vzdělávacích programů. V roce 2005 EAP realizovala rozvojový projekt v Zambii, který zajistil z obnovitelných zdrojů elektrifikaci školy a zdravotního střediska. EAP iniciovala vznik české koalice Milostivé léto (Jubilee Czech), zaměřené na oddlužení chudých zemí, a české koalice Social Watch, monitorující naplňování sociálních, ekonomických a kulturních práv. EAP je členem Ekumenické asociace akademií a laických center v Evropě (Oikosnet), evropské sítě EURODAD (European Network on Debt and Development), zakládajícím členem FoRS – Českého fóra pro rozvojovou spolupráci, Asociace pro Fair Trade, kampaně Česko proti chudobě, podílí se na práci několika dalších evropských sítí nevládních organizací a spolupracuje s desítkami organizací doma i v zahraničí. Práce EAP je z velké části financována projektovými granty Evropské komise a dofinancování pochází z prostředků Ministerstva zahraničí ČR, od dalších dárců a z vlastní činnosti.

www.ekumakad.cz

c) Hodnotící kritéria pro materiály určené k výuce globálních rozvojových témat pracujících s konceptem fair trade

Následující kritéria byla vytvořena v průběhu roku 2010. Jedná se o úpravu kritérií německé organizace Entwicklungspolitisches Bildungs- und Informationszentrum (partnerské organizace projektu). Inspirací bylo také několik dalších kritérií a konceptů globálního rozvojového vzdělávání.

1 Obsahová kritéria

- 1.1 fair trade je představen komplexně a v širších souvislostech (jsou zohledněny ekonomické, environmentální a sociální aspekty, stejně jako aspekty udržitelného rozvoje)
- 1.2 materiál dává nahlédnout do životního stylu lidí z rozvojových zemí
- 1.3 materiál prezentuje různé úhly pohledu na daná témata a na eliminaci negativních dopadů globálních problémů
- 1.4 při použití příkladů je zřejmá návaznost na záměr a cíl příkladu
- 1.5 texty a obrázky nevyjadřují žádnou diskriminaci (z pozice rasistické atd.), vyjádření a popisy lidí z rozvojových zemí nepoškozují jejich lidskou důstojnost
- 1.6 faktické informace jsou dostatečně aktuální a pocházejí z důvěryhodných zdrojů

2 Zaměření na cíl

- 2.1 cílové skupiny jsou explicitně pojmenovány
- 2.2 cíle výuky (obsahové i kompetenční/formativní) jsou orientovány na dosažené znalosti a dovednosti absolventa
- 2.3 cíle jsou SMART (smysluplné, měřitelné/ověřitelné, akceptovatelné s cíli projektu, reálné a termínované)

3 Didaktika/Metodika

- 3.1 materiál vychází ze zkušeností cílovou skupinu, navrhované metody jsou přiměřené pro cílové skupiny a dané východisko (téma, produkt, problém)
- 3.2 jazyk materiálu odpovídá potřebám cílové skupiny (text je srozumitelný), materiál je vizuálně vhodný pro určenou cílovou skupinu
- 3.3 jsou podporovány samostatné úvahy a aplikace pro přenos dané problematiky do jiných souvislostí
- 3.4 materiál podporuje formování osobních postojů
- 3.5 jsou posilovány klíčové kompetence studentů (např. kompetence k vlastnímu úsudku studentů a schopnost argumentace)
- 3.6 materiál nabízí metody aktivního učení, které respektují např. model třířázového učení E-U-R (evokace – uvědomění si významu – reflexe)
- 3.7 materiál je v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy – je příkladem rozvoje klíčových kompetencí studentů a zařazováním průřezových témat do výuky
- 3.8 materiál uvádí způsoby hodnocení (sebehodnocení) studentů na základě předem daných kritérií hodnocení

4 Formální náležitosti

- 4.1** materiál se snadno používá, je přehledný, strukturovaný, praktický, žákovské listy jsou snadno reprodukovatelné nebo připojené v elektronické podobě
- 4.2** materiál má atraktivní grafické zpracování, jazyk a ilustrace
- 4.3** materiál uvádí prameny a zdroje informací dle platných norem
- 4.4** tiráž je správně ošetřená (vydavatel, autor/autoři, rok a místo vydání)
- 4.5** materiály neuvádějí reklamy na dárcovství, vyjma organizace, která materiál vydala
- 4.6** materiál je snadno dostupný, lze ho objednat přes email, telefon a/nebo poštou
- 4.7** materiál obsahuje ukázky produktů z pilotáží (vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, myšlenkových map apod.)

d) Informace o hodnotiteli

Mgr. Jiří Hruška je lektorem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) v oblasti globální a environmentální výchovy, metod a forem aktivního učení a projektového vyučování. Vystudoval učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. a 3. stupeň vzdělávání na Pedagogické fakultě v Hradci Králové. Učil na Gymnáziu v Přelouči a na Fakultní ZŠ v Obříství. Zakládal Ekocentrum Paleta v Pardubicích a Středisko ekologické výchovy SEVER v Hradci Králové. V současné době již šestým rokem učí na Katedře sociální a kulturní ekologie při Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze předmět Globální výchova. Jako OSVČ pracuje pro různé organizace zaměřené na výchovu a vzdělávání jako například Výzkumný ústav pedagogický Praha, JOB o. s. Týniště nad Orlicí, Step by Step Praha, Erudis Praha, Přátelé angažovaného učení, různá krajská pedagogická centra a školy.

e) Hodnocení pěti materiálů a informace o vydavatelích

Průřezník aneb Jak začít s průřezovými tématy

Anotace

Publikace Průřezník je sborníkem deseti vyzkoušených lekcí (projektů) zaměřených na aplikaci průřezových témat RVP na středních školách. Publikace je cenná tím, že jde o vyzkoušené lekce (projekty), klade důraz na rozvoj dovedností a postojů, aplikuje metody aktivního učení a skupinové vyučování a má jednoduchou a logickou strukturu. Autentičnost lekcí i atraktivitu celé publikace by podpořilo uvedení ukázek konkrétních výstupů ze strany žáků, fotografie z realizace, vyplněné pracovní listy apod. Cíle jsou rozděleny na klíčové kompetence a znalostní cíle a jsou formulovány pomocí aktivních sloves. Klíčové kompetence jsou většinou formulovány příliš obecně, není jasné, jak se vyhodnocují, a ve spojení se znalostními cíli se jeví jako seznam, co vše by mohla lekce (projekt) u žáků rozvíjet – jinými slovy, je jich velké množství a není jasné, jak se jejich naplnění bude vyhodnocovat. Uvedená vazba na průřezová témata a vzdělávací oblasti se omezuje na pouhý formální výčet témat a předmětů bez konkretizace. Autentičnost lekce (projektu) podtrhuje část „možná úskalí a náměty“. Vzhledem k tomu, že na konci každé lekce (projektu) je uvedena kontaktní adresa školy a webová stránka, může případný uživatel dohledat kontakt na autora a vznést případný/é dotaz/y.

Obsahová kritéria

Téma fair trade se v materiálu objevuje pouze v projektu Afrika a omezuje se pouze na „stylové“ občerstvení a vaření/ukázky afrických jídel. Do životního stylu lidí rozvojových zemí dává materiál nahlédnout pouze částečně, a to v lekcích (projektech) „Afrika“, „Hádej, kdo přijde na večeři“, „Hledám práci. Zn. Jsem cizinec.“ a „Stereotypy o mužích a ženách.“ Vzhledem k tomu, že jde o sborník lekcí (projektů), tak na sebe jednotlivé části nenavazují, ale reprezentují škálu různých pohledů na globální problémy včetně eliminace dopadů. Kladně hodnotíme použití příkladů, kdy je zřejmá návaznost na záměr a cíl příkladu. Stejně tak obrázky ani texty nevyjadřují žádnou diskriminaci (z pozice rasistické atd.) a vyjádření a popisy lidí z rozvojových zemí nepoškozují jejich lidskou důstojnost. Publikace však neobsahuje přehled použitých zdrojů. Odkazy na zdrojové webové stránky se objevují

u převzatých textů u jednotlivých lekcí (projektů). Lekce včetně projektů jsou jako celek autorská díla konkrétních pedagogů s použitím více či méně převzatých aktivit (metod).

Zaměření na cíl

Cílové skupiny – žáci středních škol a učilišť – jsou explicitně pojmenovány. Cíle jsou orientovány na žáka s tím, že kompetenční cíle jsou často příliš obecné – bylo by lépe je rozklíčovat do konkrétních dílčích dovedností včetně návrhu/příkladu vyhodnocování jejich dosažení. Znalostní cíle jsou přesnější. Autoři uvádějí velké množství cílů, ale málo se věnují vyhodnocování jejich dosažení. U třech lekcí je navíc zmíněna klasifikace skupinové práce, což může být – bez detailního popisu, který chybí – velmi problematické, neboť jde o hodnocení skupinové práce. Cíle mají ambice být SMART, ale autorům jednotlivých lekcí (projektů) chybí zkušenosti – což je u našich pedagogů běžné. Velká část kompetenčních cílů je neměřitelná. Cíle, jejichž naplnění se vyhodnocuje (ověřuje), jsou víceméně SMART. Průřezová témata jsou pro danou cílovou skupinu zajímavá a ve spojení s aktivní činností i atraktivní – což podněcuje smysluplnost a vnitřní motivaci žáků. Většině lekcí (projektů) chybí konkrétní způsoby vyhodnocování procesu a hodnocení žáků.

Didaktika/Metodika

Materiál vychází ze zkušeností cílové skupiny, navrhované metody jsou přiměřené pro cílovou skupinu a dané východisko (téma, produkt, problém). Jazyk materiálu odpovídá potřebám cílové skupiny (text je srozumitelný), materiál je vizuálně vhodný pro určenou cílovou skupinu. U žáků jsou podporovány samostatné úvahy a aplikace pro přenos dané problematiky do jiných souvislostí – ale například v části „vazba na průřezová témata a vzdělávací oblasti“ by bylo vítáno tuto vazbu ještě popsat (konkretizovat a specifikovat) a eliminovat tím formálnost této části lekcí (projektů). Publikace i jednotlivé lekce (projekty) kladou důraz na formování osobních postojů žáků – jestli k tomu opravdu dojde, lze ověřit právě v rámci reflexe, která je u většiny lekcí (projektů) nedostatečná. U jednotlivých lekcí (projektů) je kladen důraz na rozvoj klíčových kompetencí žáků (např. kompetence k vlastnímu úsudku studentů a schopnost argumentace) – rozvíjené kompetence jsou součástí všech lekcí (projektů) a většina lekcí (projektů) k popsaným klíčovým kompetencím může směřovat – což ale zpravidla není konkretizováno v popisech reflexe, vyhodnocení procesu či hodnocení žáků. Materiál nabízí metody aktivního učení, ale model třífázového učení E-U-R (evokace – uvědomění si významu – reflexe) není realizován. U popsaných lekcí (projektů) chybí buď fáze evokace nebo fáze uvědomění si významu, reflexe jsou zpravidla pouze naznačeny, ale jsou málo konkrétní. Fáze evokace je nahrazována „motivací k tématu“ a fáze uvědomění si významu je nahrazována výkladem či diskusí a jejím shrnutím ze strany učitele. Ma-

teriál je v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy – je příkladem rozvoje klíčových kompetencí studentů a zařazování průřezových témat do výuky. Materiál neuvádí způsoby hodnocení (sebehodnocení) studentů na základě předem daných kritérií hodnocení. Některé lekce více či méně naznačují kritéria pro hodnocení výstupů (prezentace, plakáty apod.), předem nastavená kritéria pro hodnocení procesů (skupinové práce, komunikace, diskuse, prezentace, řešení problému apod.) chybí – což přináší problém s hodnocením osvojených klíčových kompetencí žáků.

Formální náležitosti

- materiál je přehledný
- jednotlivé lekce (projekty) mají stejnou strukturu
- pracovní listy nejsou snadno reprodukovatelné
- pro posílení autentičnosti lekcí (projektů) chybí více ukázek vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, zápisů, fotografií apod.
- materiál má atraktivní grafické zpracování, jazyk a ilustrace
- publikace neuvádí přehled použitých zdrojů
- materiál uvádí odkazy u částí, které jsou převzaty z jiných zdrojů
- metodický postup je zjevně autorský
- použité metody nejsou autorizovány
- tiráž je správně ošetřená
- materiály neuvádějí reklamy na dárcovství
- materiál je dostupný přes www.varianty.cz nebo v knihovně Ekumenické akademie Praha
- materiál obsahuje velmi málo ukázek produktů z pilotáže (vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, myšlenkových map apod.)

Shrnutí

I přes formální nedostatky má publikace svůj význam zejména proto, že jde o sborník vyzkoušených lekcí (projektů). Uživatelé sice nepředkládá jasný postup, ale zkušenějšího uživatele může inspirovat k aplikaci těchto zkušeností na své škole.

Obecně prospěšná společnost **Člověk v tísni** vznikla jako humanitární organizace s cílem pomáhat v krizových oblastech a podporovat dodržování lidských práv ve světě.

Její počátky se datují do května 1992, kdy její zakladatelé realizovali první projekty na pomoc lidem v nouzi ještě pod

názvem Nadace Lidových novin. V únoru 1994 se změnil název na Nadaci Člověk v tísní při České televizi. Vzdělávacím se v současné době zabývá sekce Informační a vzdělávací projekty – především Jeden svět na školách, Varianty a informační projekt Rozvojovka.

Program Jeden svět na školách nabízí systematickou metodu vzdělávání prostřednictvím dokumentárních filmů na středních i základních školách. Člověk v tísní školám v rámci projektu poskytuje sady dokumentárních filmů věnujících se řadě aktuálních témat, didaktické příručky a další doprovodné materiály. V rámci projektu jsou také pořádány semináře, jejichž součástí jsou školení pro pedagogy na téma jak využívat dokumentární film ve výuce.

Cílem vzdělávacího programu Varianty je podpora zavádění interkulturního a globálního rozvojového vzdělávání do českého vzdělávacího systému. V rámci tohoto programu Člověk v tísní pořádá semináře pro pedagogy základních a středních škol a poskytuje jim metodické listy a publikace o výše uvedených tématech.

Sekce Rozvojovka má za úkol předávat informace o rozvojové pomoci a globálních problémech. V rámci tohoto projektu jsou pořádány konference, vydáván informační bulletin a pravidelné tematické přílohy v tisku, provozován web www.rozvojovka.cz, prezentována globální témata formou výstav, debat, seminářů, soutěží.

www.clovekvtisni.cz

Silný kafe – káva a (ne)spravedlivý obchod

Anotace

Cílem publikace „Silný kafe“ je poskytnout podrobnou metodiku k realizaci jedné (95 – 120 minutové) dílny z cyklu sedmi dílen pod společným názvem „Svět v nákupním košíku“ a podepřít ji informacemi tak, aby učitel nad samotnou přípravou strávil co nejméně času. Publikace je určena učitelům ZŠ a SŠ, neboť dílna je pro žáky ve věku 14 – 18 let.

Publikace je rozdělena do sedmi částí: 1. úvodní část popisuje, jak s publikací nakládat, 2. část tvoří úvod do dílny „Silný kafe“, 3. část popisuje pět na sebe navazujících aktivit (pohodlně se usadte, rodiny, rozdíly – srovnání podmínek pěstitelů, kvíz black gold a diskuse), 4. část zahrnuje přílohy k aktivitám 2, 3, 4, 5 a 6, 5. část je tvořena listem A4, na kterém je souhrn informací pro studenty, 6. část tvoří strukturované informace o kávě, jejím pěstování a obchodování s ní, včetně seznamu pětapadesáti zdrojů, na něž se

odkazuje informativní část publikace a 7. část tvoří přehled patnácti použitých zdrojů (vč. odpovídající citace) a třinácti odkazů na webové stránky.

Z hlediska informačního je publikace cenná tím, že k tématu „káva“ shromažďuje velké množství strukturovaných informací včetně odkazů na webové stránky. Z hlediska metodického je dílna cenná tím, že uvádí vyzkoušené na sebe navazující aktivity, klade důraz nejen na znalosti, ale i na rozvoj dovedností a postojů, aplikuje metody aktivního učení a skupinové vyučování a má jednoduchou a logickou strukturu (název, cíle dílny, cílová skupina, doba trvání, pomůcky, struktura dílny, kratší verze, navazující aktivity). Jednotlivé aktivity mají strukturu – název, doba trvání, pomůcky, cíl, postup, uspořádání učebny, shrnutí, důležité výstupy, tipy pro vedení aktivit, poznámky a přechod k další aktivitě. Dílna se odkazuje i na model třířázového učení E-U-R, který však v její struktuře není zřejmý/viditelný.

Obsahová kritéria

Téma fair trade prolíná celou publikací jako nosné téma. Věnuje se mu metodická část (je součástí čtyř z pěti aktivit) i část informační.

Do životního stylu lidí rozvojových zemí dává materiál nahlédnout zejména v aktivitě 2 (rodiny) a aktivitě 3 (rozdíly – srovnání podmínek pěstitelů) a částečně i v informační části. V rámci popsané dílny na sebe jednotlivé aktivity navazují a tato návaznost je zdůrazněna v tabulce „návaznost na další aktivitu“.

Obrázky ani texty nevyjadřují žádnou diskriminaci (z pozice rasistické atd.) a vyjádření a popisy lidí z rozvojových zemí nepoškozují jejich lidskou důstojnost.

Publikace obsahuje přehled použitých zdrojů. Objevují se odkazy na zdrojové webové stránky i odkazy na seznam použité literatury. Zdroje popsaných aktivit nejsou uvedeny (s výjimkou aktivity 1) – zřejmě proto, že nejsou známy. Zdá se, že jsou více či méně použity převzaté aktivity (postupy), které autoři aplikovali na daná témata. Aktivita 4 se jeví jako autorská.

Velmi precizně je zpracována část Informační materiály. Rozdělení na hlavní text, rámečky s příklady a zajímavostmi a výpisky na okraji, které shrnují informace obsažené v hlavním textu, se jeví jako funkční a přehledné. Také shrnutí základních informací o kávě pro žáky na jednom listu A4 je dobrým příkladem.

Zaměření na cíl

Cílová skupina – žáci věkového rozhraní 14 – 18 let - odpovídá žákům základních a středních škol. Velikost skupiny je nastavena na běžnou třídu 16 – 30 účastníků.

Cíle dílny jsou rozděleny na znalostní, dovednostní a postojové. Navíc jednotlivé aktivity mají uvedeny své specifické cíle. Dohromady má celá dílna naplňovat 27 cílů na 120 minut délky trvání dílny. Vyhodnocení naplnění všech cílů

ve stanoveném čase je tedy nereálné. Chybí však instrukce, aby si učitel vybral 3 až 5 cílů, které bude vyhodnocovat a jak. Ambice být SMART mají pouze ty cíle, které jsou měřitelné/ověřitelné.

Vzhledem k množství cílů logicky chybí konkrétní popisy způsobů vyhodnocování procesů a hodnocení žáků na základě předem nastavených kritérií.

Didaktika/Metodika

Materiál vychází ze zkušeností s cílovou skupinou, uvedené aktivity jsou přiměřené pro cílovou skupinu a dané téma. Jazyk materiálu odpovídá potřebám cílové skupiny (text je srozumitelný), materiál je vizuálně vhodný pro uživatele – učitele ZŠ a SŠ. Pracovní listy jsou v příloze, takže jsou lehce kopírovatelné. Publikace nabízí možnost stáhnout si některé pomůcky a materiály v elektronické podobě. U žáků jsou podporovány samostatné úvahy a aplikace pro přenos dané problematiky do jiných souvislostí. Publikace (včetně jednotlivých aktivit) sice klade důraz na formování osobních postojů žáků, ale zda k tomu opravdu dojde, ověřuje nedostatečně, neboť účinná reflexe u většiny aktivit chybí, nebo se omezuje na skupinovou diskusi či hledání odpovědí na kladené otázky. Postup jednotlivých aktivit klade nárok na osvojené klíčové kompetence žáků (např. kompetence k vlastnímu úsudku studentů a schopnost argumentace) a má ambice je dál rozvíjet – ale to není konkretizováno v popisech reflexe, vyhodnocení procesu či hodnocení žáků. Materiál nabízí metody aktivního učení, bez bližší specifikace směrem k modelu třífázového učení E-U-R, ačkoliv tento model v úvodu zmiňuje. To, jak jsou aktivity řazeny v rámci dílny za sebou, není aplikací modelu třífázového učení.

Materiál je v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy – je příkladem rozvoje klíčových kompetencí studentů a zařazování průřezových témat do výuky. Materiál neuvádí způsoby hodnocení (sebehodnocení) studentů na základě předem daných kritérií hodnocení. Předem nastavená kritéria pro hodnocení procesů (skupinové práce, komunikace, diskuse, prezentace, řešení problému apod.) chybí – což přináší problém s hodnocením osvojených klíčových kompetencí žáků. Problematickým bodem se jeví zařazení soutěže v rámci aktivity 4 (kvíz) včetně slibované odměny.

Formální náležitosti

- materiál je přehledný
- metodická i informační část mají přehlednou strukturu
- pracovní listy jsou snadno reprodukovatelné
- pro posílení autentičnosti dílny (aktivit) chybí více ukázek vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, zápisů, fotografií apod.
- materiál má odpovídající grafické zpracování, jazyk a ilustrace

- publikace uvádí přehled použitých zdrojů
- materiál se odkazuje na přehled zdrojů (včetně odkazů na webové stránky)
- dílna je složená z aplikací a přízpůsobení více či méně převzatých aktivit na dané téma, ale jako celek je zjevně autorská
- použité aktivity nejsou autorizovány (s výjimkou aktivity 1)
- tiráž je správně ošetřená a je v úvodu publikace
- materiály neuvádějí reklamy na dárcovství
- materiál obsahuje velmi málo ukázek produktů (vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, myšlenkových map apod.) z aplikací uvedených aktivit v praxi

Shrnutí

I přes formální nedostatky má publikace svůj význam zejména proto, že jde o komplexní přístup k tématu fair trade na příkladu kávy. Publikace předkládá uživateli jasný postup, jak žákům daná témata efektivně nabídnout, a zkušenějšího uživatele může inspirovat k vytvoření dílny s menším počtem cílů vyhodnocovaných na základě předem nastavených kritérií, ev. k aplikaci řetězce po sobě jdoucích modelů třífázového učení E-U-R. Navíc je publikace přehledným zdrojem informací o kávě, jejím pěstování a obchodování s ní.

Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty?

Anotace

Cílem publikace „Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty?“ je poskytnout podrobnou metodiku k realizaci jedné (100 – 130 minutové) dílny z cyklu sedmi dílen pod společným názvem „Svět v nákupním košíku“ a podepřít ji informacemi tak, aby učitel nad samotnou přípravou strávil co nejméně času. Publikace neuvádí věkovou hranici žáků, kterým je určena, ale s velkou pravděpodobností je pro učitele ZŠ a SŠ.

Publikace je rozdělena do sedmi částí: 1. úvodní část popisuje, jak s publikací nakládat, 2. část tvoří úvod do dílny, 3. část popisuje devět na sebe navazujících aktivit (židle, kritéria výběru oblečení, made in, od semínka k džínám, džínový cestopis, vítejte v maquile, kodex vs. jak to chodí, stanoviska, trh alternativ), 4. část zahrnuje přílohy k aktivitám 4, 6, 7 a 8, 5. část je tvořena listem A4, na kterém je souhrn informací pro studenty, 6. část tvoří strukturované informace o bavlně, jejím pěstování a obchodování s ní a o textilním průmyslu, vč. seznamu sedmasedmdesáti

zdrojů, na něž se odkazuje informativní část publikace a 7. část tvoří přehled triadvaceti použitých zdrojů (vč. odpovídající citace) a devíti odkazů na webové stránky.

Z hlediska informačního je publikace cenná tím, že k tématu „bavlna a textilní průmysl“ shromažďuje velké množství strukturovaných informací včetně odkazů na webové stránky. Z hlediska metodického je dílna cenná tím, že uvádí vyzkoušené na sebe navazující aktivity, klade důraz nejen na znalosti, ale i na rozvoj dovedností a postojů, aplikuje metody aktivního učení a skupinové vyučování a má jednoduchou a logickou strukturu (název, cíle dílny, cílová skupina, doba trvání, pomůcky, struktura dílny, kratší verze, navazující aktivity). Jednotlivé aktivity mají strukturu – název, doba trvání, pomůcky, cíl, postup, uspořádání učebny, shrnutí, důležité výstupy, tipy pro vedení aktivit, poznámky a přechod k další aktivitě. Dílna se odkazuje i na model třířázového učení E-U-R, který však v její struktuře není zřejmý/viditelný.

Obsahová kritéria

Téma fair trade prolíná celou publikací v souvislosti s pěstováním bavlny a respektováním lidských práv v textilní výrobě. Cílem publikace je ukázat na příkladu bavlny a procesu jejího zpracování až po konečný oděv na pultech obchodů, že ptát se, kdo jej dělal, je nejen zajímavé, ale žádoucí s ohledem na životy a životní osudy těch, jejichž rukama prošel. Do životního stylu lidí z rozvojových zemí dává materiál nahlédnout zejména v souvislosti s pěstováním bavlny a textilní výrobou.

V rámci popsané dílny na sebe jednotlivé aktivity navazují a tato návaznost je zdůrazněna v tabulce „návaznost na další aktivitu“.

Obrázky ani texty nevyjadřují žádnou diskriminaci (z pozice rasistické atd.) a vyjádření a popisy lidí z rozvojových zemí nepoškozují jejich lidskou důstojnost.

Publikace obsahuje přehled použitých zdrojů. Objevují se odkazy na zdrojové webové stránky i odkazy na seznam použité literatury. Zdroje popsaných aktivit nejsou uvedeny (s výjimkou aktivit 3 a 6) – zřejmě proto, že nejsou známy. Zdá se, že jsou více či méně použity převzaté aktivity (postupy), které autoři aplikovali na daná témata.

Velmi precizně je zpracována část informační materiálu. Rozdělení na hlavní text, rámečky s příklady a zajímavostmi a výpisky na okraji, které shrnují informace obsažené v hlavním textu, se jeví jako funkční a přehledné. Také shrnutí základních informací o bavlně a textilním průmyslu pro žáky na jednom listu A4 je dobrým příkladem.

Zaměření na cíl

Cílová skupina není blíže specifikována, ale asi půjde o žáky věkového rozhraní 14 – 18 let, odpovídá žákům základních a středních škol. Velikost skupiny je nastavena na běžnou třídu 15 – 30 účastníků s doporučením optima 15ti žáků.

Cíle dílny jsou rozděleny na znalostní, dovednostní a postojové. Navíc jednotlivé aktivity mají uvedeny své specifické cíle. Dohromady má celá dílna naplňovat 36 cílů na 130 minut délky trvání dílny. Vyhodnocení naplnění všech cílů ve stanoveném čase je tedy nereálné. Chybí však instrukce, aby si učitel vybral 3 až 5 cílů, které bude vyhodnocovat a jak. Ambice být SMART má většina cílů, protože jsou měřitelné/ověřitelné, chybí však jakýkoliv náznak, jak se naplnění tohoto cíle bude ověřovat.

Vzhledem k množství cílů logicky chybí konkrétní popisy způsobů vyhodnocování procesů a hodnocení žáků na základě předem nastavených kritérií.

Didaktika/Metodika

Materiál vychází ze zkušeností s cílovou skupinou žáků ZŠ a SŠ, uvedené aktivity jsou přiměřené pro cílové skupiny a dané téma. Jazyk materiálu odpovídá potřebám cílové skupiny (text je srozumitelný), materiál je vizuálně vhodný pro uživatele – učitele ZŠ a SŠ. Pracovní listy jsou v příloze, takže jsou lehce kopírovatelné. Publikace nabízí možnost stáhnout si některé pomůcky a materiály v elektronické podobě. U žáků jsou podporovány samostatné úvahy a aplikace pro přenos dané problematiky do jiných souvislostí.

Publikace (včetně jednotlivých aktivit) sice klade důraz na formování osobních postojů žáků, ale zda k tomu opravdu dojde, ověřuje nedostatečně, neboť účinná reflexe u většiny aktivit chybí, nebo se omezuje na skupinovou diskusi či hledání odpovědí na kladené otázky včetně zápisu. Postup jednotlivých aktivit klade nárok na osvojené klíčové kompetence žáků (např. kompetence k vlastnímu úsudku studentů a schopnost argumentace) a má ambice je dál rozvíjet – ale to není konkretizováno v popisech reflexe, vyhodnocení procesu či hodnocení žáků. Materiál nabízí metody aktivního učení, bez bližší specifikace směrem k modelu třířázového učení E-U-R, ačkoliv tento model v úvodu zmiňuje. To, jak jsou aktivity řazeny v rámci dílny za sebou, není aplikací modelu třířázového učení.

Materiál je v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy – je příkladem rozvoje klíčových kompetencí studentů a zařazování průřezových témat do výuky. Materiál neuvádí způsoby hodnocení (sebehodnocení) studentů na základě předem daných kritérií hodnocení. Předem nastavená kritéria pro hodnocení procesů (skupinové práce, komunikace, diskuse, prezentace, řešení problému apod.) chybí – což přináší problém s hodnocením osvojených klíčových kompetencí žáků.

Formální náležitosti

- materiál je přehledný
- metodická i informační část mají přehlednou strukturu
- pracovní listy jsou snadno reprodukovatelné
- pro posílení autentičnosti dílny (aktivit) chybí více ukázek vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, zápisů, fotografií apod.

- materiál má odpovídající grafické zpracování, jazyk a ilustrace
- publikace uvádí přehled použitých zdrojů
- materiál se odkazuje na přehled zdrojů (včetně odkazů na webové stránky)
- dílna je složená z aplikací a přizpůsobení více či méně převzatých aktivit na dané téma, ale jako celek je zjevně autorská
- použité aktivity nejsou autorizovány (s výjimkou aktivit 3 a 6)
- tiráž je správně ošetřená a je v úvodu publikace
- materiály neuvádějí reklamy na dárcovství
- materiál obsahuje velmi málo ukázek produktů (vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, myšlenkových map apod.) z aplikací uvedených aktivit v praxi

Shrnutí

I přes formální nedostatky má publikace svůj význam zejména proto, že jde o komplexní přístup k tématu fair trade na příkladu bavlny a textilního průmyslu. Publikace předkládá uživateli jasný postup, jak žákům daná témata efektivně nabídnout, a zkušenějšího uživatele může inspirovat k vytvoření dílny s menším počtem cílů vyhodnocovaných na základě předem nastavených kritérií, ev. k aplikaci řetězce po sobě jdoucích modelů třífázového učení E-U-R. Navíc je publikace přehledným zdrojem informací o bavlně a textilním průmyslu.

NaZemi – společnost pro fair trade se zabývá vzděláváním a vedením kampaní. Založena byla v roce 2003 a nyní funguje, z velké části díky rozsáhlé síti dobrovolníků, v Brně, Praze, Olomouci, Pardubicích, Trutnově, Ústí nad Labem a Poličce. Kanceláře organizace se nacházejí v Brně a Praze.

Činnost organizace je rozdělena do čtyř oblastí, a to:

- Kampaně za zlepšení pracovních podmínek v rozvojových zemích – ve spolupráci s evropskými partnery organizace monitoruje podmínky, v nichž se v rozvojových zemích vyrábí zboží pro české zákazníky a pořádá kampaně a osvětové aktivity s cílem zlepšit tyto pracovní podmínky.
- Podpora a propagace fair trade – propagace spravedlivého obchodu jako cesty k účinné podpoře chudých zemědělců a řemeslníků v rozvojových zemích. Fair trade jim nabízí možnost užít se vlastní práci za důstojných podmínek.
- Globální rozvojové vzdělávání – NaZemi – společnost pro fair trade se snaží prosadit globální rozvojové vzdělávání do škol i mimo ně, vytváří vzdělávací materiály

a realizuje programy pro školy, semináře pro pedagogy, školení a tréninky pro další vzdělávací organizace.

- Provozování obchodů NaZemi – prostřednictvím specializovaných fair trade obchodů NaZemi přináší lidem možnost potkat se s širokým sortimentem fair trade zboží v České republice. Zisk z prodeje podporuje činnost organizace v jejích dalších oblastech.

Své poslání si **NaZemi – společnost pro fair trade** vymezila takto:

- vytvářet pro obyvatele rozvojových zemí takové příležitosti, které jim umožní vymanit se z chudoby a zajistí důstojné životní podmínky v rámci udržitelného rozvoje,
- vést českou veřejnost ke globální odpovědnosti a solidaritě,
- prosazovat ekologický a sociálně odpovědný přístup k výrobě, obchodu a spotřebě.

www.fairtrade.cz

Aktívne globálne školy

Anotace

Cílem publikace „Aktívne globálne školy“ je inspirovat školy ze Slovenska, Anglie, Polska, České republiky, Malty, Rakouska a Thajska pro změnu směrem k řešení globálních a lokálních problémů. Jde o publikaci, která je určena pedagogům ZŠ a SŠ.

Publikace je rozdělena do tří tematických kapitol – klimatické změny, spravedlivější obchod a práva pro všechny. První dvě kapitoly se dělí na dvě části – část „seznam se“ (obsahuje informační zdroje a celkem 18 metodických postupů/aktivit) a část „konej/jednej“ (obsahuje různé možnosti pro zapojení se škol do národních i mezinárodních projektů pro dané téma). Třetí kapitola je souborem osmi tematicky zaměřených příběhů doplněných o otázky pro žáky.

Z hlediska informačního je publikace cenná tím, že k uvedeným tématům shromažďuje velké množství informací včetně odkazů na webové stránky. Z hlediska metodického je cenná tím, že uvádí vyzkoušené aktivity, klade důraz na rozvoj dovedností a postojů, aplikuje metody aktivního učení a skupinové vyučování a má jednoduchou a logickou strukturu (název, věk, čas, pomůcky, postup, výroky/pracovní listy/otázky). Autentičnost lekcí podporuje uvedení fotografií z realizace, uvedení konkrétních škol do projektu

apod., což se objevuje zejména v části „konej/jednej“ první a druhé kapitoly. U jednotlivých aktivit chybí cíle a tím pádem i vyhodnocení jejich dosažení. Závěrečná reflexe se omezuje zejména na diskusi.

Publikace neobsahuje přehled použitých zdrojů – odkazuje se pouze na rozšiřující webové stránky, autorizuje citáty, občas je v textu uveden zdroj ve smyslu: „organizace... uvádí, že...“, ale již není řečeno, v jakém materiálu.

Obsahová kritéria

Téma fair trade se v materiálu objevuje velmi podrobně v kapitole „Spravedlivější obchod“. Tato kapitola uvádí celkem 8 aktivit (Zjistěte víc o IMF, WB a WTO, Obchodník a rybář, Mapa produktů, Zodpovědné firmy, Značky pod lupou, Džínsy a obchody potu, Fair trade reklama a To není spravedlivé). V části „konej/jednej“ jsou uvedeny všechny obchody fair trade na Slovensku.

Do životního stylu lidí z rozvojových zemí dává materiál nahlédnout zejména v kapitole „Práva pro všechny“, ale i v některých informačních textech i metodických postupech první a druhé kapitoly.

V rámci uvedených kapitol na sebe jednotlivé informační zdroje i metodické postupy více méně navazují – zejména tak, že postupně rozvíjejí dané téma a současně reprezentují škálu různých pohledů na toto téma. Obrázky ani texty nevyjadřují žádnou diskriminaci (z pozice rasistické atd.) a vyjádření a popisy lidí z rozvojových zemí nepoškozují jejich lidskou důstojnost. Publikace však neobsahuje přehled použitých zdrojů. Objevují se odkazy na zdrojové webové stránky. Zdroje popsaných aktivit nejsou uvedeny – zřejmě proto, že nejsou známy. Zdá se, že jsou více či méně použity převzaté aktivity (postupy), které autoři aplikovali na daná témata.

V některých případech se v publikaci objevuje zjednodušený pohled na problém, a to na úkor reálné přesnosti – např.: v aktivitě „energetický detektiv“ (viz 1. kapitola) se předpokládá, že elektrická energie se vyrábí pouze v tepelných nebo jaderných elektrárnách ap.

Zaměření na cíl

Cílové skupiny – žáci středních škol a učilišť – jsou explicitně pojmenovány. Navíc je v každé aktivitě upřesněno, pro jakou věkovou skupinu a počet je vhodná.

Cíle nejsou uvedeny, proto i v uvedených aktivitách (metodických postupech) chybí konkrétní způsoby vyhodnocování procesu a hodnocení žáků.

Didaktika/Metodika

Materiál vychází ze zkušeností s cílovou skupinou, uvedené aktivity jsou přiměřené pro cílovou skupinu a dané téma. Jazyk materiálu odpovídá potřebám cílové skupiny (text je srozumitelný), materiál je vizuálně vhodný pro

cílovou skupinu učitelů ZŠ a SŠ. Pracovní listy jsou součástí textu/popisu dané aktivity, takže jsou obtížně kopírovatelné, což snižuje uživatelský komfort. U žáků jsou podporovány samostatné úvahy a aplikace pro přenos dané problematiky do jiných souvislostí.

Publikace (včetně jednotlivých aktivit) sice klade důraz na formování osobních postojů žáků, ale zda k tomu opravdu dojde, ověřuje nedostatečně, neboť účinná reflexe u většiny aktivit chybí, nebo se omezuje na skupinovou diskusi. Postup jednotlivých aktivit klade nárok na osvojené klíčové kompetence žáků (např. kompetence k vlastnímu úsudku studentů a schopnost argumentace) a má ambice je dále rozvíjet – to však není konkretizováno v popisech reflexe, vyhodnocení procesu či hodnocení žáků. Materiál nabízí metody aktivního učení, bez bližší specifikace směrem k modelu třífázového učení E-U-R (evokace – uvědomění si významu – reflexe). To, jak jsou řazeny v rámci dané kapitoly za sebou, není aplikací modelu třífázového učení. U kapitoly „práva pro všechny“ chybí uvedení možností, jak s uvedenými texty (příběhy) pracovat se žáky. Je tu velká příležitost pro zařazení metod na rozvoj čtení s porozuměním (postupné čtení, I.N.S.E.R.T., podvojný deník ap.).

Materiál je v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy – je příkladem rozvoje klíčových kompetencí studentů a zařazování průřezových témat do výuky. Materiál neuvádí způsoby hodnocení (sebehodnocení) studentů na základě předem daných kritérií hodnocení. Předem nastavená kritéria pro hodnocení procesů (skupinové práce, komunikace, diskuse, prezentace, řešení problému apod.) chybí – což přináší problém s hodnocením osvojených klíčových kompetencí žáků.

Formální náležitosti

- materiál je přehledný
- první a druhá kapitola mají podobnou strukturu, třetí kapitola se liší
- pracovní listy nejsou snadno reprodukovatelné
- pro posílení autentičnosti lekcí (projektů) chybí více ukázek vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, zápisů, fotografií apod.
- materiál má odpovídající grafické zpracování, jazyk a ilustrace
- publikace neuvádí přehled použitých zdrojů
- materiál u některých informativních textů uvádí odkazy na webové stránky
- metodický přístup – aplikace a přizpůsobení převzatých aktivit danému tématu – je zjevně autorský

- použité metody nejsou autorizovány
- tiráž je správně ošetřená na konci publikace
- materiály neuvádějí reklamy na dárcovství
- materiál obsahuje velmi málo ukázek produktů (vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, myšlenkových map apod.) z aplikací uvedených aktivit v praxi

Shrnutí

I přes formální nedostatky má publikace svůj význam zejména proto, že jde o komplexní přístup ke třem vybraným tématům, která jsou aktuální a učitelé si s nimi mnohdy nevědí rady.

Publikace sice nepředkládá uživateli jasný postup, jak žákům daná témata efektivně nabídnout, ale zkušenějšího uživatele může inspirovat k aplikaci uvedených zkušeností na své škole.

Z hlediska uživatele je publikace v celém rozsahu využitelná pro slovenské pedagogy, neboť lokální zdroje informací jsou vztaženy ke Slovensku a v části „konej/jednej“ jsou (vedle mezinárodních) uvedeny zejména slovenské zdroje/projekty. Pro českého pedagoga jsou využitelné informační zdroje, metodické postupy a tématicky zaměřené příběhy.

Slovenskou variantou českého Člověka v tísni je organizace **Človek v ohrození**, která byla založena v roce 1999. Hlavní náplní činnosti této organizace je pomoc lidem, kteří trpí válečnými konflikty nebo přírodními katastrofami. Aktivita organizace jsou rozděleny do čtyř kategorií – humanitární pomoc, rozvojová spolupráce, podpora lidských práv, vzdělávací a osvětové aktivity. Od svého vzniku sdružení reaguje na všechny významnější konflikty (Balkán, Čečensko, Irák, Blízký Východ, Keňa, Gruzie) a přírodní katastrofy (záplavy v Čechách a na Slovensku, tsunami v jihovýchodní Asii, zemětřesení v Pákistánu a na Haiti, cyklón v Barmě). V rámci rozvojové spolupráce organizace spolupracuje na projektech ve dvanácti zemích. Projekty se týkají infrastruktury, zdravotnictví, vzdělávání, sociální služby ad. Sdružení také rozvíjí aktivity na podporu lidských práv a demokracie (nejvíce na Kubě, dále v Barmě, Bělorusku, Čečensku, Číně, Moldavsku a Severní Koreji). V rámci vzdělávacích a osvětových aktivit Človek v ohrození realizuje projekty globálního rozvojového vzdělávání, určené všem stupňům vzdělávání.

www.clovekvohrozeni.sk

Šampióni pro Afriku

Anotace

Předložený metodický materiál se skládá ze dvou interaktivních počítačových her (Vítězové ulice a Dobrodružství v Kapském Městě) a dvou částí doprovodných výukových materiálů pro dvě věkové skupiny 13 – 18 let (1. část) a 8 – 12 let (2. část). Výukové materiály obsahují popisy aktivit, pracovní listy, informace včetně zdrojů ap. s cílem poznat Jihoafrickou republiku a život lidí v ní a s cílem nabídnout možnosti zapojení se do pomoci lidem v JAR. S pomocí této podpory může učitel ZŠ či SŠ vytvořit projekt a realizovat jej se svými žáky v délce, kterou si sám nastaví dle svých možností a potřeb. Celá metodická pomůcka vznikla v roce 2009, kdy se JAR připravovala na mistrovství světa ve fotbale (2010) a zájem o JAR narůstal. Výukové materiály jsou rozděleny do dvou částí podle věku cílové skupiny.

Materiál pro skupinu 13 – 18 let (dále jen 1. část) obsahuje 5 témat (JAR, Mladí v JAR, Rozvojové cíle tisíciletí, Fotbal v JAR, Projekt a vzdělávání). Každé téma se objevuje v počítačových hrách a materiály pro jednotlivá témata jsou stejně strukturované. Tato část obsahuje přehled rozvíjených kompetencí včetně konkretizace na téma JAR a uvedení, ve kterém tématu se daná kompetence rozvíjí/může rozvíjet. V této části se objevuje aplikace modelu třífázového učení.

Materiál pro skupinu 8 – 12 let (dále jen 2. část) obsahuje 14 témat (JAR, Země a lidé, Svazijsko, Rodinný život, Sangoma, Apartheid, Nelson Mandela, Život v chudinských čtvrtích, Nepřátelství vůči cizincům, Děti ulice, Naděje pro děti ulice, Fotbal v JAR, Učit se z fotbalu, Chudí a bohatí, Vzděláním překonávat chudobu). Jde o soubor pracovních listů, informací, popisů aktivit, křížovek, tajenek, kvízů, šifer apod. tématicky zaměřených na JAR. Tyto materiály mají návaznost na počítačovou hru „Vítězové ulice“.

Obě části pak obsahují instrukce a doporučení pro učitele, jak materiály používat, a odkazy na zdroje (zpravidla na webové stránky), které se průběžně objevují v rámci obou částí výukových materiálů. Chybí odkazy na autorství metodických postupů – zřejmě proto, že aplikace na téma JAR je již více či méně autorským počinem. Chybí celkový přehled použitých zdrojů.

Obsahová kritéria

Téma/termín fair trade se objevuje jen okrajově. Do životního stylu lidí rozvojových zemí dává materiál nahlédnout v obou částech výukových materiálů včetně počítačových her. Jde o těžiště celého materiálu. V obou částech na sebe jednotlivé aktivity v rámci tématu navazují, prolínají se s počítačovými hrami a téma tak rozvíjejí.

Obrázky ani texty nevyjadřují žádnou diskriminaci (z pozice rasistické atd.) a vyjádření a popisy lidí z rozvojových zemí nepoškozují jejich lidskou důstojnost.

Výukové materiály neobsahují shrnující přehled použitých zdrojů. Průběžně se objevují odkazy na zdrojové webové stránky i použitou literaturu. Zdroje popsaných aktivit nejsou uvedeny. Zdá se, že aplikace na JAR jsou již tak velkým zásahem do zaběhaných postupů, že je lze považovat více či méně za autorské. Obě části v závěru uvádějí složení autorského týmu.

Zaměření na cíl

Cílové skupiny jsou explicitně voleny a náročnost metodických postupů odpovídá věkovému zařazení.

Cíle v 1. části jsou nastaveny formou celkového přehledu kompetencí a jsou z velké části měřitelné. Cíle v 2. části jsou zpracovány pro jednotlivá témata a zpravidla jsou neměřitelné. Ambice být SMART mají pouze ty cíle, které jsou měřitelné/ověřitelné.

Vzhledem k množství cílů logicky chybí konkrétní popisy způsobů vyhodnocování procesů a hodnocení žáků na základě předem nastavených kritérií.

Didaktika/Metodika

Materiál využívá kombinace počítačových her (výchova zkušeností a prožitkem) a práce s výukovými materiály na dané téma a vychází ze zkušeností s cílovou skupinou. Uvedené aktivity jsou přiměřené pro cílovou skupinu a dané téma.

Jazyk materiálu odpovídá potřebám cílové skupiny (text je srozumitelný), materiál je vizuálně vhodný pro uživatele – učitele ZŠ a SŠ. Pracovní listy jsou lehce kopírovatelné.

U žáků jsou podporovány samostatné úvahy a aplikace pro přenos dané problematiky do jiných souvislostí. Je doporučena práce ve skupinách.

Materiál klade důraz na formování kompetencí včetně osobních postojů žáků, ale zda k tomu opravdu dojde, ověřuje nedostatečně. Účinná reflexe u většiny aktivit chybí nebo se soustřeďuje na reflexi znalostí/osvojených informací. Přístup jednotlivých aktivit klade nárok na osvojené klíčové kompetence žáků (např. kompetence k vlastnímu úsudku studentů a schopnost argumentace) a má ambice je dále rozvíjet – to však není konkretizováno v popisu hodnocení žáků.

V 1. části se v rámci pracovních listů objevuje princip třífázového učení E-U-R, ale není dostatečně deklarován.

V 2. části materiál nabízí problematické metody aktivního učení (jako jsou křížovky, tajenky, kvízy, šifry apod.) tematicky zaměřené na JAR. Chybí bližší specifikace směrem k modelu třífázového učení E-U-R (evokace – uvědomění si významu – reflexe). Jde více o řešení zadaných úkolů a odpovědi na uzavřené otázky. To, jak jsou aktivity řazeny v rámci dílny za sebou, není aplikací modelu třífázového učení.

Materiál je v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy – je příkladem rozvoje klíčových kompetencí studentů a zařazování průřezových témat do výuky. Materiál neuvádí

způsoby hodnocení (sebehodnocení) studentů na základě předem daných kritérií hodnocení. Předem nastavená kritéria pro hodnocení procesů (skupinové práce, komunikace, diskuse, prezentace, řešení problému apod.) chybí – což přináší problém s hodnocením osvojených klíčových kompetencí žáků.

Problematickým bodem se jeví to, že práce žáků, kdy skupiny mají stejný úkol, může vést k nežádoucí soutěživosti.

Formální náležitosti

- materiál je přehledný
- metodická i informační část mají přehlednou strukturu
- pracovní listy jsou snadno reprodukovatelné
- pro posílení autentičnosti dílny (aktivit) chybí více ukázek vyplněných pracovních listů, výukových plakátů, zápisů, fotografií apod.
- materiál má odpovídající grafické zpracování, jazyk a ilustrace
- materiál průběžně uvádí použité zdroje, ale celkový přehled chybí
- materiály jsou aplikací a přizpůsobením více či méně převzatých aktivit (nedokončené věty ap.) na dané téma, ale jako celek jsou zjevně autorské
- použité aktivity nejsou autorizovány, v závěru je uvedeno složení autorského týmu
- tiráž je v závěru obou částí
- materiál neuvádí reklamu na dárcovství
- v částech, které navrhuje, jak je možné se zapojit do řešení problémů JAR, materiál uvádí pouze aktivity a projekty Salesiánského institutu

Shrnutí

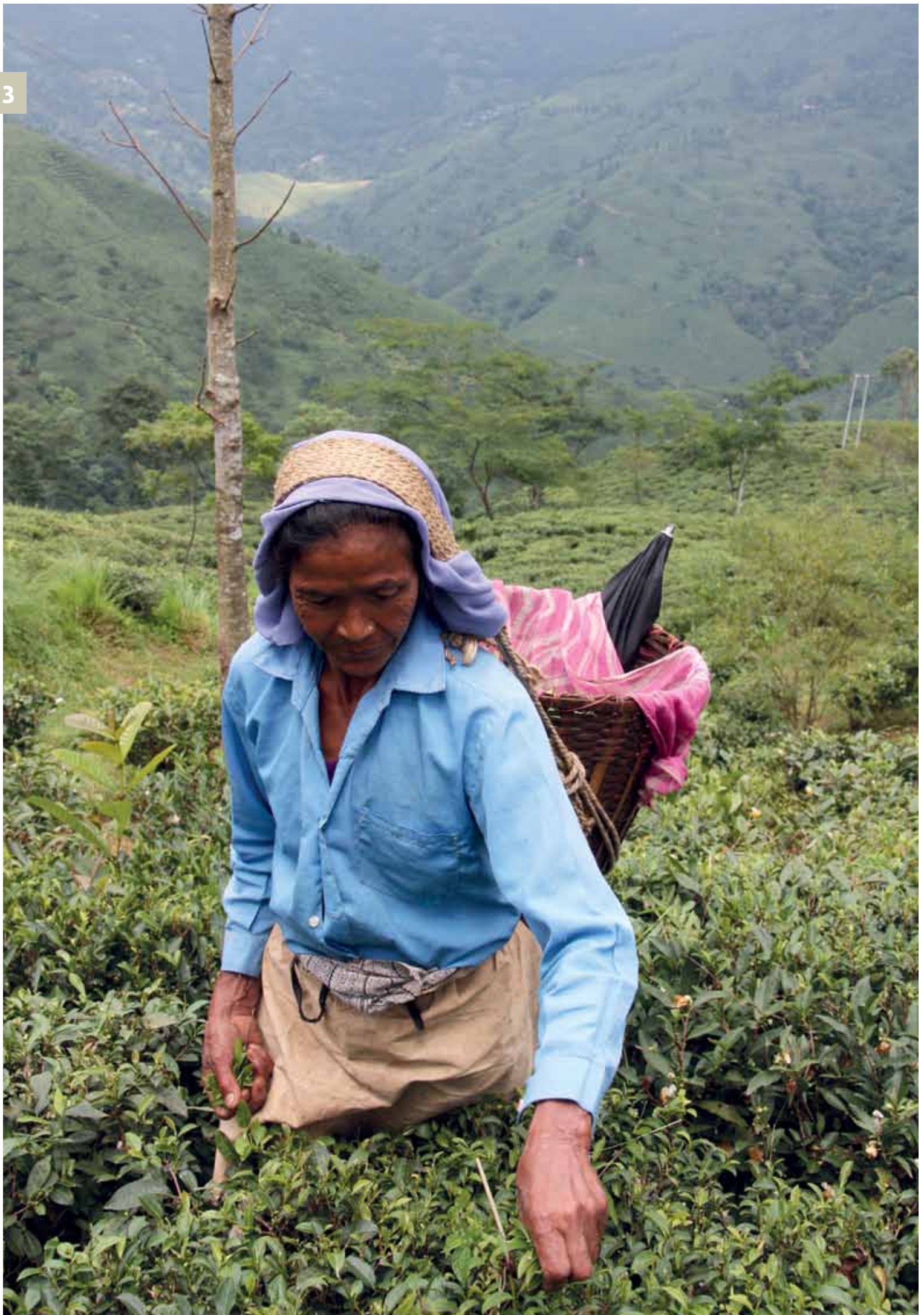
I přes formální nedostatky má materiál svůj význam zejména proto, že jde o komplexní přístup k tématu Jihoafrická republika, ve kterém se kombinuje výchova prožitkem a zkušeností (počítačové hry) a tematicky zaměřené vyučování (výukové materiály). Předkládá uživateli jasný postup, jak žákům daná témata nabídnout. Zkušenějšího uživatele může inspirovat k vytvoření projektu s jasnými cíli vyhodnocovanými na základě předem nastavených kritérií, ev. k aplikaci řetězce po sobě jdoucích modelů třífázového učení E-U-R. Navíc je materiál uceleným zdrojem informací o JAR včetně odkazů na aktuální webové stránky.

Salesiánská asociace Dona Boska se odkazuje na salesiánský styl výchovy a práce – styl, vytvořený Donem Boskem (1815–1888), inspirovaný vlídností a laskavostí Františka Saleského (1567–1622). Asociace realizuje v současné době dva hlavní projekty: Adopce nablízko a rozvojový projekt Šampióni pro Afriku, přidej se do hry!

Projekt Adopce nablízko má motto „Pomocí blízkých pomáháme daleko“. Vychází z myšlenky, že ne každý má možnost rozjet se za potřebnými dětmi a věnovat jim svůj čas. I tito lidé však mohou pomoci daleko od svého domova tím, že podpoří („adoptují si“) někoho blízkého – dobrovolníka, který se tak stane jejich prodlouženou rukou. Během dvou let projektu se členy Klubu přátel Adopce nablízko stalo již 140 lidí.

Druhý projekt – Šampióni pro Afriku – se snaží atraktivní formou vzdělávat mladé lidi a šířit informace o možnostech rozvojové spolupráce. Využívá mediálního ohlasu mistrovství světa ve fotbale 2010, které se jako první mistrovství konalo v Africe. Do projektu se zapojuje kromě České republiky i Německo, Rakousko, Španělsko, Polsko a Itálie. V rámci projektu byla také vytvořena publikace Šampióni pro Afriku.

<http://mladez.sdb.cz>

3 Seznam GRV materiálů podle vydavatelů

V následujícím seznamu GRV a MKV materiálů uvádíme nejprve publikace vydané neziskovými organizacemi. Každá organizace je představena krátkou informací, následují jednotlivé publikace. Tučně je uveden název materiálu. Na dalším řádku jsou vyjmenováni autoři nebo editoři, cílová skupina, rok vydání a dostupnost. Poté je uvedena anotace ke každé publikaci. V dalším oddílu seznamu jsou informace k publikacím vydaným komerčními nakladatelstvími, školami a vědeckými institucemi.

ADRA

je mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi. Byla založena v USA před více než padesáti lety a dnes má zastoupení ve 125 zemích světa. V ČR začala ADRA působit v roce 1992. ADRA pomáhá při mimořádných událostech a realizuje dlouhodobé rozvojové projekty. V ČR vede vzdělávací projekt PRVák.
www.adra.cz

1) Fair Trade (výukový program v angličtině)

kolektiv autorů / SŠ / 2010 / k zakoupení na www.adra.cz

Cílem programu je představit základní principy, na kterých je vystavěn fair trade, a ukázat, že naše spotřební chování má přímý dopad na drobné pestitele ze zemí globálního Jihu. Program by měl vést studenty k přemýšlení nad vlastním spotřebitelským chováním. V rámci aktivit, které jsou součástí programu, se studenti seznámí s výhodami a nevýhodami běžných obchodních praktik a osvojí si slovní zásobu týkající se fairtradového obchodu.

2) Manuál k letnímu příměstskému táboru 2008 „Orient Express aneb Cesta kolem světa za šest dní“

Kristýna Fialová (ed.) / 1. st. ZŠ / 2009 / knihovna EAP a ke stažení na www.adra.cz/prvak v sekci Metodický materiál

Manuál k letnímu příměstskému táboru „Orient Express aneb Cesta kolem světa za šest dní“ zaměřený na rozvojové země. Vhodné především pro organizace zabývající se volnočasovými aktivitami.

3) Materiály k semináři „Učím lépe rozumět světu“

Petra Antoňová, Jan Bárta a Hana Urbanová / ZŠ a SŠ / 2007 / knihovna EAP

Metodické listy se skládají ze dvou částí – teoretická část vysvětluje pojmy z globálního rozvojového vzdělávání a praktická část nabízí aktivity pro žáky ZŠ a SŠ.

4) Povídání o Tůje a Kláře

Jan Bárta, Karolína Emanuelová / MŠ, 1. st. ZŠ / 2006 / knihovna EAP a ke stažení na www.adra.cz/prvak v sekci Metodický materiál

Omalovánky s příběhem pro děti předškolního věku a děti na prvním stupni základních škol. Příběh o životě Tůji z Mongolska a Kláry z ČR.

5) Příběh o Aničce a Latifě

Jan Bárta, Hana Urbanová / MŠ, 1. st. ZŠ / 2007 / knihovna EAP a ke stažení na www.adra.cz/prvak v sekci Metodický materiál

Omalovánky s příběhem pro děti předškolního věku a děti na prvním stupni základních škol. Příběh o životě Latify z Keni a Aničky z ČR.

6) Příběh o Jakubovi a Lengovi

Jan Bárta / MŠ, 1. st. ZŠ / 2006 / knihovna EAP a ke stažení na www.adra.cz/prvak v sekci Metodický materiál

Omalovánky s příběhem pro děti předškolního věku a děti na prvním stupni základních škol. Příběh o životě Lenga z Kambože a Jakuba z ČR.

7) publikace ze šesti ročníků výtvarné soutěže:

Doma je doma aneb kam patřím (2006) / Pomáháme společně aneb pomáhá, pomáháš, pomáhám (2007)

Děti proti chudobě aneb lidé by chudí být neměli (2008) / Svět babiček a dědečků aneb jak se jim v něm žije (2009)

Škola základ života aneb vzdělání je k němu třeba (2010) / Jak si hraju aneb můj báječný svět her a hraček (2011)

Jan Bárta (ed.) / ZŠ / 2006 až 2011 / ke stažení na www.adra.cz/prvak/vytvarna-soutez

Cílem všech šesti ročníků soutěže bylo seznámit děti s životem dětí v rozvojových zemích, vhodnou formou jim vysvětlit, že život, který zde žijeme, není samozřejmostí pro jejich vrstevníky z nejchudších zemí. Děti malují či kreslí obrázky na zadané téma. Z každého ročníku je výstupem (vedle výtvarných prací) i obsáhlá publikace.

8) Spravedlivý obchod – Fair Trade (výukový program v češtině)

kolektiv autorů / SŠ / 2010 / k zakoupení na www.adra.cz

Program je zaměřený na prohlubování znalostí o mezinárodním obchodu. Studenti jsou informováni o rozdílech mezi konvenčním způsobem obchodování (volným obchodem) a obchodováním dle principů fair trade (spravedlivým obchodem). Aktivita v programu demonstrují, jaké vlivy může mít naše spotřebitelské chování na odstraňování chudoby. Formou hry si studenti vyzkouší postavení pěstitelů z rozvojového světa. Studenti se naučí rozpoznávat tzv. fair trade výrobky a seznámí se s benefity, které z nákupu fairtradového zboží plynou pro zemědělce i pro nás – spotřebitele.

ARPOK

Obecně prospěšná společnost Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje (ARPOK) byla založena Olomouckým krajem a Univerzitou Palackého v Olomouci v září 2004. Hlavním posláním ARPOKu je organizování rozvojové spolupráce a humanitární pomoci v zahraničí i v České republice. Druhou linií činnosti organizace je vydávání GRV materiálů a realizace seminářů.

www.arpok.cz

9) Anyana – děti a svět

kolektiv autorů / MŠ, 1. st. ZŠ / 2008 / Městská knihovna v Praze, k zapůjčení za poštovné na <http://anyana.arpok.cz>

Metodické materiály pro rozvojové vzdělávání v MŠ a na 1. stupni ZŠ. Metodické materiály představují život dětí z prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR a život dvou dětí vietnamského původu žijících v ČR. Ve složce metodického materiálu najdete aktivity vztahující se k životu jednotlivých dětí, jejich kultuře, zajímavostem o zemi, v níž žijí, fotografie a pracovní listy.

10) Džbán plný kultur – prioritní země ZRS ČR

kolektiv autorů / 2. st. ZŠ / 2007 / k zapůjčení za poplatek na <http://dzban.arpok.cz>

Metodické materiály (příručky a pomůcky) k realizaci projektových dnů na téma prioritních zemí ZRS ČR pro 2. stupeň základních škol. Během projektového dne se žáci seznámí se zemí, jejím zasazením do regionu, zajímavostmi, kulturními odlišnostmi, problémy, principy rozvojové spolupráce a humanitární pomoci a jak ČR v dané zemi pomáhá. Jeden projektový den se věnuje jedné prioritní zemi.

11) MULTI KULTI: menšiny v ČR

(2 díly: Metodická příručka pro základní školy a Metodická příručka pro střední školy)

Lenka Dudková (ed.) / 2. st. ZŠ a SŠ / 2009 / knihovna EAP, k objednání na www.multikulti.cz/prirucky

Metodické příručky představují život sedmi minorit žijících na území ČR (Čiňanů, Mongolů, Romů, Rusů, Ukrajinců, Vietnamsců a obyvatel Zakavkazska). Každé menšině je věnována jedna kapitola, která je rozdělena na dvě části. První část slouží jako informační základ o zemi a kultuře, ze které příslušníci menšin pocházejí. Druhá část obsahuje metodický popis aktivit pro realizaci jedné vyučovací hodiny ke každé menšině. Součástí příručky jsou 2 CD.

Asociace pro fair trade

vznikla v roce 2004 jako platforma pro setkávání neziskových organizací a firem, které se zabývají osvětou a obchodováním produktů v rámci fair trade. V současné době Asociace realizuje evropský projekt Podpora kapacit Asociace pro fair trade pro zapojení do mezinárodního systému FAIRTRADE® a spolupracuje na kampani Fairtradová města.

www.fairtrade-asociace.cz

12) Fair trade

Jiří Hejkrlik (ed.) / VŠ / 2004 / Národní knihovna v Praze

První publikace o fair trade v češtině. Publikace na sedmnácti stranách uvádí do problematiky fair trade.

13) Fair trade: spravedlivý obchod v České republice

Jiří Hejkrlik (ed.) / VŠ / 2004 / publikaci lze stáhnout na www.ekumakad.cz v sekci Publikace ke stažení

V roce 2004 byla založena Asociace pro fair trade, která sdružovala všechny dovozce spravedlivě obchodovaného zboží do České republiky. Tato dvacetistránková brožura popisuje základní principy fungování fair trade i první organizace, které se u nás spravedlivým obchodem zabývají.

Centrum pro studium demokracie a kultury

je nezávislá nezisková vzdělávací a kulturní organizace (think-tank) založená v srpnu 1993 v Brně. Hlavním cílem organizace je přispívat k rozvoji demokratické politické kultury, připomínat nezastupitelnost křesťanských hodnot a prosazovat komunikaci mezi politickou a kulturní oblastí.

www.cdk.cz

14) Náboženství v globální občanské společnosti

Jiří Hanuš, Jan Vybíral (eds.) / VŠ / 2008 / Národní knihovna v Praze

Sborník interdisciplinárních komentářů k pilotnímu textu – Náboženství a globální občanská společnost, který napsal Peter Berger (vydán ve sborníku Religion in Global Civil Society, Oxford, 2005). Jednotlivé komentáře – texty jsou rozděleny do dvou oddílů: Diskuse k textu P. Bergera s důrazem na problematiku občanské společnosti (7 textů) a Diskuse k textu P. Bergera s důrazem na problematiku náboženství a jeho veřejného působení (10 textů).

Česká národní agentura Mládež

realizuje program Mládež v akci, který probíhá v letech 2007 až 2013. Program je zaměřen na volnočasové aktivity mladých lidí. Navazuje na předešlý program Mládež (2000–2006) a pokračuje v podpoře osvědčených opatření: mezinárodních výměn mládeže, evropské dobrovolnické služby, iniciativ mládeže a aktivit zaměřených na rozvoj kvalifikace pracovníků s mládeží.

www.mladezvakci.cz

15) Do Evropy hrou

vydáno ve spolupráci s Národním institutem dětí a mládeže MŠMT

Jana Miháliková / mladí lidé a pracovníci s mládeží / 2007 / ke stažení na www.mladezvakci.cz/publikace

Více než 70 aktivit: seznamovací hry, lamače ledů (tzv. Ice-breakers), zjištění očekávání účastníků, aktivity zaměřené na interkulturní učení a týmovou práci a návody na formy hodnocení. Využití při přípravě výměny mládeže, školení nebo semináře.

16) Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům

vydáno ve spolupráci s nakladatelstvím Argo

Patricia Brander et al. (přeložili Eva a Martin Potužníkoví) / 2. st. ZŠ a SŠ / 2006 / ke stažení na stránkách www.mladezvakci.cz/publikace

Pestrý soubor aktivit a výukových listů pro výuku a porozumění problematice lidských práv. Učitelům a lektorům poskytuje konkrétní náměty, jak mladé lidi motivovat, nadchnout a zapojit do praktických aktivit na ochranu lidských práv v jejich bezprostředním okolí. Součástí manuálu jsou také kapitoly o globální výchově, interkulturní a rozvojové výchově a dalších oblastech vzdělávání.

17) T-Kit Interkulturní učení

vydáno ve spolupráci s Národním institutem dětí a mládeže MŠMT

kolektiv autorů (překlad Ludmila Pocová) / mladí lidé a pracovníci s mládeží / 2000 / ke stažení na www.mladezvakci.cz/publikace

Teorie a praxe interkulturního učení – nápady, zkušenosti a 30 neformálních aktivit na téma interkulturní učení.

Český helsinský výbor

je nevládní neziskovou organizací pro lidská práva působící od roku 1988 v Československu (od roku 1993 v ČR). Hlavní aktivity organizace jsou lobbying (sledování a připomínkování legislativy, iniciace reformních procesů), monitoring (sledování stavu uzavřených institucí), případová agenda (např. řešení závažných trestně právních kauz), osvěta a vzdělávací činnost.

18) Sousédé: projekt výchovy k vzájemnému respektování

Jana Ondráčková / 2. st. ZŠ, SŠ / 2000 / ke stažení na www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2005022201

Manuál projektu Sousédé, který je zaměřen na multikulturní výchovu v občanské a demokratické společnosti. Součástí publikace je kurikulum, manuál pro učitele a vedoucí projektu s přípravami na každou hodinu, pracovní listy pro studenty a výňatky z nejdůležitějších dokumentů. Vlastní program je rozdělen do 30 bloků, které zahrnují tři hlavní okruhy témat: člověk jako lidská bytost – člověk a jeho práva, sousedé blízcí – rodina, škola, obec a sousedé vzdálení – svět kolem nás.

Člověk v ohrožení

o organizaci na straně 29, kde hodnotíme publikaci Aktivně globálně školy

19) Aktivně globálně školy

Lukáš Zajac, Ivana Kullová a Ivana Raslavská (eds.) / ZŠ a SŠ / 2008 / informace na www.clovekvohrozeni.sk

Publikace má za cíl inspirovat školy ze Slovenska, Anglie, Polska, České republiky, Malty, Rakouska a Thajska ke změně uvažování při řešení lokálních problémů i k novému náhledu na problémy globální. Text je rozdělen do tří tematických kapitol – klimatické změny, spravedlivější obchod a práva pro všechny. První dvě kapitoly se dělí na dvě části – část „seznam se“ (obsahuje informační zdroje a celkem 18 metodických postupů/aktivit) a část „konej/jednej“ (obsahuje různé možnosti pro zapojení se škol do národních i mezinárodních projektů pro dané téma). Třetí kapitola je souborem osmi tematicky zaměřených příběhů doplněných otázkami pro žáky.

20) Multikultur ART – spoznaj kultúru menšín

Andrej Návojský a Ivana Raslavská (eds.) / SŠ / 2009 / informace na www.clovekvohrozeni.sk

Cílem publikace je podpořit multikulturní porozumění v regionech Slovenska, a zvýšit tak toleranci komunity vůči menšinám žijícím v jejím okolí (Romové a další etnické menšiny, imigranti). Obsahem příručky jsou informace o aktuální situaci tradičních a nových menšin na Slovensku. Každá kapitola je doplněna konkrétními aktivitami, které mohou učitelé ve vyučování použít. K jednotlivým aktivitám jsou přiřazeny metodické návody, jak tyto aktivity aplikovat do vyučování.

21) Panáček proti chudobe

vydáno ve spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrem Trenčín

Lukáš Zajac a Andrej Návojský / 1. a 2. st. ZŠ / 2006 / informace na www.clovekvohrozeni.sk

Metodická příručka k Rozvojovým cílům tisíciletí (MDGs). Obsahuje komplexní informace k MDGs, které jsou shrnuté do těchto základních oblastí: Chudoba, Vzdělávání, Zdraví, Životní prostředí, Voda, Slumy, Společně proti chudobě. Součástí příručky jsou interaktivní aktivity využitelné ve vyučování, metodické rady pro učitele v oblasti GRV, aktivizační hry, tvůrčí dílny a pracovní listy, které obsahují komiks i barevné fotografie s texty.

Člověk v tísní

o organizaci na straně 21, kde hodnotíme publikaci Průřezník

22) 10krát s MKV

Zdeňka Vaňurová (ed.) / ZŠ, SŠ / 2010 / ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Touto příručkou přináší program Varianty čtenářům z řad pedagogů a širší odborné veřejnosti deset nových inspirativních námětů (aktivit) pro výuku multikulturní výchovy na základních a středních školách s akcentem na osobnostní přístup. V pedagogické praxi to znamená důraz na reálné zkušenosti a příběhy lidí žijících v multikulturní realitě a práci s tím, jakým způsobem různé kulturní vlivy působí na každého člověka a spoluvytváří jeho identitu. Jednotlivé aktivity se věnují různým tématům, pracují s různými materiály, jsou určeny různým věkovým skupinám žáků a využívají různých nástrojů a metod aktivního učení.

23) Bohouš a Dáša: klima v tísní

Petra Skalická, Kateřina Kociánová (eds.) / ZŠ, SŠ / 2009 / knihovna EAP, ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Příručka přibližuje pomocí komiksových příběhů, textů a výukových aktivit téma klimatických změn v minulosti a dnes. V rámci lekcí provází čtenáře komiksové postavičky Bohouše a Dášy tématy, jako jsou například emise, globální klimatické změny a možnosti jejich řešení apod.

24) Bohouš a Dáša na tržišti světa

Petr Lebeda, Petr Chára, Petra Skalická, Martina Novotná / ZŠ, SŠ / 2009 / knihovna EAP, ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Vzdělávací program Varianty nabízí všem pedagogům pracujícím na poli globálního rozvojového vzdělávání další příručku, v níž komiksoví průvodci Bohouš a Dáša představují studentům globální problémy. Příručka „Bohouš a Dáša na tržišti světa“ se věnuje problematice ekonomické globalizace, zpracovává témata jako například rozměry globalizace, motory globalizace, důsledky, aktéři nebo zvládání globalizace.

25) Bohouš a Dáša proti chudobě

Ondřej Nádvorník, Petr Chára / ZŠ, SŠ / 2006 / ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Příručka průřezového tématu „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“, která se především zaměřuje na téma chudoby. Text je kvalitně metodicky zpracovaný a rozepsaný na lekce a aktivity. Publikace obsahuje také komiksové ilustrace témat a situací.

26) Bohouš a Dáša: šance pro rozvoj

kolektiv autorů / ZŠ, SŠ / 2010 / publikaci lze objednat na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Příručka představuje tematiku zahraniční pomoci v minulosti a dnes. Jako inspirace do hodin slouží metodické listy na konkrétní témata jednotlivých kapitol. Obsah příručky je v souladu s obsahem průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Materiál vznikl v rámci projektu Světová škola 2.

27) Bohouš a Dáša za lidská práva

Jan Kratochvíl (ed.) / ZŠ, SŠ / 2008 / ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Příručka představuje tematiku lidských práv prostřednictvím komiksových příběhů a metod interaktivního učení. Tento výukový materiál komplexním způsobem zpracovává to, jakým způsobem ve školách pracovat s tématem lidských práv.

28) Cizinci jako téma

Jitka Polanská, Markéta Kadlecová, Zuzana Andělová / ZŠ, SŠ / 2007 / ke stažení na www.clovekvtisni.cz/download/pdf/119.pdf

Publikace představuje velmi přístupnou grafickou formou (fotografie a komiksy) různá témata, která se váží k životu cizinců v ČR. Není přímo pedagogickou příručkou, ale nabízí se jako výborný odrazový můstek k jednotlivým tématům. Vhodnější spíše pro starší žáky.

29) Dramatická výchova jako možný prostředek podpory naplňování cílů multikulturní výchovy

Josef Valenta, Hana Kasíková / VŠ / 2002 / ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Text publikovaný ve sborníku Pojmy a texty. Jedná se o propojení principů sociálně-uměleckého učení (dramatické výchovy) a multikulturní výchovy. Autoři užívají pro MKV tuto definici: „MKV je pokrokový přístup k transformaci výchovy, celostně kriticky reagující na současné chyby, nedostatky a diskriminační praktiky ve výchově a vzdělávání. MKV je založena na ideálech sociální spravedlnosti, rovné vzdělávací příležitosti a snaze optimalizovat vzdělávací zkušenost, v jejímž průběhu žáci a studenti rozvíjejí svůj potenciál jako učící se a jako oficiálně uvědomělé a lokálně, národně i globálně aktivní bytosti. MKV chápe školu jako výchozí prostor pro změnu společnosti a pro eliminaci bezpráví a útlatku. Základním cílem MKV je tedy transformace společnosti.“

30) Dvakrát měř, jednou řež – od multikulturní výchovy ke vhledu

Dana Moree, Petra Morvayová / ZŠ / 2009 / ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Vzdělávací program Varianty společnosti Člověk v tísní vydal tuto příručku pro pedagogy z oblasti multikulturní výchovy. Autorky Dana Moree a Petra Morvayová nabízejí čtenářům řadu konkrétních technik a návodů pro práci ve třídě. Zároveň v ní věnují také prostor pro podrobný rozbor současného pojetí multikulturní výchovy v Rámcových vzdělávacích programech. Příručka vychází z tzv. transkulturního přístupu, který je založen nikoliv na skupinovém, ale osobnostním přístupu v multikulturní výchově. Materiál byl vydán v rámci projektu Jak na to.

31) Euromodel – výukové materiály pro VŠ

kolektiv autorů / VŠ / 2006 / čtyři z výukových modulů ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Materiály projektu Euromodel jsou určeny mladým lidem hledajícím kvalifikaci v oboru rozvojové spolupráce a také dospělým, kteří se snaží o svoji rekvalifikaci. Materiály jsou využitelné jako podklady pro výuku na vysokých školách a pro školení v oblasti rozvojové spolupráce. Publikace obsahuje 31 výukových modulů.

32) Globální problémy a rozvojová spolupráce

Marie Hokrová, Sylva Táborská (eds.) / 2. st. ZŠ, SŠ / 2005 / ke stažení na www.rozvojovka.cz v sekci Studijní materiály

Publikace se věnuje do hloubky globálním problémům, roli mezinárodních organizací a rozvojové spolupráci. Součástí jsou i statistické přílohy, glosář rozvojových termínů a mapy.

33) Interkulturní výchova ve školním vzdělávacím programu

vydáno ve spolupráci s občanským sdružením Kritické myšlení

Hana Košťálová (ed.) / ZŠ / 2005 / ke stažení na www.kritickemysleni.cz

Sborník vznikl ve spolupráci se 13 základními školami. Nabízí konkrétní návody, jak zapojit průřezové téma Interkulturní výchova do běžné výuky. V projektu nešlo o studium odlišných kultur, ale především o vytváření takového prostředí školy a takových vzdělávacích příležitostí, které umožní každému žákovi, aby mohl co nejvíce rozvinout své předpoklady na jedné straně a uspokojit své vzdělávací potřeby na straně druhé.

34) Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy (1. a 2. díl)

Jan Buryánek (ed.) / SŠ / 2002 (1. díl) a 2005 (2. díl) / Národní knihovna v Praze, ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Kniha byla vydána v rámci projektu Varianty. Cílem je zlepšit vztahy mezi minoritami a majoritou prostřednictvím interkulturního vzdělávání na všech úrovních českého školství. První, teoretická část příručky poskytuje vhled do problematiky interkulturního vzdělávání. Druhá, praktická část obsahuje informace pro učitele, výukové listy a pasáže označené jako Texty (mediální zprávy týkající se problematiky multikulturní společnosti). Tématické oblasti: Romové, uprchlíci a migranté, Židé, cizinci v ČR (Vietnamci, Ukrajinci, Bělorusové, muslimové), gayové a lesbičky.

35) Jeden svět na školách (projekt)

kolektiv autorů / ZŠ, SŠ / od 2002 / www.jedensvetnaskolach.cz

Vzdělávací program Jeden svět na školách nabízí školám dokumentární filmy a doprovodné metodické pomůcky k výuce aktuálních témat současného světa a novodobé historie. Mnohaleté zkušenosti organizace Člověk v tísni ukazují, že právě audiovizuální materiály mají mimořádný potenciál k oslovení žáků základních a středních škol.

36) Kdo jiný? (v rámci projektu Jeden svět na školách)

Lenka Deverová et al. / SŠ / 2010 / ke stažení na www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Ostatní

Projekt se věnuje participaci mládeže, podpoře projektů mladých lidí zaměřených na globální i lokální témata. V rámci projektů vyšly tyto materiály pro mládež – příručka Kdo jiný? a Příklady dobré praxe.

37) Lidská práva I.

Markéta Břešťanová, Eva Mikešová (eds.) / ZŠ, SŠ / 2010 / ke stažení na www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Ostatní

Sada je složena z audiovizuálních materiálů (8 dokumentárních filmů, 1 sestřih z filmů) a tištěné příručky pro pedagogy. Tematicky jsou filmy zaměřeny na rozličné projevy diskriminace a rasismu, dále na témata, jako je xenofobie, nedemokratické režimy, sociální vyloučení, chudoba, nemoc, handicap a šikana.

38) Média a chudoba

kolektiv autorů / SŠ / 2010 / k objednání zdarma na www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Média a chudoba

Sada obsahuje kapitoly věnované následujícím tematickým okruhům: Rozvojový žurnalismus (tj. média a rozvojové země), Reportéři, Média a islám, Využití a zneužití médií a Kampaně humanitárních a rozvojových projektů.

39) Než začneme s multikulturní výchovou: od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu

Člověk v tísni vydal tuto publikaci v rámci projektu Varianty a ve spolupráci s Danou Moree

Iva Janská (ed.) / ZŠ, SŠ, VŠ / 2008 / ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Úvod příručky tvoří teoretické shrnutí základních směrů multikulturalismu a jejich vlivu na podobu multikulturní výchovy spojené s analýzou MKV jako průřezového tématu v Rámcových vzdělávacích programech. Základem příručky je text věnující se praktickému začlenění témat multikulturní výchovy do výuky pedagogů.

40) Novinář, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Daniela Králová, Blanka Medková, Jana Mráčková (eds.) / SŠ, VŠ / 2007 / ke stažení na www.rozvojovka.cz/download/skripta_rozvojovka_student.pdf

Příručka globálního rozvojového vzdělávání pro studenty mediálních oborů. Obsahuje úvod do problematiky rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Součástí jsou i praktické aktivity pro studenty.

41) Průřezník aneb Jak začít s průřezovými tématy

Kateřina Kociánová (ed.) / 2. st. ZŠ, SŠ / 2008 / knihovna EAP, ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Příručka obsahuje podrobné popisy 10 lekcí a projektů věnovaných uvedeným tématům a obecný text o průřezových tématech. Aktivity a projekty, které příručka představuje, mohou sloužit jako náplň hodin, v nichž se pracuje s průřezovými tématy.

42) Průřezová témata prostřednictvím dokumentárního filmu v praxi

Markéta Břešťanová (ed.) / 2. st. ZŠ / 2008 / ke stažení na www.jedensvetnaskolach.cz/index2.php?id=309

Tuto sadu měli během školního roku 2007/2008 k dispozici učitelé na 500 základních školách a víceletých gymnáziích po celé České republice. Příručka zveřejňuje zkušenosti pěti z nich. Obsahuje jejich postřehy, tipy, ukázky výstupů z aktivit, které učitelé se svými žáky zrealizovali, ale také nápady, jak jednotlivé aktivity „posunout“ nebo upravit, aby vyhovovaly konkrétní třídě nebo podmínkám školy.

43) Průřezová témata – učitelský zápisník

Markéta Břešťanová (ed.) / ZŠ / 2009 / ke stažení na www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Ostatní

Metodická příručka „Učitelský zápisník“ vychází ze zkušeností a názorů učitelů i žáků, kteří dlouhodobě využívají materiály vzdělávacího programu Jeden svět na školách.

44) Průřezová témata ZŠ

kolektiv autorů / 2. st. ZŠ / 2007 / více na www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Ostatní

Sada Průřezová témata vznikla v roce 2007 v rámci projektu „Podpora základních škol v jazykově, kulturně a sociálně rozmanitých lokalitách“. Sada obsahuje praktické nástroje pro zavádění společenskovedních témat do výuky. Obsahuje 24 dokumentárních filmů na DVD, které svou tematikou pokrývají všechna průřezová témata RVP pro základní školy. Součástí projektu je Metodika s informacemi o průřezových tématech a jejich zařazení do ŠVP a dvě publikace: Průřezová témata v praxi a Průřezová témata – Učitelský zápisník.

45) Rozvojové cíle tisíciletí

Ludmila Součková (ed.) / ZŠ, SŠ / 2010 / ke stažení na www.jedensvetnaskolach.cz/index2.php?id=472

Sada se věnuje MDGs, je složena z DVD s dokumentárními filmy a tištěné příručky pro pedagogy s interaktivními materiály pro výuku těchto témat. Je to kompilace sad RCT I. a RCT II. z let 2008 a 2009. Obsahuje materiály ke všem cílům.

46) Společný svět

Ondřej Nádvořík, Andrea Volfová (eds.) / SŠ / 2004 / knihovna EAP, ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Příručka globálního rozvojového vzdělávání. V publikaci naleznete teoretické texty týkající se problematiky rozvojových zemí, rozvojové spolupráce, globalizace, globálních problémů a dalších souvisejících témat a rovněž mnoho připravených aktivit využitelných ve výuce. V České republice se jedná o první didaktický materiál pro učitele, který systematicky zpracovává tato témata: Co je rozvoj, Rozdělený svět, Globalizace, Nerovnost, Mezinárodní dluh, Světový obchod a fair trade, Mezinárodní instituce – OSN, SB, MMF, WTO, Chudoba, Zdraví, Gender, Lidská práva, Dětská práva, Životní prostředí, Vzdělání, Konflikty, Migrace, Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, Podíl na rozhodování a Jak se zapojit.

47) Svět bez konfliktů

Günther Gugel, Uli Jäger (překlad Alena Matějová) / 2. st. ZŠ, SŠ / 2007 / knihovna EAP, publikaci lze také objednat na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Tato publikace byla vytvořena německým Institutem pro mírovou pedagogiku (Institut für Friedenspädagogik Tübingen e. V.) a organizací Weltfriedensdienst v rámci projektu „PeaceXchange“ a společnost Člověk v tísní ji jako český partner tohoto projektu nechala přeložit do češtiny. Jde o jednu z prvních publikací v českém prostředí věnujících se takzvané mírové pedagogice, která má mladým lidem ukazovat způsoby, jak se nenásilnou formou vypořádat s konfliktními situacemi, do kterých se dostávají. Kromě seznámení s myšlením a jednáním v duchu této pedagogiky se publikace zaměřuje na příčiny a pozadí eskalace konfliktů, násilí a válek, na podporu míru, a také na předpoklady a šance konstruktivního řešení konfliktů a přístupy k němu.

48) Světová škola (projekt)

kolktiv autorů / ZŠ, SŠ / 2006 až 2009 / www.clovekvtisni.cz

Projekt byl realizován v letech 2006 až 2009. Cílem projektu byla především propagace globálního rozvojového vzdělávání na školách v České republice. V rámci projektu vznikly materiály Bohouš a Dáša na tržišti světa, Bohouš a Dáša za lidská práva, Bohouš a Dáša: klima v tísní.

49) Světová škola 2 (projekt)

kolktiv autorů / ZŠ, SŠ / od 2010 / www.clovekvtisni.cz (CD v knihovně EAP)

Projekt Světová škola 2 navazuje na projekt Světová škola, který byl realizován v letech 2006 až 2009. Projekt Světová škola 2 je realizován v letech 2010 až 2012. Zatímco projekt Světová škola byl zaměřen především na život školy, Světová škola 2 má širší záběr a soustředí se na školu jako instituci, která je neodmyslitelnou součástí svého okolí a své komunity (čtvrtě, části obce, vesnice, města...). Projekt je zaměřen na témata Environmentální udržitelnost v kontextu rozvoje a Vztahy mezi globálním Severem a Jihem. V rámci projektu vznikl materiál Bohouš a Dáša: šance pro rozvoj.

50) Virus Free Generation

kolktiv autorů / 2. st. ZŠ, SŠ / 2007 / www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Ostatní

Sada čtyř filmů a didaktické listy pro učitele na téma HIV/AIDS a subsaharská Afrika. Více informací na www.hivos.nl (webové stránky mezinárodní kampaně Virus Free Generation).

51) Watch and Change (projekt)

Pavla Pijanová a Ludmila Součková (eds.) / SŠ / 2008 a 2009 / www.jedensvetnaskolach.cz v sekci Výukové materiály – Ostatní

Metodická příručka s informacemi a aktivitami + sada 10 DVD s dokumentárními filmy o globálních tématech chudoba, konflikty, migrace a vzdělávání. Aktivity v příručce tématicky navazují na filmy a jimi popsanou problematiku.

52) Začínáme s GRV: případová studie k začleňování globálního rozvojového vzdělávání na českých školách

Petra Skalická, Lenka Sobotová (eds.) / SŠ / 2009 / knihovna EAP, ke stažení na www.varianty.cz v sekci Naše nabídka – Publikace

Případová studie Začínáme s GRV, kterou program Varianty vydal na konci roku 2009, obsahuje zkušenosti, doporučení a nápady čtyř středních škol zapojených do projektu Náš společný svět, které se v průběhu roku 2009 intenzivně věnovaly začleňování globálního rozvojového vzdělávání (GRV) do svých školních vzdělávacích programů. Příručka proto může posloužit coby pomocník dalším pedagogům a školám při zavádění globálních a rozvojových témat do výuky.

53) Závěrečná zpráva z výzkumu

Máša Bořkovcová, Markéta Hajsá, Dana Moree, Petra Morvayová / VŠ / 2008 / ke stažení na http://varianty.cz/download/pdf/analysis_2.pdf

Situační analýza zaměřená na zmapování stávající nabídky na trhu institucionální podpory a realizace programů multi-kulturní výchovy v ČR ve vztahu k různým cílovým skupinám.

Educon

je dobrovolné nepolitické sdružení občanů, fyzických a právnických osob, působící na území České republiky se sídlem v Praze. Posláním sdružení je šíření know-how, informací a zkušeností z různých oblastí hospodářství České republiky, včetně zajišťování technické pomoci. Cílem je zvyšování úrovně znalostí a informovanosti vedoucích a odborných pracovníků institucí, vzdělávacích zařízení, podnikatelských subjektů z České republiky a z rozvojových zemí.

www.educon.cz

54) 100 karikatur z rozvojových zemí

Epd-Entwicklungspolitik / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Karikatury od autorů z rozvojových zemí na téma problémů globálního Jihu, světového obchodu, rozvojové pomoci apod. Karikatury lze volně šířit a používat v tištěných i elektronických médiích s podmínkou, že bude vždy uveden zdroj: epd-Entwicklungspolitik.

55) Česko proti chudobě – Informace, fakta a čísla z rozvojového světa (informační zpravodaj)

Tomáš Tožička (ed.) / SŠ, VŠ / 2007 / knihovna EAP a Educonu, ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Informační zpravodaj kampaně Česko proti chudobě v rozsahu 42 stran. Publikace mapuje plnění Rozvojových cílů tisíciletí, informuje o kampani Česko proti chudobě, popisuje projekty české zahraniční pomoci. V oddílu Ze světa rozvoje jsou tyto kapitoly: Globální odpovědnost, Fotbal a rozvoj, Globální velmoc a síť jejího vlivu, Fairtrade: malá změna – velký rozdíl, Západní Sahara: poslední mezi opomíjenými, Evropská rozvojová politika od Lomé po EPAs.

56) Daňové ráje světa / Neúnosná (finanční) architektura (dvojplakát)

ve spolupráci s Ekumenickou akademií Praha v rámci projektu Social Watch

M. C. Escher / SŠ, VŠ / 2006 / ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Plakát přibližuje jednoduchou formou problematiku daňových rájů. Na grafice podle M. C. Eschera jsou jednoduchou formou vysvětleny základní problémy finanční architektury a jejich dopadů na rozvojové země.

57) Eseje o MDGs

vydáno ve spolupráci s polskou organizací SMVS Youth for World

kolektiv autorů / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / knihovna Educonu

Vítězné eseje z projektu EU „Mladí vyslanci pro Rozvojové cíle tisíciletí“. Národní verze (česky, polsky, maďarsky) a anglické překlady.

58) Chřest (komiks)

Lukáš Glaser / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / knihovna EAP a Educonu

Komiks na téma rozvojové pomoci, český vítěz soutěže v rámci projektu EU „Mladí vyslanci pro Rozvojové cíle tisíciletí“.

59) MDGs v obrazech

vydáno ve spolupráci s polskou organizací SMVS Youth for World

kolektiv autorů / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / knihovna Educonu

Komiksy na téma rozvojové pomoci, v rámci soutěže v projektu EU „Mladí vyslanci pro Rozvojové cíle tisíciletí“.

60) Millennium Development Goals – Manual for Global Development Education

Tomáš Tožička, Pavel Chmelař (eds.) / ZŠ, SŠ, VŠ / 2007 / knihovna EAP a Educonu, ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Jednotlivé miléniové cíle s výkladem a základní informací o kampani Česko proti chudobě. V angličtině, v rozsahu 52 stran.

61) Počítačové hry a krátké filmy o MDGs

vydáno ve spolupráci s polskou organizací SMVS Youth for World

kolektiv autorů / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / knihovna Educonu

Vítězné počítačové hry a krátké filmy z projektu EU „Mladí vyslanci pro Rozvojové cíle tisíciletí“.

62) Právní a daňové ráje – zastavme skandál

Francouzská platforma pro problematiku daňových a právních rájů / SŠ, VŠ / 2007 / ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Výraz „daňový ráj“ v nás vyvolá představu líbezného ostrova zalitého sluncem, na kterém rostou palmy. Ostrova, který se nachází kdesi na konci světa a na kterém se válí a přitom obohacuje několik miliardářů. Tedy nic, co by se nás mělo týkat. Tato představa je však mylná a navíc škodlivá, neboť kapitál, který plyne do daňových rájů, je čím dál větší. Polovina financí na mezinárodní úrovni protéká v současnosti těmito místy. Původ peněz je čím dál rozmanitější a důsledky této situace jsou dramatické z mnoha hledisek. 36 stran, překlad z francouzského originálu.

63) Průzkum zájmu o Rozvojové cíle tisíciletí

Zuzana Kubišová, Ondřej Lánský, Simona Němčíková / ZŠ, SŠ, VŠ / 2008 / ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Shrnutí výsledků průzkumu zájmu o Rozvojové cíle tisíciletí mezi českými nevládními organizacemi exkluzivně provedeného pro Educon v roce 2008.

64) Příliš vzdálené cíle

Tomáš Tožička (ed.) / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / knihovna EAP a Educonu, ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení
Základní dokument kampaně Česko proti chudobě. Podrobný popis Rozvojových cílů tisíciletí, jejich (ne)plnění, grafy, čísla, informace. Formát brožury v rozsahu 64 stran.

65) Příručka ke kampaňování

kollektiv autorů / ZŠ, SŠ, VŠ / 2008 / knihovna Educonu, ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení
Příručka ke kampaňování, která vznikla v rámci projektu EU „Mladí vyslanci pro Rozvojové cíle tisíciletí“.

66) Rozvojové cíle tisíciletí (mediální příručka)

kollektiv autorů / SŠ, VŠ / 2008 / knihovna Educonu, ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení
Mediální příručka byla připravena v rámci projektu „Budování kapacit NNO v Maďarsku, Polsku a České republice“. Příručka obsahuje informace týkající se rozvojové problematiky, Rozvojových cílů tisíciletí, propagace Rozvojových cílů tisíciletí. Rozsah 54 stran.

67) Rozvojové cíle tisíciletí: manuál globálního rozvojového vzdělávání

Tomáš Tožička, Pavel Chmelař (eds.) / ZŠ, SŠ, VŠ / 2007 / knihovna EAP a Educonu, ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Jednotlivé miléniové cíle s výkladem a základní informace o kampani Česko proti chudobě. V češtině, rozsah 52 stran.

68) Rozvojové cíle tisíciletí – Millennium Development Goals

Tomáš Tožička (ed.) / SŠ, VŠ / 2007 / ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci O kampani – Ke stažení

Informační brožura v češtině a angličtině v rozsahu 24 stran. Brožura byla vydána k parlamentní debatě konané 15. 10. 2007.

69) Spoty kampaně

kollektiv autorů / ZŠ, SŠ, VŠ / 2011 / ke stažení na www.ceskoprotichudobe.cz v sekci Média – Klipy

Videospoty kampaně a přeložené spoty na rozvojová témata, celkem 11 spotů.

Ekocentrum Paleta

je občanské sdružení zabývající se ekologickou výchovou se zvláštním důrazem na působení na děti a mládež. Od roku 2004 je krajským koordinátorem Environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Pardubického kraje. Sdružení realizuje programy zaměřené na tvořivou činnost z přírodních materiálů (ovčí vlna, včelí vosk, ruční papír), poznávání přírodních zákonitostí a ekosystémů, globální problémy, vztah člověka k okolí či řešení problémů se separací a recyklací odpadů.
www.ekocentra.cz

70) Globální a environmentální výchova na pobytových akcích: manuál nejen pro učitele

Jiří Hruška / 2. st. ZŠ, SŠ / 2005

Příručka přináší výběr osvědčených a dlouhodobě vyzkoušených aktivit se žáky 2. st. ZŠ a studenty SŠ. Publikace je rozdělena do 8 bloků: Mezilidské vztahy, Rozmanitost přírody, Vztah člověka k přírodě, Globální souvislosti a globální problémy atd.

Ekumenická akademie Praha

o organizaci na straně 17

71) Digitální ruční práce (film na DVD)

Alexandra Weltz / SŠ, VŠ / 2008 / knihovna EAP

Vyrobil WEED (World Economy, Ecology & Development), překlad EAP v rámci projektu Procure IT Fair: kampaň za sociálně a ekologicky odpovědný nákup počítačů.

72) Index genderové spravedlnosti 2009*kolektiv autorů / VŠ / 2010 / knihovna EAP*

Index genderové spravedlnosti sestavuje koalice Social Watch. Index dokazuje, že ve většině zemí genderové nerovnosti nemizí a že ke zlepšení došlo tam, kde už na tom byli ve srovnání s jinými státy lépe předtím. Rozdíl mezi zeměmi, které jsou na tom relativně lépe, a těmi, které jsou na tom hůře, se v posledních letech prohloubil.

73) Jak nakupovat počítače v souladu se sociálními a ekologickými kritérii*Florian Butollo, Johanna Kusch, Tine Laufer (překlad Alena Nováková) / VŠ / 2009 / knihovna EAP*

Příručka slouží jako pomůcka pro nákup počítačů v souladu se sociálními a ekologickými kritérii. Zvláštní pozornost je věnována pracovním podmínkám v dodavatelských řetězcích vyrábějících produkty IT. Příručky vytvořila organizace WEED (Weltwirtschaft, Ökologie & Entwicklung).

74) Na frontě chudoby klid – index základních schopností 2009*kolektiv autorů / VŠ / 2010 / knihovna EAP*

Social Watch navrhla BCI (Index základních schopností) jako nástroj ke sledování vývoje základních ukazatelů a porovnání zemí navzájem i v jejich rámci. Jedná se o souhrnný index, který srovnává a klasifikuje země podle dosaženého pokroku v oblasti sociálního rozvoje.

75) Odvrácená strana kyberprostoru*vydáno ve spolupráci s World Economy, Ecology & Development (WEED) – Berlín**Johanna Kusch, Sarah Bormann, Florian Butollo (eds.) / VŠ / 2009 / knihovna EAP*

Zpráva popisuje pracovní podmínky v dodavatelských továrnách na výrobu elektroniky Compeq Technology a Excelsior Electronics (obě jsou na pevninské Číně). Publikace vznikla v rámci projektu Procure IT Fair – kampaně pro udržitelný nákup počítačů.

76) Pod tlakem: pracovní podmínky a ekonomický rozvoj IT průmyslu v České republice*Sarah Bormann, Leonhard Plank / VŠ / 2010 / publikaci lze stáhnout na www.ekumakad.cz v sekci Publikace ke stažení*

V rámci kampaně Procure IT fair, kampaň pro udržitelný nákup počítačů, byla vydána publikace "Pod tlakem". Jedná se o krátkou brožuru informující o pracovních podmínkách a ekonomickém rozvoji IT průmyslu v České republice a ve světě.

77) Základní kurz pro prodejce fair trade*vydáno ve spolupráci s Asociací pro fair trade**Veronika Bačová, Klára Hejkrliková (eds.) / VŠ / 2010 / publikaci je možné zakoupit v Asociaci pro fair trade a v Ekumenické akademii Praha*

Cílem Základního kurzu pro prodejce fair trade je přispět ke zvýšení kvality prodeje fairtradových výrobků. Publikace je určena prodejcům fairtradových výrobků k tomu, aby dokázali dostatečně informovat své zákazníky o fair trade. Základní kurz mohou využít také dobrovolníci, kteří pomáhají v organizacích propagujících fair trade, a studující středních a vysokých škol, kteří si chtějí prohloubit své znalosti o principech a systému fair trade i o jeho propagaci. Tento text může sloužit také jako vzdělávací materiál pro spotřebitele fair trade, kteří se chtějí dovědět více.

Základní kurz je rozdělen na dvě části – moduly a případové studie. Moduly představují samostatné vzdělávací jednotky, které přinášejí čtenářům informace o principech a historii fair trade, praktické informace k provozu prodejny s fairtradovými výrobky, znalosti o základních produktových skupinách a poslední modul předkládá možnosti, jak lze propagovat nejen obchod, ale i myšlenku fair trade. Případové studie pak představují doplňující informace k vybraným tématům, jimiž jsou historie fair trade v ČR, fungování fairtradového družstva a dva fairtradové produkty.

78) Zpráva Social Watch 2008 (Odpověď zní: lidská práva)*redakce českého vydání Tomáš Tožička (překlad Rudolf Převrátil) / VŠ / 2009 / knihovna EAP, publikace lze stáhnout na www.ekumakad.cz v sekci Publikace ke stažení*

Síť občanských sdružení Social Watch každoročně vydává mezinárodní zprávu o stavu chudoby, genderové rovnosti a lidských práv. Ekumenická akademie Praha od roku 2008 zajišťuje vydání českého překladu textu. Do mezinárodní zprávy přispívá EAP zprávou za Českou republiku.

79) Zpráva Social Watch 2009: Lidé na prvním místě*redakce českého vydání Tomáš Tožička (překlad Tomáš Bíla a Andrea Votrubová) / VŠ / 2010 / knihovna EAP, publikace lze stáhnout na www.ekumakad.cz v sekci Publikace ke stažení*

Zpráva Social Watch 2009 vyšla pod názvem „Lidé na prvním místě“. Zpráva poukazuje na to, že jedinou správnou investicí, která dokáže překonat současnou ekologickou a ekonomickou krizi, je investice do lidí. Obsahuje národní zprávy a mezinárodní srovnání statistických údajů o ekonomické, politické, sociální a lidsko-právní situaci ve světě, a také o dopadech ekonomické krize. Měřítkem pokroku je naplňování mezinárodních smluv týkajících se lidských práv a úmluv Mezinárodní organizace práce.

80) Zpráva Social Watch 2010 (Po pádu. Čas na změnu)

redakce českého vydání Tomáš Tožička a Pavel Trkal (překlad Tomáš Bíla) / VŠ / 2011 / knihovna EAP, publikace lze stáhnout na www.ekumakad.cz v sekci Publikace ke stažení

Nové vydání zprávy Social Watch 2010 vyšlo pod názvem „Po pádu. Čas na změnu.“ Snižování chudoby ve světě se nedaří podle plánu a splnění Rozvojových cílů tisíciletí je v nedohlednu. Ani ČR dopady krize neřeší konstruktivně.

společná publikace vydaná těmito organizacemi:

Europa-direct, Fränkisches Bildungswerk für Friedensarbeit, Europäisches Institut Conflict Culture Cooperation, Nadace BrückeMost a Institut Pontes (Norimberk)

81) Pokladnice hodnot: transkulturní učení hodnotám

Karl-Heinz Bittl, Dana Moree / VŠ / 2008 / knihu je možné koupit přes Nadaci BrückeMost v Drážďanech

Knihy nabízí sociálně-pedagogický přístup k práci s hodnotami a hodnotovými orientacemi pro téma kulturní rozmanitosti. Kromě zasazení práce s hodnotami do teoretického rámce nabízí kniha řadu praktických ukázek aktivit.

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci

je platformou českých nevládních neziskových organizací, které se zabývají rozvojovou spoluprací, rozvojovým vzděláváním a humanitární pomocí. Platforma FoRS byla založena patnácti NNO v září roku 2002. Organizace ve FoRS sdílejí společný zájem prosazovat vyšší relevanci a efektivnost české i mezinárodní zahraniční rozvojové spolupráce a zvyšovat její pozitivní dopady pro obyvatele rozvojových a transformujících se zemí.

www.fors.cz

82) Zpráva o globálním rozvojovém vzdělávání v České republice v letech 2008 – 2010

kolektiv autorů / SŠ, VŠ / 2010 / knihovna EAP

Zpráva vznikla v rámci Národního semináře k metodám evaluací aktivit v oblasti GRV. Cílem semináře bylo zvýšit informovanost účastníků o trendech vývoje GRV v České republice v letech 2008–2010.

Charita Česká republika

Nezisková humanitární organizace Charita Česká republika je největším nestátním poskytovatelem sociálně zdravotních služeb v České republice s více než stoletou historií. Hlavní činností Charity ČR je pomoc potřebným na území ČR. Stále větší měrou se podílí také na humanitární a zejména rozvojové pomoci do zahraničí.

www.charita.cz

83) Rozvojové vzdělávání: čítanka k manuálu pro učitele 2. stupně základních škol

publikace byla vydána ve spolupráci s Multikulturním centrem Praha

Jakob Hurrle, Ilona Gajdík, Simona Dudová (eds.) / ZŠ / 2009 / knihovna Multikulturního centra Praha

Čítanka nabízí výběr jinde publikovaných textů, materiálů a odkazů, které podávají základní i rozšířené informace o problematice rozvoje, rozvojové pomoci a vzdělávání a příbuzných tématech. Publikace doplňuje knihu „Rozvojové vzdělávání. Manuál pro učitele 2. stupně základních škol“.

84) Rozvojové vzdělávání: manuál pro učitele 2. stupně základních škol

kolektiv autorů / 2. st. ZŠ / 2008 / knihovna EAP

Publikace vznikla v rámci projektu „Zvyšování povědomí o rozvojové problematice v regionech“. Cílem projektu je zvýšit povědomí o rozvojových otázkách mezi žáky (11 až 15 let) díky sérii školení pro učitele. Druhým cílem je podpora mimoškolních aktivit a drobných projektů mezi českými a zahraničními školami (Indonésie, Ukrajina). Třetím cílem je zvyšování povědomí o rozvojových tématech mezi širokou veřejností.

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit (INEX-SDA)

je nevládní nezisková organizace působící od roku 1991 v oblasti mezinárodního dobrovolnictví a mezikulturního vzdělávání. Posláním INEX-SDA je skrze dobrovolnické projekty, vzdělávací programy a kampaně podporovat rozvoj tolerantní, otevřené společnosti a aktivní, zodpovědný přístup k okolnímu světu na místní i globální úrovni.
www.inexsda.cz

85) Hakuna matata

Jan Langer, Barbora Fardová, děti ze slumu Mathare / ZŠ / 2007 / k objednání na www.inexsda.cz

Brožurka se souborem fotografií, které pořídily děti žijící v nairobském slumu Mathare. Nabízí zajímavý pohled na jejich život jejich očima a zároveň návody k aktivitám pro žáky.

86) Jak se hraje fotbal v Africe

Robin Ujfalusi / ZŠ, SŠ / 2007 / knihovna EAP

Od počátku 90. let se vynořuje v Evropě špička černého fotbalového ledovce. Nejprve Roger Milla, George Weah, v současnosti především Didier Drogba (Chelsea) a Samuel Eto'o (FC Barcelona). To jsou příběhy jen několika nejschopnějších. Ve skutečnosti si ale svůj fotbalový sen sní miliony jejich obdivovatelů a následovníků. Fotbal je v Africe fenoménem, který hýbe širokými masami. Vítězství národního týmu často stmelí znepřátelená etnika, anglická Premier League se v zapadlých koutech probírá do nejmenších podrobností a na autobusech v Nairobi můžete vidět Baroše v nadživotní velikosti. Pro malé kluky je kopaná často jedinou nadějí – když se prosadí, bude se jim jednou žít lépe. Více o projektu na www.fotbalprorozvoj.org.

META – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů

vzniklo v roce 2004 jako reakce na stav, kdy počet nevládních organizací zabývajících se pomocí migrantům (žadatelům o azyl, azylantům, cizincům s jiným druhem pobytu) byl de facto ustálený a činnost těchto organizací velmi široká a do značné míry se překrývající. Zakladatelky sdružení se na základě dlouholeté pracovní zkušenosti v již existujících organizacích rozhodly zaměřit svou činnost na podporu mladých migrantů a nabídnout této skupině pomoc při rozhodování o jejich dalším životě v ČR nebo jinde, při volbě studia a povolání, při řešení problémů spojených s jejich specifickým sociálním a právním postavením.

87) Carly (publikace a DVD)

Martine Kissou (překlad Petra Kozílková, Erik Lukavský) / MŠ / 2009 / knihovna EAP

Na základě pohádky Karlinchen od Annegert Fuchshuber vydalo nakladatelství The Feminist Press v roce 1997 půvabnou publikaci Carly s průvodním filmem. V rámci projektu UNHCR vydalo v českém překladu sdružení Meta sedmiminutový animovaný film, poznámky pro vyučující a metodickou příručku (příběh a kresby).

Multikulturní centrum Praha

bylo založeno v roce 1999. Sdružení nabízí vzdělávací, kulturní a informační aktivity. Pro děti, studenty, učitele, knihovníky, ale i širokou veřejnost připravuje dílny, kurzy, mezinárodní semináře, diskuse, filmové a literární večery, internetové stránky o migraci či multikulturním knihovnictví. V centru Prahy provozuje veřejnou knihovnu s aktuální světovou a českou literaturou k tématům multikulturní vztahy, rozvoj a rozvojové vzdělávání, politické souvislosti multikulturalismu atd.
www.mkc.cz

88) Etnická hudba ve škole

Zuzana Jurková, Kateřina Horáková / ZŠ, SŠ / 2001 / k objednání na www.mkc.cz v sekci Knihovna – Naše publikace

Metodický materiál pro seznámení s mimoevropskou hudbou. Pomocí hudby nabízí materiál informace o kultuře, náboženství a společenských dějinách Afriky, Ameriky, Austrálie či Asie. Publikace je doplněna hudební nahrávkou na CD.

89) La Ngonpo

ve spolupráci s organizací NaZemi – společnost pro fair trade

Andrea Bachťíková, Martina Pavlíčková (koordinátorky projektu) / 2. st. ZŠ, SŠ / od 2010 / více o projektu na www.mkc.cz v sekci Aktivita – Multikulturní vzdělávání

Projekt La Ngonpo je tříletý česko-indický vzdělávací projekt, zaměřený na multikulturní a globální výchovu žáků 2. stupně základních škol a nižších ročníků gymnázií a zároveň na osvětu široké české i evropské veřejnosti v oblasti rozvojových témat. V rámci projektu bude vydána metodika.

90) My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole

Romana Vylitová (ed.) / ZŠ / 2004 / knihovna EAP, k objednání na www.mkc.cz v sekci Knihovna – Naše publikace

Příručka pro multikulturní výchovu na ZŠ, seznamuje se světem různých národů a náboženství (Číňané, Romové, mono-teistická náboženství, národy a národnosti na území Ruské federace). Příručka obsahuje praktické návody na přípravu a realizaci interkulturních dílen, které pořádá Multikulturní centrum Praha.

91) Okamžik jednoho zázraku (projekt)

Dana Moree, Martina Holcová, Hana Synková, Lada Vyhnánková / ZŠ, SŠ / 2008 / film ke stažení na www.evropskemesto.cz/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=383&Itemid=18 publikace ke stažení na www.mkc.cz/uploaded/otevrena_skola/metodiky_ojz.pdf

Základem tohoto projektu je film, který zprostředkovává jednu důležitou schopnost v oblasti multikulturní výchovy: rozlišení toho, co vidíme, od toho, co interpretujeme. To je hlavním cílem a zadáním celého filmu. Film doplňuje metodika pro učitele, kde jsou jednotlivé metodické listy s uvedenými aktivitami včetně tipů, do jakého výukového předmětu se hodí.

92) Práce je jinde (vydáno v projektu „Kolik cest vede na Florenc?“)

vydáno ve spolupráci s časopisem Plotki

kollektiv autorů / 2. st. ZŠ, SŠ / 2006 / knihovna EAP, k objednání na www.mkc.cz v sekci Knihovna – Naše publikace

Text vyšel jako zvláštní vydání magazínu Plotki. Na publikaci pracovalo 32 fotografů a výzkumníků z 11 zemí, kteří sestavili 16 příběhů. V centru všech příběhů stojí lidé, kteří cestují z různých důvodů a různými směry za prací.

NaZemi – společnost pro fair trade

o organizaci na straně 27, kde hodnotíme publikace Silný kafe – káva a (ne)spravedlivý obchod a Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty?

93) Global Issues in the ELT Classroom

Martina Pavlíčková / SŠ, VŠ / 2008 / k objednání na www.fairtrade.cz v sekci Vzdělávání – Materiály

Globální témata ve výuce angličtiny – materiál pro lektory a učitele AJ, který pomůže studentům orientovat se v aktuálních globálních problémech, hledat jejich příčiny a souvislosti s našimi životy. Nabízí 30 vypracovaných plánů hodin pro úroveň mírně, středně pokročilí a pokročilí studenti. Tématické rozdělení je podle osmi Rozvojových cílů tisíciletí OSN.

94) Hrajeme si fér (Play Fair)

Andrea Angiolino / SŠ / 2007 / knihovna EAP

Desková hra pro 2 – 6 hráčů od 14 let (90 min.), obsahuje 110 karet ve dvou balíčcích, 6 hracích tabulek, 120 bodů, 1 hrací plán, pravidla. Obal hry je fair trade výrobek – z bavlny vyrobilo družstvo Usha Handicrafts (Bangladéš). Hra je simulací světového obchodu s bavlnou. Vyšším cílem hry je uvědomit si negativní dopady pěstování a zpracování bavlny a náročnost celého obchodu s bavlnou na dopravu. Cílem samotné hry je pomocí získávání kladných – zelených – bodů tyto negativní dopady změnit.

95) Svět do všech předmětů

vydáno ve spolupráci s Agenturou rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje (ARPOK)

Eva Malířová, Martina Pavlíčková, Michaela Rychtecká (eds.) / 2. st. ZŠ, SŠ / 2009 / knihovna EAP, k objednání na www.fairtrade.cz v sekci Vzdělávání – Materiály

Příručka je sbírkou aktivit pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia. Má za cíl inspirovat pedagogy k zapojování globálních souvislostí do výuky v konkrétních předmětech. Aktivity jsou vystavěny na principech konstruktivistické pedagogiky, jsou rozděleny do šesti témat: ekonomická globalizace, kulturní rozmanitost, přírodní zdroje, migrace, dětská práva a rozvojová spolupráce.

96) Svět v nákupním košíku (sada 7 publikací a CD)

Eva Malířová (ed.) / 8., 9. tř. ZŠ, SŠ / 2008 / knihovna EAP

Tématické sešity nabízejí podrobnou metodiku, pracovní listy a podkladové informace pro realizaci dílen, které propojují naši spotřebu s vybranými ekonomickými, sociálními a environmentálními problémy rozvojových zemí a jejich obyvatel.

Více na www.svetvnakupnimkosiku.cz/skoly

Jednotlivé díly: Coca-colonizace. O nadnárodních společnostech (nejen) v rozvojových zemích

Hořká chuť čokolády. Kakao a dětská práce

Kdo je za vodou? Voda jako podmínka rozvoje

Komu chutná prales. Příčiny a dopady kácení deštných pralesů

Silný kafe. Káva a (ne)spravedlivý obchod

Skvrny na banánech. Jak se žije s pesticidy tropickým zemědělcům

Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty? Bavlna a pracovní podmínky v textilním průmyslu

97) Svět v nákupním košíku: případové studie dopadů spotřeby na rozvojové země*Michaela Rychtecká (ed.) / ZŠ, SŠ / 2010 / knihovna EAP, k objednání na www.fairtrade.cz v sekci Vzdělávání – Materiály*

Publikace představuje příběhy lidí a oblastí na Zemi, které jsou nějakým způsobem ovlivněny spotřebou zboží. Jednotlivé příklady problematického vlivu spotřeby na rozvojové země jsou představeny v kontextu právě té naší spotřeby – jak naše ranní káva a každodenní čištění zubů souvisí s kácením pralesů v Chile či s chudobou ve Vietnamu.

98) Víte, s čím si hrajete?*Claudia Bonk, Michaela Chatrná (překlad Jakub Pavelka, Michaela Chatrná) / ZŠ, SŠ, VŠ / 2009 / knihovna EAP*

Publikace o pracovních podmínkách při výrobě hraček a distribuci financí.

99) Watoto*z irského originálu přeložila Martina Holcová / MŠ, 1. st. ZŠ / 2008 / www.fairtrade.cz/watoto*

Soubor komentovaných obrázků čtyř dětí z rozvojových zemí a manuál k jejich použití. Materiál je přeložený do češtiny z irského originálu (vydala organizace Trocaire). Aktivita určené pro předškolní děti. Leckteré z nich použitelné i pro děti na 1. stupni.

Nesehnutí

pracuje na základě přesvědčení, že ekologické problémy je třeba vnímat spolu s jejich sociálními příčinami a důsledky a s ohledem na ně je třeba je také řešit. Sdružení se zabývá ochranou životního prostředí i ochranou lidských práv. Veškerou svoji činnost vyvíjí nezávisle na stranických a ekonomických zájmech a výhradně nenásilnými prostředky. Cílem sdružení je ukázat, že změna společnosti založená na respektu k lidem, zvířatům i přírodě je možná a musí vycházet především zdola.

100) Nesnesitelná lehkost nakupování*Zora Javorská (ed.) / VŠ / 2010 / knihovna EAP, www.nesehnuti.cz*

Publikace pojednává o praktikách řetězců při jejich expanzi, jednání s dodavateli i o pracovních podmínkách zaměstnanců dodavatelských firem. Jednotlivé kapitoly informují čtenáře o drsných praktikách řetězců v České republice i jinde ve světě.

Partners Czech

je nevládní nezisková organizace usilující o podporu demokratických struktur ve společnosti, udržitelný rozvoj spolupráce státního, soukromého i neziskového sektoru a integraci znevýhodněných skupin. Cestou vzdělávání, poradenství, poskytování služeb a realizací projektů podporuje profesní i osobní růst cílových skupin, a tím přispívá ke snižování napětí, prevenci a řešení konfliktů.

www.partnersczech.cz**101) MDG'15. Rozvojové cíle tisíciletí. Manuál pro učitele středních škol***kolektiv autorů / SŠ / 2008 / k objednání v elektronické verzi na www.partnersczech.cz*

Metodická příručka je jedním z výstupů mezinárodního vzdělávacího projektu MDG'15 – Rozvojové cíle tisíciletí ve školách, který byl vytvořen na podporu globálního rozvojového vzdělávání na středních školách. Příručka se skládá ze sedmi velmi podrobně popsaných lekcí k jednotlivým cílům (jedna lekce se týká dvou cílů). V teoretické části jsou uvedena základní fakta týkající se dané oblasti, v praktické části je detailní popis lekce, včetně cílů dílčích aktivit a příloh.

Salesiánská asociace Dona Boska (SADBA)

o organizaci na straně 31, kde hodnotíme publikaci Šampióni pro Afriku

102) Šampióni pro Afriku (publikace a DVD)*kolektiv autorů / ZŠ, SŠ / 2010 / ke stažení na www.sampioni.cz*

Interaktivní počítačové hry Vítězové ulice pro žáky 8 – 12 let a Dobrodružství v Kapském Městě pro 13 – 19 let, které jsou doprovázeny didaktickými materiály a pracovními listy. K dispozici na DVD a v online verzi na www.sampioni.cz ve verzích v češtině, angličtině, němčině, španělštině, polštině a italštině.

Sdružení Tereza

bylo založeno roku 1990. Sdružení realizuje vzdělávací programy a vytváří materiály, které s využitím metod aktivního učení napomáhají učitelům s realizací environmentální výchovy na základních a středních školách. V současnosti se aktivit sdružení účastní přes 67 000 žáků z více než 600 škol z celé České republiky.
www.terezanet.cz

103) Místo na slunci: globální výchova pro děti 5 – 10 let

vydáno ve spolupráci s nakladatelstvím Arcadia

Susan Fountain (přeložily Monika Cahová, Pavla Dorníčková, Jana Ledvinová, Olga Malečková) / MŠ, 1. st. ZŠ / 1994 / Národní knihovna v Praze

Kniha přináší obecné informace o globální výchově a především konkrétní návody pro výuku globálních témat pro žáky ve věku 5 až 10 let. Výchova pro žáky tohoto věku bude zacílena především na rozvoj sociálních dovedností, ale základy globální výchovy je možné zařadit i pro takto mladé studenty.

Slovenská katolícka Charita

vznikla v roce 1927 s cílem zabezpečit organizační stránku sociálně-charitativní pomoci. Po roce 1989 se Charita vrátila ke svému původnímu poslání. V současné době tvoří Slovenskú katolícku Charitu 10 diecézních nebo arcidiecézních charit, pro které pracuje 1300 zaměstnanců a 1000 dobrovolníků.
www.charita.sk

104) AIDS zabíja Afriku

Peter Knapík (ed.) / 2. st. ZŠ, SŠ / 2009 / ke stažení na www.mladacharita.sk/stahuj.html

Publikace nabízí informace o viru HIV a chorobě AIDS, o velikosti této pandemie a jejích dopadech, zvláště na chudé státy subsaharské Afriky. Snaží se, aby mladí lidé postupně prolomili bariéry, které mají v sobě, a začali se o tuto problematiku zajímat. Měli by pochopit, že HIV a AIDS není jen nemoc, ale i sociální fenomén, který výrazně ovlivňuje jednotlivce, rodiny, zdravotnictví, školství a hospodářství. Úzce souvisí s chudobou, sociálním vyloučením, diskriminací atd. Publikace nabízí skutečné příběhy a příklady aktivit.

Trast pro ekonomiku a společnost

usiluje o to, aby jak odborná, tak i široká veřejnost začala aktivně pracovat na hospodářských a společenských modelech, konceptech a praktických řešeních, které by podporovaly demokratické a sociálně spravedlivé procesy ve společnosti a vedly k posílení trvalé udržitelnosti a zodpovědnému chování subjektů v hospodářské soutěži.
www.thinktank.cz

105) Penězům na stopě

Stanislav Kutáček (ed.) / VŠ / 2007 / knihovna EAP

Podrobná metodika pro měření lokálního multiplikátoru. České příklady, vzory dotazníků. Lokální multiplikátor, vyvinutý v britské New Economics Foundation (NEF), pomáhá popsat míru lokalizace místní ekonomiky (obce, regionu), tedy nakolik se peníze uvnitř takto definované ekonomiky „otáčejí“ a kolik jich utíká nenávratně pryč. Výpočet lokálního multiplikátoru je prvním krokem k uvědomění si významu lokálních ekonomik pro dosažení udržitelného rozvoje.

UNICEF

vznikl na pomoc dětem, které zasáhla 2. světová válka. Později se jeho působnost rozšířila a dnes pomáhá nejvíce ohroženým dětem na celém světě. UNICEF patří mezi organizace OSN, jako jediný z fondů OSN není financován ze strany OSN, ale pouze z dobrovolných příspěvků jednotlivců a společností. Publikaci *Vzdělávanie pre rozvoj* vydala pobočka UNICEF v Prešově, publikace *Dve tváre jedného sveta* pro MŠ a ZŠ byly vydány bratislavskou centrálou UNICEF na Slovensku.

106) Dve tváre jedného sveta – pre materské školy

Milota Zelinová, Eva Fülöpová / MŠ / 2009 / ke stažení na www.unicef.sk, sekce Školy – Publikácie na stiahnutie

Publikace nabízí konkrétní aktivity pro téma globální a multikulturní výchovy v MŠ. První část se věnuje osobnostnímu rozvoji dítěte, další Rozvojovým cílům tisíciletí a poslední rozmanitosti kultur a ras.

107) Dve tváře jedného sveta – pre základné školy

Albín Škoviera / 1. st. ZŠ / 2009 / ke stažení na www.unicef.sk, sekce Školy – Publikácie na stiahnutie

Publikace volně navazuje na příručku pro MŠ, je rozdělena do 4 částí a věnuje se tématům Škola u nás a tam, Proč chodit do školy?, Škola volá, Proč je dobré, že i dívky mohou chodit do školy.

108) Vzdelávanie pre rozvoj

Susan Fountain / ZŠ, SŠ / 2007 / ke stažení na www.unicef.sk, sekce Školy – Publikácie na stiahnutie

Publikace je rozdělena do 5 částí, které se věnují globálním tématům: provázanost věcí, obrazy a jejich vnímání, sociální spravedlnost, konflikt a jeho řešení, změna a budoucnost. Nabízí pedagogům, jak objevit spojitosti mezi lokálním a globálním a jejich vzájemným propojením. Aktivita v publikaci jsou rozděleny do 3 úrovní dle věku cílové skupiny – 1. úroveň: 7 – 11 let, 2. úroveň: 12 – 15 let, 3. úroveň: 16 – 18 let.

Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (UNHCR)

byl zřízen Valným shromážděním OSN v roce 1950 jako jeden z mnoha pokusů mezinárodních subjektů poskytnout ochranu a pomoc uprchlíkům. Dnes je UNHCR jednou z hlavních světových humanitárních organizací, má více než 5 000 zaměstnanců a pomáhá více než 22 milionům lidí ve 120 zemích světa.

www.unhcr.cz

109) Najít nový domov

Marta Miklušáková, Salim Murad (eds.) – česká adaptace výukového programu / SŠ / 2005 / objednat lze na www.unhcr.cz

Původní výukový program v angličtině vznikl z iniciativy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR). Česká adaptace programu sestává z filmu a z manuálu určeného pro výuku. Scénář filmu napsal a dokumentární film samotný režíroval Richard Taylor, tištěný manuál napsala renomovaná autorka Jill Rutter. Kapitola vytvořená zvlášť pro českou verzi tohoto výukového programu, zaměřená na problematiku azylu v širší perspektivě současné imigrace do Evropy, vznikla na katedře společenských věd Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity.

110) Nejen čísla

ve spolupráci s International Organisation for Migration (IOM)

kolektiv autorů / 2. st. ZŠ, SŠ / 2009 / ke stažení na www.unhcr.org/numbers-toolkit/Manuals/NJN-FINAL-CZ.pdf

Součástí projektu je vzdělávací materiál pro učitele věnující se migraci a azylu v Evropě. Obsahuje informace o dané problematice, praktické aktivity a DVD s filmem. Překlad textů realizoval z angličtiny tým překladatelů společnosti ViaVerbia.

Živica

se zabývá environmentální výchovou a globálním rozvojovým vzděláváním. Svými aktivitami také podporuje rozvoj fairtradeového trhu na Slovensku. Jako pedagogické prostředky lektori sdružení používají malbu, hudbu, ale i elementární vědecké metody. Sdružení preferuje holistickou – celostní koncepci environmentální výchovy.

111) Svet je len jeden: príručka globálneho rozvojového vzdelávania

Juraj Hipš, Petra Ďurišová / 2. st. ZŠ / 2006 / knihovna Multikultúrneho centra Praha, více na www.zivica.sk, sekce Projekty – Rozvojové vzdelávání – Metodické příručky ke stažení

Příručka globálního rozvojového vzdělávání obsahuje teoretická východiska k tématům, jako jsou: rozvojové vzdělávání, distribuce bohatství, globalizace, dětská práce, fair trade, Rozvojové cíle tisíciletí. Navíc obsahuje 16 rozpracovaných aktivit (plánů vyučovacích hodin) s pracovními listy na kopírování.

112) Svet naruby

Petra Ďurišová a organizace Welthaus / 2. st. ZŠ, SŠ / 2007 / více na www.zivica.sk, sekce Projekty – Rozvojové vzdelávání – Metodické příručky ke stažení

Mapa světa v Petersově zobrazení (zobrazení podle skutečné plochy povrchu země), svět na ní „stojí na hlavě“ – mapa je vhodná pro zrelativizování vztahů mezi kontinenty a zeměmi. Plus mapy chudoby, koncentrace emisí atd. K mapě náleží příručka s aktivitami.

113) Za pár korún naviac (DVD)

kolektiv autorů / 2. st. ZŠ, SŠ / 2006 / ke stažení na www.zivica.sk/projekty/590-rozvojove-vzdelavanie?start=1

Krátký dokument o fair trade. Film přibližuje základní principy fungování fair trade. Film vyrobil FairTrade Österreich. Slovenskou verzi dokumentu vydala Živica ve spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrem Bratislava. Slovenský dabing – Kristína Dubajová.

V této části seznamu jsou uvedeny publikace vydané komerčními nakladatelstvími, školami, vědeckými institucemi. Nejpijnějším vydavatelem publikací zabývajících se fair trade je Vysoká škola ekonomická. Vzhledem k dobře zpracované elektronické databázi VŠE jsme mohli publikace bez obtíží zahrnout do našeho katalogu. Ne všechny vysoké školy však mají přehledně zpracované archivy bakalářských a diplomových prací. Proto není seznam vysokoškolských prací zabývajících se tématy fair trade, globální rozvojové vzdělávání a interkulturní výchova kompletní.

Následující seznam je řazen abecedně podle názvů vydavatelů.

Academia

114) Globalizace pro a proti

Martin Ehl / VŠ / 2001 / Městská knihovna v Praze

Jedna z mnoha knih věnujících se tématu globalizace. Vedle tématu globalizace se věnuje také etice, filosofickým a pragnostickým úvahám. Použitá literatura odkazuje na klasické knihy o globalizaci především anglosaských autorů.

A&M Publishing

115) Internacionalizace

Dora Assenza (ed.) / ZŠ, SŠ / 2007 / Národní knihovna v Praze

Sborník obsahuje příspěvky týkající se výuky angličtiny a dalších cizích jazyků. Dotýká se však i témat blízkých globální výchově. Nejvíce v kapitolách: Národní identita, evropanství a výchova k vlastenectví; Hanin kuffík, práce s dobovými dokumenty; Za hradbami ghetta: příklad využití metod tvořivé dramatiky v mimoškolní výuce.

Czech Management Institute Praha

116) Studie Fair Trade a možnosti jeho rozšíření v ČR

Jitka Hodrová / VŠ / 2006 / knihovna EAP

Práce obsahuje základní informace o fair trade (historie, certifikace, principy). Samostatný oddíl je věnován certifikaci FLO. Text zmiňuje Miléniové cíle OSN, kampaň Česko proti chudobě, normy Evropské unie. Další kapitola pojednává o fairtradových organizacích v ČR. Poslední oddíl je o možnostech rozšíření fair trade v ČR.

Česká zemědělská univerzita v Praze, institut tropů a subtropů

117) Možnosti rozvoje konceptu Fairtradových měst v České republice

Marie Vlášková / VŠ / 2010 / knihovna EAP

Tato bakalářská práce popisuje princip zadávání veřejných zakázek, Agendu 21, cíle udržitelného rozvoje, obecnou informaci o fair trade. Cenný je však oddíl o konceptu Fairtradových měst – jedná se o první text v češtině o tomto konceptu. Závěr práce patří případové studii Fairtradové město Neuss a SWOT analýza o možnostech uplatnění konceptu Fairtradová města v České republice.

Eman

118) How Teachers Cope with Social and Educational Transformation: Struggling with Multicultural Education in the Czech Classroom

Dana Moree / VŠ / 2008 / Národní knihovna v Praze

Anglicky psaná práce zkoumá problém, jak aplikovat multikulturní výchovu v českém školství v kontextu postkomunistické transformace. Hlavní důraz je kladen na dilemata, která v tomto procesu zaměstnávají učitele.

Epocha

119) Multikulturalita a výchova k občanství

Miroslav Dopita, Antonín Staněk (eds.) / ZŠ / 2007 / Městská knihovna v Praze

Sborník příspěvků ze 14. ročníku Letní školy pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd „Multikulturní dimenze RVP ZV a její reflexe v ŠVP prostřednictvím výchovy k občanství“, konané ve dnech 20. – 24. srpna 2007 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Evropské informační středisko a Středisko pro výchovu k lidským právům Univerzity Karlovy (EIS SVLP UK)

120) Vzdělávání k toleranci v multikulturním prostředí střední Evropy

Alena Kroupová et al. / VŠ / 2006 / Městská knihovna v Praze

Jedná se o bilingvní publikaci (v češtině i překlad celého textu do angličtiny). Sborník shromažďuje příspěvky ze tří univerzit (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ostravská univerzita, Karlova univerzita v Praze). Autory jednotlivých textů jsou především lektori rozvojového vzdělávacího programu. Nejblíže tématům tohoto katalogu jsou texty Multikulturní společnost – fenomén nejen 21. století a význam historických vědomí (Jaromír Pavlíček) a Globalizace a perspektivy evropského vzdělávání k toleranci a multikulturní výchově (Miroslav Sapík).

Evropský literární klub**121) Politika s ručením omezeným: proměny moci na prahu 21. století***Jan Keller / VŠ / 2001 / Národní knihovna v Praze*

Kniha v kapitole Politika na okraji globalizace obsahuje velmi originální a "globální" pohled na globalizaci. Text má navíc nesporné literární kvality. Sociolog a historik Jan Keller je autorem řady knih, které jsou tématům tohoto katalogu na dohled.

Evropský literární klub**122) Střet civilizací?***Ivo T. Budil, Bob Flídr, Tomáš Halík, Martin Hekrdla, Stanislav Komárek, Oskar Krejčí, Luboš Kropáček, Miloš Mendel, Vladimír Nálevka, Zdeněk Zbořil / VŠ / 2002 / knihovna Multikulturního centra Praha*

Sborník je studií českých politologů, sociologů, historiků, filosofů, kulturních antropologů, publicistů a dalších specialistů na téma „střet civilizací“. Jako pojítka svých příspěvků si autoři vybrali studii Samuela Huntingtona *The Clash of Civilizations?*, publikovanou v roce 1993.

Geoda**123) Stav světa na přelomu tisíciletí***Pavel Nováček / VŠ / 2002 / Městská knihovna v Praze*

Kniha je výběrem článků z novin a časopisů z let 1995 až 2001, které se zabývají globálními a ekologickými tématy.

Grada**124) Globální výchova: nabídka alternativních aktivit pro práci ve škole***Graham Pike, David Selby (přeložili Monika a Milan Cahovi) / 2. st. ZŠ, SŠ / 1994 / Městská knihovna v Praze*

Kniha chce nabídnout pestrost výukových metod pro globální výchovu. Snaží se učit studenty přijmout spoluzodpovědnost za složitý a mnohovrstevnatý vývoj světa. Teze: „Budoucnost země nezávisí ani tak na dalším rozvoji či útlumu techniky, ale spíše na ochotě a na schopnostech „pánů tvorstva“ respektovat přírodní zákonitosti a společenské zákonitosti upravit tak, aby s nimi nebyly ve vzájemném rozporu.“

H&H**125) S vietnamskými dětmi na českých školách***Jan Černík et al. / ZŠ, SŠ / 2006 / knihovna EAP*

Tato publikace byla realizována jako výstup projektu „Publikace učebního a metodického materiálu pro pedagogické a výchovné pracovníky, kteří pracují s vietnamskými dětmi a mládeží, a navazující pilotní odborná příprava těchto pracovníků“. První kapitola obsahuje základní informace o vietnamské kultuře (o charakteru země, její historii, tradicích a hodnotách, jazyku a literatuře). O tom, jak se vietnamská kulturní identita může měnit v českém prostředí, pojednává druhá část publikace, ve které jsou zařazeny texty o česko-vietnamské interakci: o česko-vietnamských vztazích, o migraci Vietnamců do ČR a o zdejších proměnách jejich kulturních tradic. Třetí část se soustřeďuje zejména na poznámky a zkušenosti, které mohou pomoci pedagogům k vytvoření vlastní efektivní metodiky práce s vietnamským dítětem.

Infra**126) Globální problémy jako program integrované tématické výchovy***Jiří Hruška / ZŠ, SŠ / 2004*

Publikace je sborníkem dlouhodobě vyzkoušených aktivit vhodných pro realizaci průřezového tématu environmentální výchova s prvky globální výchovy, a to nejen na pobytových akcích. Skupiny aktivit jsou seřazeny do osmi tématických bloků tak, aby rozvíjely celý obsah komplexní environmentální výchovy v širokých souvislostech. Jsou to témata jako např. fungování lidské společnosti, mezilidské vztahy a jejich význam pro řešení problémů nebo Vzájemná souvislost ekonomického rozvoje a životního prostředí, trvale udržitelný rozvoj, meze růstu a další.

Malvern**127) Můžeš změnit svět: příručka světoobčana 21. století***Paolo Coelho et al. / VŠ / 2009 / Městská knihovna v Praze*

Kniha patří spíše do oblasti filosofie. Dotýká se však řady témat vlastních globálnímu rozvojovému vzdělávání. Předmluvu napsal Michail Gorbáčov, doslov (Příběh dávných alchymistů) Paolo Coelho. Autor knihy je zakladatelem Budapeštského klubu, neformálního sdružení globálně a lokálně aktivních tvůrčích duchů v oblasti umění, vědy, náboženství a kultury.

Masarykova univerzita – Fakulta sociálních studií**128) Fair Trade v praxi: případová studie producentů kávy zapojených do Fair Trade v Kolumbii***Eva Fraňková / VŠ / 2007 / knihovna MU Brno*

Práce vychází z pětítýdenního výzkumného pobytu v Kolumbii. Autorka v říjnu – listopadu 2006 navštívila šest fairtradeových družstev, která produkují kávu. Výzkum se zaměřil na porovnání teorie a praxe fungování systému fair trade s cílem

zjistit, zda účast v systému fair trade přináší drobným pěstitelům kávy v Kolumbii předpokládané výhody. Byly pořízeny rozhovory se zástupci vedení jednotlivých družstev a ve většině případů se podařilo navštívit i jednotlivé malé farmy. Bylo zjištěno, že většina dotazovaných považuje minimální garantovanou fair trade cenu kávy za nízkou a v některých případech je pro družstva výhodnější prodat kávu přes konvenční trh. Zároveň ale vzhledem k nestabilitě světových cen považují pěstitelé existenci garantované ceny za jednu z největších výhod celého systému. Za další přínos je pak považován tzv. social premium, tedy příplatek, ze kterého družstva hradí společné projekty.

Masarykova univerzita – Fakulta sociálních studií

129) Historie, současnost a perspektivy Fair trade v Evropě a jeho možnosti v České republice

Luděk Štěřba / VŠ / 2004 / knihovna MU Brno

Tato diplomová práce shrnuje zásady konceptu fair trade – sociálně a environmentálně přijatelného obchodu se znevýhodněnými výrobci z rozvojových zemí. Zařazuje tento koncept do kontextu ostatních pokusů o spravedlivější poměry mezinárodního obchodu. Shrnuje informace o jeho historii, podává přehled o jeho současných podobách a aktivitách v jednotlivých zemích. Ukazuje neudržitelnost současného volného obchodu na příkladech kávy, čaje, kakaa, banánů, rýže, cukru, řemeslných výrobků a bavlny. Poukazuje na možnosti a příležitosti pro tento rozšířený koncept v České republice. Snaží se rozpoznat budoucí trendy, které se v rámci fair trade objevují a které by mohly hrát v budoucnu významnou roli, například jeho postupné sbližování s ekologickým zemědělstvím a certifikací lesnictví. I přes množství v práci zmíněných problémů a omezení nalézá oprávněnost a prokazatelnou sociální a environmentální prospěšnost fair trade.

Masarykova univerzita – Pedagogická fakulta (Kabinet multikulturní výchovy a Katedra sociální pedagogiky)

130) Multikulturní výchova v teorii a praxi

Lenka Gulová, Ema Štěpařová (eds.) / VŠ / 2004 / knihovna PdF MU Brno

Masarykova univerzita – Pedagogická fakulta (Katedra sociální pedagogiky)

131) Sociální pedagogika a multikulturní výchova v otázkách

Lenka Gulová (ed.) / VŠ / 2008 / knihovna PdF MU Brno

Nakladatelství C. H. Beck

132) Globální problémy světa v ekonomických souvislostech

Vladimír Jeníček, Jaroslav Foltýn / VŠ / 2010 / knihovna EAP

Kniha je rozdělena do čtyř oddílů, které se zabývají základními okruhy globálních problémů: Typologie globálních problémů, Intersociální problémy, Přírodně-sociální problémy, Globální problémy a udržitelný rozvoj. Autoři (profesoři na VŠE Praha) pohlíží na téma globalizace především z úhlu ekonomického. Jsou přesvědčeni, že většina globálních problémů má základní dimenzi ekonomickou. Zvláštní pozornost věnují autoři také trvale udržitelnému rozvoji.

Paido

133) Výchova a budoucnost: hry a techniky o životním prostředí a společnosti

Jan Činčera, Milan Caha / ZŠ, SŠ / 2005 / Národní knihovna v Praze

Kniha se zabývá především globální výchovou. V kapitolách Africká vesnice a Globální problémy vstupují autoři na půdu globální výchovy. V kapitole „Odkud se k nám dostaly“ se dotýkají principů fair trade (země původu potravin na našem stole).

Paido

134) Výchova pro 21. století: koncepce globální výchovy v podmínkách české školy

Hana Horká, Alena Hrdličková / ZŠ, SŠ / 1998 / Národní knihovna v Praze

Kniha nabízí ucelenou informaci o globální výchově tak, jak byla vnímána na konci 20. století. Autorky uvádí filosofická východiska i pedagogické principy globální výchovy, dotýkají se ekologické výchovy, globalismu. V druhé části je uveden soubor metod, forem a prostředků globální výchovy.

Portál

135) Cvičení a hry pro globální výchovu 1 a 2

Graham Pike, David Selby (přeložil Milan Caha) / ZŠ, SŠ / 2000 / Národní knihovna v Praze

Soubor informací, návodů, metodických a výukových listů pro globální výchovu. Autoři se staví proti tradiční struktuře školních kurikulů na konci 20. století: „Změny prováděné pod heslem modernizace naneštěstí nevzaly v úvahu některé věky ověřené skutečnosti:

- žáky, na rozdíl od počítačových mikročipů, nelze jednoduše naprogramovat;
- nejdůležitější a nejzávažnější učení je nepředvídatelné;
- halasné volání po testovatelnosti výsledků vzdělávání je často založeno spíše na formálních požadavcích než na lidských schopnostech;
- stavět výchovu žáků směřujících do nejistého a proměnlivého jedenadvacátého století na oporašování výchovy z uspořádaného století devatenáctého je pošetilé.“

Portál**136) Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století***Tatjana Šišková (ed.) / SŠ, VŠ / 2001 / Národní knihovna v Praze*

Sborník se skládá ze tří částí. V první, úvodní části, jsou komplexně vymezené pojmy mezinárodní migrace a multikulturalita. Druhá část se skládá z kapitol o imigračních skupinách v ČR. Poslední část sborníku je věnovaná soužití Romů a Čechů.

Portál**137) Náměty pro multikulturní výchovu***Eva Cílková, Petra Borešová / MŠ, 1. st. ZŠ / 2007 / Národní knihovna v Praze*

Kniha formou pestrých aktivit poskytuje dětem základní informace o jiných státech, národech, lidech a o dětech stejného věku, které z různých důvodů žijí s námi. Při jednotlivých činnostech se děti seznamují s odlišnými skutečnostmi a prožívají je všemi smysly – sluchem, zrakem, hmatem i chutí, srovnávají různé kultury a jejich estetické i duchovní hodnoty. Kniha také podněcuje zájem o nové a zajímavé informace, a tím podporuje touhu po vzdělávání, které je jednou ze základních cest k budoucímu tolerantnějšímu světu.

Scio**138) Metodika: výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (1. až 4. díl)***Regina Dlouhá, Petr Chára, Ondřej Nádvořík a Jiří Trunda / ZŠ, SŠ / 2006 / knihovna Multikulturního centra Praha, více informací na www.metodiky.cz v sekci Metodika VMEGS/1 a Metodika VMEGS/2-4*

Jedná se o návod, jak integrovat průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech do školního vzdělávacího programu základní školy. V 1. dílu se autoři zaměřují na metodiku, jak průřezové téma technicky zpracovat a začlenit do školního vzdělávacího programu. Další tři díly obsahují již konkrétní návrhy aktivit, projektů a dalších námětů pro realizaci tohoto průřezového tématu.

Scio**139) Multipolis (projekt)***kolektiv autorů / 2. st. ZŠ / od 2010 / www.multipolis.cz*

Cílem projektu je vyvinout inovativní metodickou pomůcku – stolní didaktickou hru – pro výuku problematiky multikulturní výchovy a prevenci rasismu a xenofobie, která bude školám k dispozici zdarma. Začátkem roku 2011 je projekt v testovací fázi.

Smart Press**140) Učitelkou v Peru***Olga Vilímková / SŠ, VŠ / 2010 / knihovna EAP*

PhDr. Olga Vilímková Ph.D. jezdí do Peru pravidelně od roku 1994. V roce 2001 vyučovala jako dobrovolná učitelka v peruánské základní škole v obci Pucamarca (department Cusco). Ve své knize popisuje život horských Indiánů z oblasti And. Ve druhém vydání je připojena kapitola Po deseti letech..., která přibližuje aktuální situaci Indiánů.

Sociologické nakladatelství**141) Unikající svět***Anthony Giddens (přeložila Jana Ogrocká) / VŠ / 2000 / Národní knihovna v Praze*

Jedná se o knihu shrnující pět textů, jejichž základem byly autorovy přednášky pro BBC v roce 1999. Jednotlivé kapitoly jsou nazvány: Globalizace, Riziko, Tradice, Rodina, Demokracie.

Technická univerzita v Liberci**142) Interkulturní vzdělávání***Petr Urbánek (ed.) / VŠ / 1999 / knihovna Multikulturního centra Praha*

Jedná se o sborník z vědecké konference konané 9. a 10. 9. 1999. Liberec hostil odborníky ze tří zemí – České republiky, Polska a Německa. Jednotlivé příspěvky reflektují téma interkulturní výchovy z mnoha úhlů pohledu (Interkulturní výchova z hlediska výtvarného, Interkulturní výchova a romský žák, Rozvoj osobnosti tělesně postiženého dítěte v rámci interkulturních vztahů a další).

Univerzita Hradec Králové – Fakulta informatiky a managementu**143) Efektivní metody a formy výuky pedagogů na středních školách***Jana Andrejsková / SŠ / 2009 / Městská knihovna v Praze*

Kniha popisuje rozmanité metody výuky (Gordonova metoda, myšlenkové mapy, Vennův diagram, narativní pantomima, staniční výuka a další). O globální výchově pojednává 2. kapitola. Autorka se ztotožňuje s širokou definicí globálního vzdělávání. Rozděluje globální výchovu na dimenzi světa („cesta vnější“ – globální problémy, souvislosti apod.) a dimenzi já („cesta vnitřní“ – osobnostní vývoj, vlastní život).

Univerzita Karlova v Praze – Centrum pro otázky životního prostředí**144) Globalizace a globální problémy***Jana Dlouhá, Jiří Dlouhý (eds.) / VŠ / 2006 / Národní knihovna v Praze*

Sborník z konference fóra VŠ učitelů konané dne 18. září 2006 v Praze. Konference měla za cíl zmapovat současný stav výuky globalizace v ČR a otevřít nové pohledy na toto téma. Sborník obsahuje deset textů, které pohlíží na téma globalizace z různých úhlů pohledu (antropologického, environmentálního, sociologického atd.).

Univerzita Karlova v Praze – Fakulta humanitních studií**145) Czechkid (projekt)***Dana Moree (ed.) / 2. st. ZŠ, SŠ / 2009 / knihovna EAP, www.czechkid.cz*

2. rozšířené vydání metodiky k projektu přináší podklady a aktivity témat multikulturní výchovy. Mezi vybranými tématy naleznete např. menšiny v ČR, náboženství, problematiku uprchlictví atd. Projekt vznikl podle vzoru Britkid, jehož tvůrcem je Chris Gaine, profesor aplikované sociální politiky na Univerzitě v Chichesteru.

Univerzita Palackého v Olomouci**146) Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti***Miroslav Dopita, Antonín Staněk (eds.) / VŠ / 2004 / knihovna Univerzity Palackého v Olomouci*

Sborník příspěvků z 11. ročníku Letní školy „Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti“.

Ústav divadelní a filmové vědy**147) Divadlo ve světě: interkulturální procesy a divadlo***Helena Spurná (ed.) / VŠ / 1999 / Městská knihovna v Praze*

Soubor statí z dvoutýdenní konference studentů a absolventů teatrologie do 33 let. Konference se konala v roce 1998 na půdě Ústavu divadelní a filmové vědy Filosofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Text je primárně určen teatrologům, zároveň však ukazuje možnosti využití divadla jako nástroje pro GRV.

Ústav pro filosofii a sociologii ČSAV**148) Globální problémy lidstva***Jaromír Sedláček / VŠ / 1982 / Národní knihovna v Praze*

Z dnešního pohledu obsahuje text bizarní názory na problémy globalizace očima marxisticko-leninského sociologa. Zajímavé jsou na svou dobu pokrokové názory autora na environmentální problémy lidstva. Publikace je zařazena jako exkurz do nedávné minulosti, k praktickému použití dnes nepoužitelná.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**149) Analýza světového trhu s fair trade výrobky***Martin Haloun / VŠ / 2009 / knihovna VŠE*

Tato bakalářská práce se zabývá současným stavem světového trhu s fair trade výrobky z hlediska importéřských zemí. Základní strukturu tvoří analýza největších evropských importéřských zemí, analýza trhu ve Spojených státech amerických, Kanadě a v Japonsku, v Austrálii a na Novém Zélandě. Vlastní analýze předchází teoretický úvod, ve kterém jsou vymezeny základní pojmy jako importér, producent, fair trade certifikát a další. Zkoumání jednotlivých firem vychází ze základních ekonomických ukazatelů, jako je obrat, tempo růstu, počet prodejných míst, počet zaměstnanců aj. Závěrem práce je zhodnocení globálního trhu s fair trade výrobky a prognóza dalšího vývoje.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**150) Etika v podnikání***Hana Stiborová / VŠ / 2009 / knihovna VŠE*

Tato diplomová práce se zabývá problematikou etiky a etického podnikání na úrovni makroekonomické i mikroekonomické. Zaměřuje se především na konkrétní projevy etických přístupů v podnikání, ale zároveň předkládá i teoretické postupy, jak lze těchto přístupů dosáhnout. Uvádí, že základním principem etiky v podnikání je princip dlouhodobosti a udržitelnosti. Rovněž poukazuje na moderní trendy v etickém podnikání, jako jsou udržitelná spotřeba a fair trade. Práce také zhodnocuje současnou situaci v etickém chování firem a rovněž uvádí konkrétní příklad firmy Marks&Spencer, která je jednou z vedoucích firem na poli etického podnikání. Práce tak využívá jejího vzoru jakožto důkazu, že etika a podnikání nejsou protiklady, nýbrž kráčí ruku v ruce.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**151) Fair Trade jako alternativní forma mezinárodního obchodu***Tereza Hercigová / VŠ / 2008 / knihovna VŠE*

Práce se zabývá specifiky fair trade oproti konvenčnímu obchodu. První část popisuje podmínky obchodu se zemědělskými výrobky rozvojových zemí a navazuje rozbohem fair trade a konvenčních dodavatelsko-odběratelských řetězců. Oba tyto řetězce jsou v závěru první části na základě zvolených kritérií porovnány. Druhá část se zaměřuje na standardy fair trade – jejich teoretické znění i praktickou realizaci – a zjišťuje, zda účast na fair trade napomáhá výhodnějšímu zapojení producentů do mezinárodního obchodu.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**152) Fair Trade jako tržní nástroj rozvojové spolupráce a jeho perspektivy***Marie Kolmačková / VŠ / 2010 / knihovna VŠE*

Bakalářská práce se zabývá analýzou problematiky fair trade. Popisuje jak její základní charakteristiku, tak životní podmínky obyvatel v rozvojových zemích, které mimo jiné odůvodňují potřebu zavedení systému spravedlivého obchodování. Podstatnou část práce tvoří standardy určené mezinárodními organizacemi, které významně napomáhají k dodržování celého konceptu. Zahrnut je i popis nejvýznamnějších nadnárodních a českých fair trade představitelů. Cílem je zanalyzování dnešní situace a současných perspektiv, které nabízejí subjekty zabývající se fair trade.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**153) Fair trade v České republice – průzkum očekávání spotřebitelů***Kristýna Němcová / VŠ / 2010 / knihovna VŠE*

Bakalářská práce popisuje obecné principy fair trade, historii, fair trade organizace, způsoby certifikací, fair trade produkty. Druhá kapitola pojednává o fair trade v České republice, o organizacích a prodejních místech s fairtradovým zbožím. Třetí oddíl zpracovává provedený průzkum očekávání spotřebitelů fair trade výrobků.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**154) Fair Trade v mezinárodním obchodě***Simona Škodíková / VŠ / 2009 / knihovna VŠE*

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř tematických celků. V první kapitole jsou srovnány obchodní vztahy v systému konvenčního mezinárodního obchodu s obchodními vztahy v systému fair trade. Druhá kapitola se již zaměřuje výhradně na fair trade a je zde popsána jeho historie, systém, principy a cíle. Třetí kapitola se věnuje distribučním cestám v rámci fair trade a mezinárodním kontrolním a certifikačním organizacím, konkrétně Fairtrade Labelling Organization International a World Fair Trade Organization. Poslední kapitola se specializuje na Evropu a rozšíření systému fair trade v ní. Nejprve je zhodnocen stupeň rozvoje v Evropě jako celku a poté ve třech vybraných zemích (Finsko, Švýcarsko, Itálie). Kapitola je ukončena postavením České republiky ve fair trade.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**155) Fair Trade – vybrané aspekty***Nikola Karlíková / VŠ / 2010 / knihovna VŠE*

Tato bakalářská práce se zabývá konceptem fair trade jako alternativní formou obchodu snažící se o redukci chudoby a podporu producentů z rozvojových zemí, kteří jsou podle příznivců fair trade na světových trzích znevýhodněni. Cílem práce je analyzovat přínosy a nedostatky fair trade a na jejich základě zjistit, zda je z dlouhodobého hlediska možné tímto způsobem efektivně snížit chudobu v rozvojových zemích. Práce přibližuje současnou situaci v rozvojových zemích, základní charakteristiku a fungování fair trade, popisuje mezinárodní obchod s kávou a otázku tržní vs. spravedlivé ceny na příkladu kávy, analyzuje principy mikrofinancování a v poslední kapitole hodnotí pozitivita a negativa fair trade.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**156) Komparace standardů Fair Trade organizací a jejich dopadů na producentů sdružení v rozvojových zemích***Zuzana Hradecká / VŠ / 2008 / knihovna VŠE*

V prvních dvou kapitolách autorka popisuje principy fair trade, etického obchodu, organizace typu Rainforest Alliance (fair trade lite), standardy jednotlivých fair trade organizací. Třetí kapitola srovnává standardy vybraných organizací (FLO, IFAT, UTZ Certified, Rainforest Alliance, Rapunzel Hand in Hand a Starbucks). Poslední kapitola srovnává dopady jednotlivých standardů na producenty z rozvojových zemí.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů**157) Nejméně rozvinuté země a jejich zapojení do mezinárodních ekonomických vztahů***Naďa Vojvodíková / VŠ / 2008 / knihovna VŠE*

Tato diplomová práce je věnována problematice zapojení nejméně rozvinutých zemí do mezinárodních ekonomických vztahů. První část seznamuje čtenáře s touto skupinou zemí a kritérii, která jsou používána pro určování statutu nejméně rozvinuté země. Druhá část se věnuje zapojení těchto zemí do mezinárodního obchodu a alternativám vůči jeho současným pravidlům – fair trade a mikrofinancování. Závěrečná část je zaměřena na zapojení těchto zemí do meziná-

rodních finančních vztahů. Soustředí se na přímé zahraniční investice proudící do a z těchto zemí, jejich vliv na ekonomiku a bariéry, které před investory v těchto zemích stojí. Věnuje se též problematice zadluženosti a snahám o její řešení.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů

158) Rozvoj principu fair trade v České republice

Monika Dernerová / VŠ / 2007 / knihovna VŠE

Práce se zabývá cíli a standardy konceptu fair trade. Představuje také hlavní mezinárodní fair trade organizace a popisuje historii vzniku a vývoje fair trade v České republice.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů

159) Úloha Fair Trade v ekonomickém rozvoji Ghany

Lucie Hladíková / VŠ / 2009 / knihovna VŠE

Diplomová práce se zabývá pozitivními i negativními ekonomickými aspekty konceptu fair trade a následnou analýzou zkoumá vliv fairtradové produkce kaka v Ghaně na její ekonomický rozvoj. Cílem je zjistit, zda je fair trade vhodným nástrojem pro odstranění chudoby v Ghaně.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů

160) Vývoj konceptu fair trade v České republice a jeho perspektivy do budoucna

Eva Hlaváčková / VŠ / 2011 / knihovna VŠE

Základním cílem konceptu fair trade je boj proti chudobě, založený na rovném obchodním partnerství. Rozvoj alternativního způsobu obchodování je dán selháním pravidel dnešního trhu a rostoucím zájmem spotřebitelů o informace, za jakých podmínek vznikly výrobky, které nakupují. V současné době celkový objem tržeb z prodeje fair trade výrobků stoupá, zvyšuje se povědomí obyvatel o tomto konceptu a rozvíjí se nové trhy v regionech střední a východní Evropy. V České republice si fair trade získává své postavení především na trhu s kávou, kakaem a čajem. Cílem této diplomové práce je zhodnotit, jaký potenciál mají fair trade výrobky na českém trhu na základě srovnání s Německem, Rakouskem a Velkou Británií a jaké trendy mohou být v tomto segmentu očekávány.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů

161) Vývoj obchodování s fair trade výrobky ve světě

Jana Horká / VŠ / 2011 / knihovna VŠE

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza obchodu s fair trade výrobky ve světě. V první kapitole je představen koncept fair trade a stručně je zde nastíněna situace v rozvojových regionech světa. Druhá kapitola se věnuje cílům a principům fair trade. Ve třetí kapitole je stručně popsán jeho historický vývoj. Čtvrtá kapitola se věnuje mezinárodním fair trade organizacím. Hlavním fair trade importérským organizacím se věnuje kapitola pátá. Předposlední, šestá, kapitola charakterizuje obchod s fair trade výrobky ve světě. Poslední kapitola je zaměřena na kampaně na podporu fair trade.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů

162) Význam konceptu Fair Trade pro rozvojové krajiny

Simona Troppová / VŠ / 2011 / knihovna VŠE

V této bakalářské práci je popsán proces formování a vzniku hnutí fair trade, způsob, jakým koncept funguje v praxi, aspekty, které na trh přináší, a základní charakteristiky obchodu s nejvýznamnějšími fairtradovými komoditami. První odíl obsahuje popis jednotlivých druhů produktů patřících pod fair trade a dále je uvedena charakteristika fairtradového obchodu se čtyřmi nejvýznamnějšími plodinami: kávou, banány, kakaem a bavlnou. Práce se zaměřuje na tři fairtradové trhy: ve Velké Británii, v České republice a na Slovensku. Autorka uvádí specifické charakteristiky jednotlivých trhů a na základě zjištěných dat uvažuje o budoucnosti konceptu fair trade v těchto třech zemích a navrhuje opatření ke zlepšení fungování tohoto konceptu.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta podnikohospodářská

163) Marketingová strategie konceptu Fair Trade v ČR

Kristýna Tlolková / VŠ / 2010 / knihovna VŠE

Předmětem bakalářské práce je popis marketingové strategie konceptu fair trade v České republice a návrh možných zlepšení. První část práce se zabývá teoretickým popisem marketingové strategie a současně představuje koncept fair trade v celosvětovém měřítku. Praktická část práce nabízí přehled ziskových a neziskových organizací zapojených do hnutí fair trade v České republice a popisuje marketingovou strategii konceptu fair trade. Popis zahrnuje jednotlivé strategie prvků marketingového mixu, představuje projekty a kampaně zaměřené na konkrétní cílovou skupinu trhu a závěrem shrnuje silné a slabé stránky konceptu v podobě SWOT analýzy. Závěr práce je věnován popisu možných dopadů marketingových aktivit na českou společnost.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Národohospodářská fakulta**164) Analýza fair trade jako tržního nástroje řešení chudoby obyvatel třetího světa***Romana Duchoslavová / VŠ / 2008 / knihovna VŠE*

Hnutí fair trade v podobě, ve které se objevuje dnes, existuje ve světě od 60. let minulého století. Základní cíl, který si toto hnutí stanovilo, je zlepšení podmínek producentů třetího světa, kteří jsou podle stoupenců FT hnutí na mezinárodních trzích znevýhodněni. Prostředkem k tomuto cíli je existence férové ceny, za kterou FT obchodníci tyto plodiny a výrobky vykupují. Hnutí fair trade je stále předmětem diskusí. Tato práce se věnuje rozboru argumentace pro i proti a v závěru hodnotí jednotlivá stanoviska.

Vysoká škola ekonomická v Praze – Národohospodářská fakulta**165) Funkce a dopady Fair Trade v obchodu se zeměmi třetího světa***Michal Janda / VŠ / 2010 / knihovna VŠE*

Cílem této bakalářské práce je poskytnout komplexní pohled na problematiku obchodu se zeměmi třetího světa s využitím konceptu spravedlivého obchodu. Nejprve se zaměřuje na debatu týkající se toho, jak by měl spravedlivý obchod vypadat a jak by se měl lišit od trhu volného. Dále se práce zabývá převážně funkcemi a dopady fair trade licencování, které náležitě vymezuje proti již zmíněné intervencionistické koncepci spravedlivého obchodu a případně je porovnává. Po vyložení základních charakteristik licencování, vývoje a struktury příslušných licenčních autorit, následuje ekonomická analýza efektivity fair trade licencí v dosahování vytyčených cílů a debata nad jejich možným celospolečenským působením. Hlavní snahou je odpovědět na otázky, zda je fair trade opravdu správným přístupem k obchodu s chudými producenty z rozvojových zemí a zda je opravdu nutné opouštět podmínky volného trhu k dosahování spravedlivého zacházení a odměňování.

Základní škola Zámecká, Litomyšl**166) Zmizelí sousedé***Dagmar Burdová (ed.) / ZŠ / 2003 / knihovna Multikulturního centra Praha*

Publikace byla vytvořena v rámci projektu Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze, realizovaného ve spolupráci s organizací Ukryvané dítě, pod záštitou Kanceláře prezidenta republiky v rámci konference Fenomén holocaust. Jedná se o sborník vzpomínek na litomyšlské židy sebraných žáky 8. tříd Základní školy Zámecká v Litomyšli. Formou krátkých příběhů zpracovali žáci prameny a vzpomínky na své zmizelé sousedy. Zároveň se učili základní zásady vědeckého bádání, jako je shromažďování faktů, jejich třídění a kritické hodnocení.

167) Národní strategie globálního rozvojového vzdělávání pro období 2011 – 2015*Ministerstvo zahraničních věcí ČR / březen 2011 / ke stažení na www.mzv.cz/file/612334/Narodni_strategie_globalniho_rozvojoveho_vzdelavani_pro_obdobi_2011_2015.pdf*

Národní strategie uvádí jako hlavní cíle: 1) dosáhnout toho, aby se globální rozvojové vzdělávání stalo nedílnou součástí všech úrovní formálního vzdělávání; 2) zvýšit význam GRV v oblasti neformálního vzdělávání a podpořit osvětové aktivity určené široké veřejnosti a médiím; 3) rozvíjet spolupráci a partnerství v oblasti GRV mezi zainteresovanými aktéry; 4) zajistit dlouhodobou finanční podporu kvalitních programů GRV; 5) systematicky zvyšovat kvalitu a efektivnost programů GRV.

Obecným cílem strategie je „přeprogramovat“ občany ČR tak, aby rozuměli globálním tématům z pohledu vzájemné závislosti a překonali tak vnímání těchto otázek založené na pouhém slitování a soucitu. Nejpřímější cesta k tomuto cíli je motivovat občany České republiky k aktivnímu přístupu při řešení globálních problémů a problémů rozvojového světa a zajistit jim přístup k informacím o rozvojových zemích a globálním rozvoji (tak, jak je specifikováno v jednotlivých dílčích cílech).

4 Seznam řazený podle příjmení autorů nebo editorů

Formátování následujícího seznamu vychází z citační normy Modern Language Association – MLA (Americká asociace moderního jazyka). Asociace byla založena v roce 1883 a je určena pro odborníky zabývající se anglickým jazykem (učitelé, jazykovědci apod.). MLA má 30 000 členů sdružených ve 136 diskusních skupinách. Asociace každoročně pořádá mezinárodní konferenci, vydává publikace a čtyři bulletin (ADE Bulletin, ADFL Bulletin, Profession a PMLA). www.mla.org

Autor nebo editor je uveden v řazení příjmení a jméno. Další autory uvádíme nejprve křestním jménem a pak příjmením. Název publikace je uveden kurzívou. Následuje místo vydání, název vydavatele, rok vydání. Posledním údajem je forma materiálů – většinou tisk, případně tisk a DVD, tisk (příručka k projektu), DVD (pod tímto údajem se skrývá film na DVD). Uvádíme také pět projektů (Jeden svět na školách, La Ngonpo, Multipolis, Světová škola 1, Světová škola 2) v rámci kterých byly nebo budou vydány materiály pro GRV a MKV. Materiál Hrajeme si fér je hra sestavená z hracích karet, tabulky, herního plánu a pravidel. U vysokoškolských prací uvádíme v závorce typ textu (bakalářská / diplomová práce).

Andrejsková, Jana. *Efektivní metody a formy výuky pedagogů na středních školách.*

Hradec Králové: Fakulta informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, 2009. Tisk.

Angiolino, Andrea. *Hrajeme si fér (Play Fair).*

Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade, 2007. Hrací karty a tabulky, hrací plán a pravidla.

Antošová, Petra, Jan Bárta a Hana Urbanová. *Materiály k semináři „Učím lépe rozumět světu“.*

Praha: ADRA, 2007. Tisk.

Assenza, Dora (ed.). *Internacionalizace.* Samotišky-Olomouc: A&M Publishing, 2007. Tisk.

Bačová, Veronika a Klára Hejkrliková (eds.). *Základní kurz pro prodejce fair trade.*

Praha: Ekumenická akademie Praha a Asociace pro fair trade, 2010. Tisk.

Bachtíková, Andrea a Martina Pavlíčková (koordinátorky projektu). *La Ngonpo.*

Praha/Brno: Multikulturní centrum Praha a NaZemi – Společnost pro Fair Trade, od 2010. Projekt.

Bárta, Jan. *Příběh o Jakubovi a Lengovi.* Praha: ADRA, 2006. Tisk.

Bárta, Jan. *Publikace k výtvarné soutěži: Doma je doma aneb kam patřím; Pomáháme společně aneb pomáhá, pomáháš, pomáhám; Děti proti chudobě aneb lidé by chudí být neměli; Svět babiček a dědečků aneb jak se jim v něm žije; Škola základ života aneb vzdělání je k němu třeba; Jak si hraju aneb můj báječný svět her a hraček.*

Praha: ADRA, 2006 až 2011. Tisk.

Bárta, Jan a Hana Urbanová. *Příběh o Aniče a Latifě.* Praha: ADRA, 2007. Tisk.

Bárta, Jan a Karolína Emanuelová. *Povídání o Túje a Kláře.* Praha: ADRA, 2006. Tisk.

Bittl, Karl-Heinz a Dana Moree. *Pokladnice hodnot: transkulturní učení hodnotám.*

Norimberk: Europa-direct, Fränkisches Bildungswerk für Friedensarbeit, Europäisches Institut, Conflict Culture Cooperation, Nadace BrückeMost a Institut Pontes, 2008. Tisk.

Bonk, Claudia a Michaela Chatrná (překlad Jakub Pavelka, Michaela Chatrná). *Víte, s čím si hrajete?*

Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade, 2009. Tisk.

Bormann, Sarah a Leonhard Plank. *Pod tlakem: pracovní podmínky a ekonomický rozvoj IT průmyslu v České republice.* Praha: Ekumenická akademie Praha, 2010. Tisk.

Bořkovicová, Máša, Markéta Hajska, Dana Moree a Petra Morvayová. *Závěrečná zpráva z výzkumu.*

Praha: Člověk v tísni, 2008. Tisk.

Brander, Patricia et al. (přeložili Eva a Martin Potužníkoví). *Kompas: Manuál pro výchovu mládeže k lidským právům.* Praha: Česká národní agentura Mládež a Argo, 2006. Tisk.

Břešťanová, Markéta (ed.) *Průřezová témata prostřednictvím dokumentárního filmu v praxi.* Praha: Člověk v tísni, 2008. Tisk.

Břešťanová, Markéta (ed.) *Průřezová témata – učitelský zápisník.* Praha: Člověk v tísni, 2009. Tisk.

Břešťanová, Markéta a Eva Mikešová (eds.). *Lidská práva I.* Praha: Člověk v tísni, 2010. Tisk.

Budil, Ivo T., Bob Flíedr, Tomáš Halík, Martin Hekrdla, Stanislav Komárek, Oskar Krejčí, Luboš Kropáček, Miloš Mendel, Vladimír Nálevka a Zdeněk Zbořil. *Střet civilizací?* Praha: Evropský literární klub, 2002. Tisk.

Burdová, Dagmar (ed.). *Zmizelí sousedé.* Litomyšl: Základní škola Zámecká, Litomyšl, 2003. Tisk.

Buryánek, Jan (ed.). *Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy (1. a 2. díl).* Praha: Člověk v tísni, 2002 (1. díl) a 2005 (2. díl). Tisk.

Butollo, Florian, Johanna Kusch a Tine Laufer (překlad Alena Nováková). *Jak nakupovat počítače v souladu se sociálními a ekologickými kritérii.* Praha: EAP, 2009. Tisk.

Cílková, Eva a Petra Borešová. *Náměty pro multikulturní výchovu.* Praha: Portál, 2007. Tisk.

Coelho, Paolo et al. *Můžeš změnit svět: příručka světoobčana 21. století.* Brno-Zábrdovice: Malvern, 2009. Tisk.

Černík, Jan et al. *S vietnamskými dětmi na českých školách.* Praha: H&H, 2006. Tisk.

Činčera, Jan a Milan Caha. *Výchova a budoucnost: hry a techniky o životním prostředí a společnosti.* Brno: Paido, 2005. Tisk.

Dernerová, Monika. *Rozvoj principu Fair Trade v České republice.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2007. Tisk. (Bakalářská práce).

Deverová, Lenka et al. *Kdo jiný?* Praha: Člověk v tísni, 2010. Tisk.

Dlouhá, Jana a Jiří Dlouhý (eds.). *Globalizace a globální problémy.* Praha: Univerzita Karlova v Praze – Centrum pro otázky životního prostředí, 2006. Tisk.

Dlouhá, Regina, Petr Chára, Ondřej Nádvorník a Jiří Trunda. *Metodika: výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.* Praha: Scio, 2006. Tisk.

Dopita, Miroslav a Antonín Staněk (eds.). *Multikulturalita a výchova k občanství.* Praha: Epoque, 2007. Tisk.

Dopita, Miroslav a Antonín Staněk (eds.). *Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. Tisk.

Dudková, Lenka (ed.). *MULTI KULTI. Menšiny v ČR.* Olomouc: Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s. (ARPOK), 2009. Tisk.

Duchoslavová, Romana. *Analýza fair trade jako tržního nástroje řešení chudoby obyvatel třetího světa.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta, 2008. Tisk. (Bakalářská práce).

Đurišová, Petra a organizace Welthaus. *Svet naruby.* Bratislava: Živica, 2007. Tisk.

Ehl, Martin. *Globalizace pro a proti.* Praha: Academia, 2001. Tisk.

Epd-Entwicklungspolitik. *100 karikatur z rozvojových zemí.* Praha: Educon, 2009. Tisk.

Escher, M. C.. *Daňové ráje světa / Neúnosná (finanční) architektura.* Praha: Educon a Social Watch, 2006. Tisk.

Fialová, Kristýna (ed.). *Manuál k letnímu příměstskému táboru 2008 „Orient Express aneb Cesta kolem světa za šest dní“.* Praha, ADRA, 2009. Tisk.

Fountain, Susan (přeložily Monika Cahová, Pavla Dorníčová, Jana Ledvinová, Olga Malečková). *Místo na slunci: globální výchova pro děti 5 – 10 let.* Praha: sdružení pro ekologickou výchovu Tereza a Arcadia, 1994. Tisk.

- Fountain, Susan.** *Vzdelávanie pre rozvoj*. Prešov: Slovenský výbor pre UNICEF, 2007. Tisk.
- Francouzská platforma pro problematiku daňových a právních rájů.** *Právní a daňové ráje – zastavme skandál*. Praha: Educon, 2007. Tisk.
- Fraňková, Eva.** *Fair Trade v praxi: případová studie producentů kávy zapojených do Fair Trade v Kolumbii*. Brno: Masarykova univerzita – Fakulta sociálních studií, 2007. Tisk.
- Giddens, Anthony (přeložila Jana Ogrocká).** *Unikající svět*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Tisk.
- Glaser, Lukáš.** *Chřest*. Praha: Educon, 2009. Tisk.
- Gugel, Günther a Uli Jäger (překlad Alena Matějová).** *Svět bez konfliktů*. Praha: Člověk v tísni, 2007. Tisk.
- Gulová, Lenka (ed.).** *Sociální pedagogika a multikulturní výchova v otázkách*. Brno: Masarykova univerzita – Pedagogická fakulta (Katedra sociální pedagogiky), 2008. Tisk.
- Gulová, Lenka a Ema Štěpařová (eds.).** *Multikulturní výchova v teorii a praxi*. Masarykova univerzita – Pedagogická fakulta (Kabinet multikulturní výchovy a Katedra sociální pedagogiky), 2004. Tisk.
- Haloun, Martin.** *Analýza světového trhu s fair trade výrobky*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009. Tisk. (Bakalářská práce).
- Hanuš, Jiří a Jan Vybíral (eds.).** *Náboženství v globální občanské společnosti*. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. Tisk.
- Hejkrlik, Jiří (ed.).** *Fair trade*. Praha: Asociace pro fair trade, 2004. Tisk.
- Hejkrlik, Jiří.** *Fair trade: spravedlivý obchod v České republice*. Praha: Asociace pro fair trade, 2004. Tisk.
- Hercigová, Tereza.** *Fair Trade jako alternativní forma mezinárodního obchodu*. Praha: Vysoká škola ekonomická Praha, Fakulta mezinárodních vztahů, 2008. Tisk. (Bakalářská práce).
- Hipš, Juraj a Petra Ďurišová.** *Svet je len jeden: príručka globálneho rozvojového vzdelávania*. Bratislava: Živica, 2006. Tisk.
- Hladíková, Lucie.** *Úloha Fair Trade v ekonomickém rozvoji Ghany*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009. Tisk. (Diplomová práce).
- Hlaváčová, Eva.** *Vývoj koncepce fair trade v České republice a jeho perspektivy do budoucna*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2011. Tisk. (Diplomová práce).
- Hodrová, Jitka.** *Studie Fair Trade a možnosti jeho rozšíření v ČR*. Praha: Czech Management Institute Praha, 2006. Tisk.
- Hokrová, Marie a Sylva Tábořská (eds.).** *Globální problémy a rozvojová spolupráce*. Praha: Člověk v tísni, 2005. Tisk.
- Holcová, Martina (přeložila z irského originálu).** *Watoto*. Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade, 2008. Tisk.
- Horká, Hana a Alena Hrdličková.** *Výchova pro 21. století: koncepce globální výchovy v podmínkách české školy*. Brno: Paido, 1998. Tisk.
- Horká, Jana.** *Vývoj obchodování s fair trade výrobky ve světě*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2011. Tisk. (Bakalářská práce).
- Hradecká, Zuzana.** *Komparace standardů Fair Trade organizací a jejich dopadů na producentů sdružení v rozvojových zemích*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2008. Tisk. (Diplomová práce).
- Hruška, Jiří.** *Globální a environmentální výchova na pobytových akcích: manuál nejen pro učitele*. Pardubice: Ekocentrum Paleta, 2005. Tisk.
- Hruška, Jiří.** *Globální problémy jako program integrované tematické výchovy*. Třebíč: Infra, 2004. Tisk.

Hurrle, Jakob, Ilona Gajdíková a Simona Dudová (eds.). Rozvojové vzdělávání. Čítanka k manuálu pro učitele 2. stupně základních škol. Praha: Charita ČR a Multikulturní centrum Praha, 2009. Tisk.

Janda, Michal. Funkce a dopady Fair Trade v obchodu se zeměmi třetího světa. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta, 2010. Tisk. (Bakalářská práce).

Janská, Iva (ed.). Než začneme s multikulturní výchovou: od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu. Praha: Dana Moree a Varianty (Člověk v tísní), 2008. Tisk.

Javorská, Zora (ed.). Nesnesitelná lehkost nakupování. Brno: Nesehnutí, 2010. Tisk.

Jeníček, Vladimír a Jaroslav Foltýn. Globální problémy světa v ekonomických souvislostech. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010. Tisk.

Jurková, Zuzana a Kateřina Horáková. Etnická hudba ve škole. Praha: Multikulturní centrum Praha, 2001. Tisk a CD.

Karlíková, Nikola. Fair trade – vybrané aspekty. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2010. Tisk. (Bakalářská práce).

Keller, Jan. Politika s ručením omezeným: proměny moci na prahu 21. století. Praha: Evropský literární klub, 2001. Tisk.

Kissou, Martine (překlad Petra Kozílková, Erik Lukavský). Carly. Praha: Meta o. s. – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů a UNHCR, 2009. Tisk a DVD.

Knapík, Peter (ed.). AIDS zabíjí Afriku. Bratislava: Slovenská katolícka Charita, 2009. Tisk.

Kociánová, Kateřina (ed.). Průřezník aneb Jak začít s průřezovými tématy. Praha: Člověk v tísní, 2008. Tisk.

Kolektiv autorů. Anyana – děti a svět. Olomouc: Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s. (ARPOK), 2008. Tisk.

Kolektiv autorů. Bohouš a Dáša: šance pro rozvoj. Praha: Člověk v tísní, 2010. Tisk.

Kolektiv autorů. Džbán plný kultur – prioritní země ZRS ČR. Olomouc: Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s. (ARPOK), 2007. Tisk.

Kolektiv autorů. Eseje o MDGs. Praha: Educon a SMVS Youth for World (PL), 2009. Tisk.

Kolektiv autorů. Euromodel – výukové materiály pro VŠ. Praha: Člověk v tísní, 2006. Tisk.

Kolektiv autorů. Fair Trade. Praha: ADRA, 2010. Výukový program.

Kolektiv autorů. Index genderové spravedlnosti 2009. Praha: Ekumenická akademie Praha, 2010. Tisk.

Kolektiv autorů. Jeden svět na školách. Praha: Člověk v tísní, od 2002. Projekt.

Kolektiv autorů. MDG 15. Rozvojové cíle tisíciletí: manuál pro učitele středních škol. Praha: Partners Czech, 2008. Tisk.

Kolektiv autorů. MDGs v obrazech. Praha: Educon a SMVS Youth for World (PL), 2009. Tisk.

Kolektiv autorů. Média a chudoba. Praha: Člověk v tísní, 2010. Tisk.

Kolektiv autorů. Multipolis. Praha: Scio, od 2010. Projekt.

Kolektiv autorů. Na frontě chudoby klid – index základních schopností 2009. Praha: Ekumenická akademie Praha, 2010. Tisk.

Kolektiv autorů. Nejen čísla. Praha: UNHCR a IOM, 2009. Tisk a DVD (příručka k projektu).

Kolektiv autorů. Počítačové hry a krátké filmy o MDGs. Praha: Educon a SMVS Youth for World (PL), 2009. DVD.

Kolektiv autorů. Práce je jinde. Praha: Multikulturní centrum Praha a časopis Plotki, 2006. Tisk.

Kolektiv autorů. Příručka ke kampaňování. Praha: Educon, 2008. Tisk.

- Kolektiv autorů. *Průřezová témata ZŠ*.** Praha: Člověk v tísni, 2007. Tisk.
- Kolektiv autorů. *Rozvojové cíle tisíciletí*.** Praha: Educon, 2008. Tisk.
- Kolektiv autorů. *Rozvojové vzdělávání. Manuál pro učitele 2. stupně základních škol*.** Praha: Charita ČR, 2008. Tisk.
- Kolektiv autorů. *Spoty kampaně*.** Praha: Educon, 2011. DVD.
- Kolektiv autorů. *Spravedlivý obchod – Fair Trade*.** Praha: ADRA, 2010. Výukový program.
- Kolektiv autorů. *Světová škola*.** Praha: Člověk v tísni, 2006 – 2009. Projekt.
- Kolektiv autorů. *Světová škola 2*.** Praha: Člověk v tísni, od 2010. Projekt.
- Kolektiv autorů. *Šampióni pro Afriku*.** Praha: Salesiánská asociace Dona Boska (SADBA), 2010. Tisk a CD (příručka k projektu).
- Kolektiv autorů (překlad Ludmila Pocová). *T-Kit Interkulturní učení*.** Praha: Česká národní agentura Mládež, Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2000. Tisk.
- Kolektiv autorů. *Virus Free Generation*.** Praha: Člověk v tísni, 2007. Tisk a DVD.
- Kolektiv autorů. *Za pár korún naviac*.** Bratislava: Živica, 2006. DVD.
- Kolektiv autorů. *Zpráva o globálním rozvojovém vzdělávání v České republice v letech 2008 – 2010*.** Praha: FoRS – České fórum pro rozvojové vzdělávání, 2010. Tisk.
- Kolmačková, Marie. *Fair Trade jako tržní nástroj rozvojové spolupráce a jeho perspektivy*.** Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2010. Tisk.
- Košťálová, Hana (ed.). *Interkulturní výchova ve školním vzdělávacím programu*.** Praha: Člověk v tísni a Kritické myšlení, 2005. Tisk.
- Králová, Daniela, Blanka Medková a Jana Mráčková (eds.). *Novinář, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc*.** Praha: Člověk v tísni, 2007. Tisk.
- Kratochvíl, Jan (ed.). *Bohouš a Dáša za lidská práva*.** Praha: Člověk v tísni, 2008. Tisk.
- Kroupová, Alena et al. *Vzdělávání k toleranci v multikulturním prostředí střední Evropy*.** Praha: Evropské informační středisko a Středisko pro výchovu k lidským právům Univerzity Karlovy (EIS SVLP UK), 2006. Tisk.
- Kubišová, Zuzana, Ondřej Lánský a Simona Němčíková. *Průzkum zájmu o Rozvojové cíle tisíciletí*.** Praha: Educon, 2008. Tisk.
- Kusch, Johanna, Sarah Bormann a Florian Butollo (eds.). *Odvracená strana kyberprostoru*.** Praha: Ekumenická akademie Praha, 2009. Tisk.
- Kutáček, Stanislav (ed.). *Penězům na stopě*.** Brno: Trast pro ekonomiku a společnost, 2007. Tisk.
- Langer, Jan a Barbora Fardová, děti ze slumu Mathare. *Hakuna matata*.** Praha: INEX-SDA, 2007. Tisk.
- Lebeda, Petr, Petr Chára, Petra Skalická a Martina Novotná. *Bohouš a Dáša na tržišti světa*.** Praha: Člověk v tísni, 2009. Tisk.
- Malířová, Eva (ed.). *Svět v nákupním košíku (sada 7 publikací a CD): Coca-colonizace. O nadnárodních společnostech (nejen) v rozvojových zemích; Hořká chuť čokolády. Kakao a dětská práce; Kdo je za vodou? Voda jako podmínka rozvoje; Komu chutná prales. Příčiny a dopady kácení deštných pralesů; Silný kafe. Káva a (ne) spravedlivý obchod; Skvrny na banánech. Jak se žije s pesticidy tropickým zemědělcům; Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty? Bavlna a pracovní podmínky v textilním průmyslu*.** Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade, 2008. Tisk.
- Malířová, Eva, Martina Pavlíčková a Michaela Rychtecká (eds.). *Svět do všech předmětů*.** Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade a ARPOK, 2009. Tisk.
- Miháliková, Jana. *Do Evropy hrou*.** Praha: Česká národní agentura Mládež, Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2007. Tisk.

- Miklušáková, Marta a Salim Murad (eds.).** *Najít nový domov.* Praha: UNHCR, 2005. Tisk a DVD.
- Moree, Dana (ed.).** *Czechkid.* Praha: Fakulta humanitních studií Univerzita Karlova v Praze, 2009. Tisk (příručka k projektu).
- Moree, Dana.** *How Teachers Cope with Social and Educational Transformation: Struggling with Multicultural Education in the Czech Classroom.* Benešov: Eman, 2008. Tisk.
- Moree, Dana, Martina Holcová, Hana Synková a Lada Vyhnánková.** *Okamžik jednoho zázraku.* Praha: Multikulturní centrum Praha, 2008. Tisk.
- Moree, Dana a Petra Morvayová.** *Dvakrát měř, jednou řež – od multikulturní výchovy ke vhledu.* Praha: Člověk v tísni, 2009. Tisk.
- Nádvorník, Ondřej a Andrea Volfová (eds.).** *Společný svět.* Praha: Člověk v tísni, 2004. Tisk.
- Nádvorník, Ondřej a Petr Chára.** *Bohouš a Dáša proti chudobě.* Praha: Člověk v tísni, 2006. Tisk.
- Návojský, Andrej a Ivana Raslavská (eds.).** *Multikultur ART – spoznaj kultúru menšín.* Praha: Člověk v ohrožení, 2009. Tisk.
- Němcová, Kristýna.** *Fair trade v České republice – průzkum očekávání spotřebitelů.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2010. Tisk. (Bakalářská práce).
- Nováček, Pavel.** *Stav světa na přelomu tisíciletí.* Prostějov: Geoda, 2002. Tisk.
- Ondráčková, Jana.** *Sousedé: projekt výchovy k vzájemnému respektování.* Praha: Český helsinský výbor, 2000. Tisk (příručka k projektu).
- Pavličková, Martina.** *Global Issues in the ELT Classroom.* Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade, 2008. Tisk.
- Pijanová, Pavla a Ludmila Součková (eds.).** *Watch and Change.* Praha: Člověk v tísni, 2008 a 2009. Tisk a DVD.
- Pike, Graham a David Selby (přeložil Milan Caha).** *Cvičení a hry pro globální výchovu 1 a 2.* Praha: Portál, 2000. Tisk.
- Pike, Graham a David Selby (přeložili Monika a Milan Cahovi).** *Globální výchova: nabídka alternativních aktivit pro práci ve škole.* Praha: Grada, 1994. Tisk.
- Polanská, Jitka, Markéta Kadlecová a Zuzana Andělová.** *Cizinci jako téma.* Praha: Člověk v tísni, 2007. Tisk.
- Rychtecká, Michaela (ed.).** *Svět v nákupním košíku: případové studie dopadů spotřeby na rozvojové země.* Brno: NaZemi – Společnost pro Fair Trade, 2010. Tisk.
- Sedlák, Jaromír.** *Globální problémy lidstva.* Praha: Ústav pro filosofii a sociologii ČSAV, 1982. Tisk.
- Skalická, Petra a Kateřina Kociánová (eds.).** *Bohouš a Dáša: klima v tísni.* Praha: Člověk v tísni, 2009. Tisk.
- Skalická, Petra a Lenka Sobotová (eds.).** *Začínáme s GRV: případová studie k začleňování globálního rozvojového vzdělávání na českých školách.* Praha: Člověk v tísni, 2009. Tisk.
- Součková, Ludmila (ed.).** *Rozvojové cíle tisíciletí.* Praha: Člověk v tísni, 2010. Tisk.
- Spurná, Helena (ed.).** *Divadlo ve světě: interkulturální procesy a divadlo.* Brno: Ústav divadelní a filmové vědy, 1999. Tisk.
- Stiborová, Hana.** *Etika v podnikání.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009. Tisk. (Diplomová práce).
- Šišková, Tatjana (ed.).** *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století.* Praha: Portál, 2001. Tisk.
- Škodíková, Simona.** *Fair Trade v mezinárodním obchodě.* Praha: Vysoká škola ekonomická Praha, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009. Tisk. (Diplomová práce).
- Škoviera, Albín.** *Dve tváře jednoho světa – pre základné školy.* Bratislava: Slovenský výbor pre UNICEF, 2009. Tisk.

- Štěrba, Luděk.** *Historie, současnost a perspektivy Fair trade v Evropě a jeho možnosti v České republice.* Brno: Masarykova univerzita – Fakulta sociálních studií, 2004. Tisk. (Diplomová práce).
- Tlolková, Kristýna.** *Marketingová strategie konceptu Fair Trade v ČR.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská, 2010. Tisk. (Bakalářská práce).
- Tožička, Tomáš (ed.).** *Česko proti chudobě – Informace, fakta a čísla z rozvojového světa.* Praha: Educon, 2007. Tisk.
- Tožička, Tomáš (ed.).** *Příliš vzdálené cíle.* Praha: Educon, 2009. Tisk.
- Tožička, Tomáš (ed.).** *Rozvojové cíle tisíciletí – Millennium Development Goals.* Praha: Educon, 2007. Tisk.
- Tožička, Tomáš a Pavel Chmelař (eds.).** *Millennium Development Goals – Manual for Global Development Education.* Praha: Educon, 2007. Tisk.
- Tožička, Tomáš a Pavel Chmelař (eds.).** *Rozvojové cíle tisíciletí: manuál globálního rozvojového vzdělávání.* Praha: Educon, 2007. Tisk.
- Tožička, Tomáš – redakce českého vydání (překlad Rudolf Převrátíl).** *Zpráva Social Watch 2008 (Odpověď zní: Lidská práva).* Praha: EAP, 2009. Tisk.
- Tožička, Tomáš – redakce českého vydání (překlad Tomáš Bíla a Andrea Votrubová).** *Zpráva Social Watch 2009 (Lidé na prvním místě).* Praha: EAP, 2010. Tisk.
- Tožička, Tomáš a Pavel Trkal – redakce českého vydání (překlad Tomáš Bíla).** *Zpráva Social Watch 2010 (Po pádu. Čas na změnu.).* Praha: EAP, 2011. Tisk.
- Troppová, Simona.** *Význam konceptu Fair Trade pro rozvojové krajiny.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2011. Tisk. (Bakalářská práce).
- Ujfalusi, Robin.** *Jak se hraje fotbal v Africe.* Praha: INEX-SDA, 2007. Tisk.
- Urbánek, Petr (ed.).** *Interkulturní vzdělávání.* Liberec: Technická univerzita v Liberci, 1999. Tisk.
- Valenta, Josef a Hana Kasíková.** *Dramatická výchova jako možný prostředek podpory naplňování cílů multikulturní výchovy.* Praha: Člověk v tísni, 2002. Tisk.
- Vaňurová, Zdeňka (ed.).** *10krát s MKV.* Praha: Člověk v tísni, 2010. Tisk.
- Vilímková, Olga.** *Učitelkou v Peru.* Praha: Smart Press, 2010. Tisk.
- Vlášková, Marie.** *Možnosti rozvoje konceptu Fairtradových měst v České republice.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut tropů a subtropů, 2010. Tisk. (Bakalářská práce).
- Vojvodíková, Naďa.** *Nejméně rozvinuté země a jejich zapojení do mezinárodních ekonomických vztahů.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2008. Tisk. (Diplomová práce).
- Vylitová, Romana (ed.).** *My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole.* Praha: Multikulturní centrum Praha, 2004. Tisk.
- Weltz, Alexandra.** *Digitální ruční práce.* Praha: EAP, 2008. DVD.
- Zajac, Lukáš a Andrej Návojský.** *Panáčik proti chudobe.* Bratislava: Človek v ohrození a Metodicko-pedagogické centrum Trenčín, 2006. Tisk.
- Zajac, Lukáš, Ivana Kullová a Ivana Raslavská.** *Aktívne Globálne školy.* Praha: Človek v ohrození, 2008. Tisk.
- Zelinová, Milota a Eva Fülöpová.** *Dve tváře jedného světa – pre materské školy.* Bratislava: Slovenský výbor pre UNICEF, 2009. Tisk.

5 Seznam řazený podle názvů publikací

Třetí seznam řadí publikace podle názvů. V závorce za názvem je uveden vydavatel. Poslední údaj je číslo strany, na které je materiál uveden v předchozích dvou seznamech. Tučně jsou uvedeny publikace, které hodnotíme ve druhé části katalogu.

100 karikatur z rozvojových zemí (Educon), **str. 40, 58**

10krát s MKV (Člověk v tísni), **str. 36, 63**

AIDS zabíjí Afriku (Slovenská katolícka Charita), **str. 47, 60**

Aktívne globálne školy (Člověk v ohrožení), **str. 27–29, 36, 63**

Analýza fair trade jako tržního nástroje řešení chudoby obyvatel třetího světa (VŠE v Praze), **str. 56, 58**

Analýza světového trhu s fair trade výrobky (VŠE v Praze), **str. 53, 59**

Anyana – děti a svět (ARPOK), **str. 34, 60**

Bohouš a Dáša: klima v tísni (Člověk v tísni), **str. 36, 62**

Bohouš a Dáša na tržišti světa (Člověk v tísni), **str. 36, 61**

Bohouš a Dáša proti chudobě (Člověk v tísni), **str. 36, 62**

Bohouš a Dáša: šance pro rozvoj (Člověk v tísni), **str. 37, 60**

Bohouš a Dáša za lidská práva (Člověk v tísni), **str. 37, 61**

Carly (META), **str. 44, 60**

Cizinci jako téma (Člověk v tísni), **str. 37, 62**

Cvičení a hry pro globální výchovu 1 a 2 (Portál), **str. 51, 62**

Czechkid (Univerzita Karlova v Praze), **str. 53, 62**

Česko proti chudobě – Informace, fakta a čísla z rozvojového světa (Educon), **str. 40, 63**

Daňové ráje světa / Neúnosná (finanční) architektura (Educon), **str. 40, 58**

Digitální ruční práce (EAP), **str. 41, 63**

Divadlo ve světě: interkulturální procesy a divadlo (Ústav divadelní a filmové vědy), **str. 53, 62**

Do Evropy hrou (Česká národní agentura Mládež), **str. 35, 61**

Dramatická výchova jako možný prostředek podpory naplňování cílů multikulturní výchovy (Člověk v tísni), **str. 37, 63**

Dvakrát měř, jednou řež – od multikulturní výchovy ke vhledu (Člověk v tísni), **str. 37, 62**

Dve tváře jedného světa – pre materské školy (UNICEF), **str. 47, 63**

Dve tváře jedného světa – pre základné školy (UNICEF), **str. 48, 62**

Džbán plný kultur – prioritní země ZRS ČR (ARPOK), **str. 34, 60**

- Efektivní metody a formy výuky pedagogů na středních školách (Univerzita Hradec Králové), [str. 52, 57](#)
- Eseje o MDGs (Educon), [str. 40, 60](#)
- Etika v podnikání (VŠE v Praze), [str. 53, 62](#)
- Etnická hudba ve škole (Multikulturní centrum Praha), [str. 44, 60](#)
- Euromodel – výukové materiály pro VŠ (Člověk v tísni), [str. 37, 60](#)
- Fair Trade (ADRA), [str. 33, 60](#)
- Fair trade (Asociace pro fair trade), [str. 34, 59](#)
- Fair Trade jako alternativní forma mezinárodního obchodu (VŠE v Praze), [str. 54, 59](#)
- Fair Trade jako tržní nástroj rozvojové spolupráce a jeho perspektivy (VŠE v Praze), [str. 54, 61](#)
- Fair trade: spravedlivý obchod v České republice (Asociace pro fair trade), [str. 34, 59](#)
- Fair trade v České republice – průzkum očekávání spotřebitelů (VŠE v Praze), [str. 54, 62](#)
- Fair Trade v mezinárodním obchodě (VŠE v Praze), [str. 54, 62](#)
- Fair Trade v praxi: případová studie producentů kávy zapojených do Fair Trade v Kolumbii (Masarykova univerzita v Brně), [str. 50, 59](#)
- Fair Trade – vybrané aspekty (VŠE v Praze), [str. 54, 60](#)
- Funkce a dopady Fair Trade v obchodu se zeměmi třetího světa (VŠE v Praze), [str. 56, 60](#)
- Global Issues in the ELT Classroom (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 45, 62](#)
- Globalizace a globální problémy (Univerzita Karlova v Praze), [str. 53, 58](#)
- Globalizace pro a proti (Academia), [str. 49, 58](#)
- Globální a environmentální výchova na pobytových akcích: manuál nejen pro učitele (Ekocentrum Paleta), [str. 41, 59](#)
- Globální problémy a rozvojová spolupráce (Člověk v tísni), [str. 37, 59](#)
- Globální problémy jako program integrované tématické výchovy (Infra), [str. 50, 59](#)
- Globální problémy lidstva (Ústav pro filosofii a sociologii ČSAV), [str. 53, 62](#)
- Globální problémy světa v ekonomických souvislostech (Nakladatelství C. H. Beck), [str. 51, 60](#)
- Globální výchova: nabídka alternativních aktivit pro práci ve škole (Grada), [str. 50, 62](#)
- Hakuna matata (INEX-SDA), [str. 44, 61](#)
- Historie, současnost a perspektivy Fair Trade v Evropě a jeho možnosti v České republice (Masarykova univerzita v Brně), [str. 51, 63](#)
- How Teachers Cope with Social and Educational Transformation: Struggling with Multicultural Education in the Czech Classroom (Eman), [str. 49, 62](#)
- Hrajeme si fér (Play Fair) (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 45, 57](#)
- Chřest (Educon), [str. 40, 59](#)
- Index genderové spravedlnosti 2009 (EAP), [str. 42, 60](#)
- Interkulturní výchova ve školním vzdělávacím programu (Člověk v tísni), [str. 37, 61](#)
- Interkulturní vzdělávání (Technická univerzita v Liberci), [str. 52, 63](#)

- Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy (Člověk v tísni), [str. 37, 58](#)
- Internacionalizace (A&M Publishing), [str. 49, 57](#)
- Jak nakupovat počítače v souladu se sociálními a ekologickými kritérii (EAP), [str. 42, 58](#)
- Jak se hraje fotbal v Africe (INEX-SDA), [str. 44, 63](#)
- Jeden svět na školách (Člověk v tísni), [str. 38, 60](#)
- Kdo jiný? (Člověk v tísni), [str. 38, 58](#)
- Komparace standardů Fair Trade organizací a jejich dopadů na producentská sdružení v rozvojových zemích (VŠE v Praze), [str. 54, 59](#)
- Kompas: manuál pro výchovu mládeže k lidským právům (Česká národní agentura Mládež), [str. 35, 58](#)
- La Ngonpo (Multikulturní centrum Praha), [str. 44, 57](#)
- Lidská práva I. (Člověk v tísni), [str. 38, 58](#)
- Manuál k letnímu příměstskému táboru 2008 „Orient Express aneb Cesta kolem světa za šest dní“ (ADRA), [str. 33, 58](#)
- Marketingová strategie konceptu Fair Trade v ČR (VŠE v Praze), [str. 55, 63](#)
- Materiály k semináři „Učím lépe rozumět světu“ (ADRA), [str. 33, 57](#)
- MDG 15. Rozvojové cíle tisíciletí. Manuál pro učitele středních škol (Partners Czech), [str. 46, 60](#)
- MDGs v obrazech (Educon), [str. 40, 60](#)
- Média a chudoba (Člověk v tísni), [str. 38, 60](#)
- Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století (Portál), [str. 52, 62](#)
- Metodika: výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Scio), [str. 52, 58](#)
- Millennium Development Goals – Manual for Global Development Education (Educon), [str. 40, 63](#)
- Místo na slunci: globální výchova pro děti 5 – 10 let (Sdružení Tereza), [str. 47, 58](#)
- Možnosti rozvoje konceptu Fairtradových měst v České republice (Česká zemědělská univerzita v Praze), [str. 49, 63](#)
- MULTI KULTI: menšiny v ČR (ARPOK), [str. 34, 58](#)
- Multikultur ART – spoznaj kultúru menšín (Člověk v ohrožení), [str. 36, 62](#)
- Multikulturalita a výchova k občanství (Epocha), [str. 49, 58](#)
- Multikulturní výchova v teorii a praxi (Masarykova univerzita v Brně), [str. 51, 59](#)
- Multipolis (Scio), [str. 52, 60](#)
- Můžeš změnit svět: příručka světoobčana 21. století (Malvern), [str. 50, 58](#)
- My a ti druzí: příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole (Multikulturní centrum Praha), [str. 45, 63](#)
- Na frontě chudoby klid – index základních schopností 2009 (EAP), [str. 42, 60](#)
- Náboženství v globální občanské společnosti (Centrum pro studium demokracie a kultury), [str. 35, 59](#)
- Najít nový domov (UNHCR), [str. 48, 62](#)
- Náměty pro multikulturní výchovu (Portál), [str. 52, 58](#)

Nejen čísla (UNHCR), str. 48, 60

Nejméně rozvinuté země a jejich zapojení do mezinárodních ekonomických vztahů (VŠE v Praze), str. 54, 63

Nesnesitelná lehkost nakupování (Nesehnutí), str. 46, 60

Než začneme s multikulturní výchovou: od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu (Člověk v tísní), str. 38, 60

Novinář, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc (Člověk v tísní), str. 38, 61

Odvracená strana kyberprostoru (EAP), str. 42, 61

Okamžik jednoho zázraku (Multikulturní centrum Praha), str. 45, 62

Panáčik proti chudobe (Člověk v ohrožení), str. 36, 63

Penězům na stopě (Trast pro ekonomiku a společnost), str. 47, 61

Počítačové hry a krátké filmy o MDGs (Educon), str. 40, 60

Pod tlakem: pracovní podmínky a ekonomický rozvoj IT průmyslu v České republice (EAP), str. 42, 57

Pokladnice hodnot: transkulturní učení hodnotám (Europa-direct, Fränkisches Bildungswerk für Friedensarbeit, Europäisches Institut Conflict Culture Cooperation, Nadace BrückeMost a Institut Pontes), str. 43, 57

Politika s ručením omezeným: proměny moci na prahu 21. století (Evropský literární klub), str. 50, 60

Povídání o Tůje a Kláře (ADRA), str. 33, 57

Práce je jinde (Multikulturní centrum Praha), str. 45, 60

Právní a daňové ráje – zastavme skandál (Educon), str. 40, 59

Průřezník aneb Jak začít s průřezovými tématy (Člověk v tísní), str. 18–22, 38, 60

Průřezová témata prostřednictvím dokumentárního filmu v praxi (Člověk v tísní), str. 38, 58

Průřezová témata – učitelský zápisník (Člověk v tísní), str. 38, 58

Průřezová témata ZŠ (Člověk v tísní), str. 38, 61

Průzkum zájmu o Rozvojové cíle tisíciletí (Educon), str. 41, 61

Příběh o Aničce a Latifě (ADRA), str. 33, 57

Příběh o Jakubovi a Lengovi (ADRA), str. 33, 57

Příliš vzdálené cíle (Educon), str. 41, 63

Příručka ke kampaňování (Educon), str. 41, 60

Rozvoj principu fair trade v České republice (VŠE v Praze), str. 55, 58

Rozvojové cíle tisíciletí (Člověk v tísní), str. 39, 62

Rozvojové cíle tisíciletí (Educon), str. 41, 61

Rozvojové cíle tisíciletí: manuál globálního rozvojového vzdělávání (Educon), str. 41, 63

Rozvojové cíle tisíciletí – Millennium Development Goals (Educon), str. 41, 63

Rozvojové vzdělávání: čítanka k manuálu pro učitele 2. stupně základních škol (Charita ČR), str. 43, 60

Rozvojové vzdělávání: manuál pro učitele 2. stupně základních škol (Charita ČR), str. 43, 61

- S vietnamskými dětmi na českých školách (H&H), [str. 50, 58](#)
- Sociální pedagogika a multikulturní výchova v otázkách (Masarykova univerzita v Brně), [str. 51, 59](#)
- Sousedé: projekt výchovy k vzájemnému respektování (Český helsinský výbor), [str. 35, 62](#)
- Společný svět (Člověk v tísni), [str. 39, 62](#)
- Spoty kampaně (Educon), [str. 41, 61](#)
- Spravedlivý obchod – Fair Trade (ADRA), [str. 34, 61](#)
- Stav světa na přelomu tisíciletí (Geoda), [str. 50, 62](#)
- Střet civilizací? (Evropský literární klub), [str. 50, 58](#)
- Studie Fair Trade a možnosti jeho rozšíření v ČR (Czech Management Institute Praha), [str. 49, 59](#)
- Svět bez konfliktů (Člověk v tísni), [str. 39, 59](#)
- Svět do všech předmětů (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 45, 61](#)
- Svet je len jeden: příručka globálneho rozvojového vzdelávania (Živica), [str. 48, 59](#)
- Svet naruby (Živica), [str. 48, 58](#)
- Svět v nákupním košíku (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 45, 61](#)
- Coca-colonizace. O nadnárodních společnostech (nejen) v rozvojových zemích
- Hořká chuť čokolády. Kakao a dětská práce
- Kdo je za vodou? Voda jako podmínka rozvoje
- Komu chutná prales. Příčiny a dopady kácení deštných pralesů
- Silný kafe. Káva a (ne)spravedlivý obchod**, [str. 22–23](#)
- Skrvny na banánech. Jak se žije s pesticidy tropickým zemědělcům
- Šaty dělají člověka. A kdo dělá šaty? Bavlna a pracovní podmínky v textilním průmyslu**, [str. 23–27](#)
- Svět v nákupním košíku: případové studie dopadů spotřeby na rozvojové země (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 46, 62](#)
- Světová škola (Člověk v tísni), [str. 39, 61](#)
- Světová škola 2 (Člověk v tísni), [str. 39, 61](#)
- Šampióni pro Afriku** (SADBA), [str. 29–30, 46, 61](#)
- T-Kit Interkulturní učení (Česká národní agentura Mládež), [str. 35, 61](#)
- Učitelkou v Peru (Smart Press), [str. 52, 63](#)
- Úloha Fair Trade v ekonomickém rozvoji Ghany (VŠE v Praze), [str. 55, 59](#)
- Unikající svět (Sociologické nakladatelství), [str. 52, 59](#)
- Virus Free Generation (Člověk v tísni), [str. 39, 61](#)
- Víte, s čím si hrajete? (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 46, 57](#)
- Výchova a budoucnost: hry a techniky o životním prostředí a společnosti (Paido), [str. 51, 58](#)
- Výchova k demokratickému občanství a vzájemné toleranci v multikulturní společnosti (Univerzita Palackého v Olomouci), [str. 53, 58](#)
- Výchova pro 21. století: koncepce globální výchovy v podmínkách české školy (Paido), [str. 51, 59](#)

Výtvarná soutěž (ADRA), [str. 33, 57](#)

publikace k soutěži řazené podle ročníků:

Doma je doma aneb kam patříím

Pomáháme společně aneb pomáhá, pomáháš, pomáhám

Děti proti chudobě aneb lidé by chudí být neměli

Svět babiček a dědečků aneb jak se jim v něm žije

Škola základ života aneb vzdělání je k němu třeba

Jak si hraju aneb můj báječný svět her a hraček

Vývoj koncepce fair trade v České republice a jeho perspektivy do budoucna (VŠE v Praze), [str. 55, 59](#)

Vývoj obchodování s fair trade výrobky ve světě (VŠE v Praze), [str. 55, 59](#)

Význam konceptu Fair Trade pro rozvojové krajiny (VŠE v Praze), [str. 55, 63](#)

Vzdělávání k toleranci v multikulturním prostředí střední Evropy (EIS SVLP UK), [str. 49, 61](#)

Vzdelávanie pre rozvoj (UNICEF), [str. 48, 59](#)

Watch and Change (Člověk v tísni), [str. 39, 62](#)

Watoto (NaZemi – společnost pro fair trade), [str. 46, 59](#)

Za pár korún naviac (Živica), [str. 48, 61](#)

Začínáme s GRV: případová studie k začleňování globálního rozvojového vzdělávání na českých školách (Člověk v tísni), [str. 39, 62](#)

Základní kurz pro prodejce fair trade (EAP), [str. 42, 57](#)

Závěrečná zpráva z výzkumu (Člověk v tísni), [str. 39, 57](#)

Zmizelí sousedé (ZŠ Zámecká, Litomyšl), [str. 56, 58](#)

Zpráva o globálním rozvojovém vzdělávání v České republice v letech 2008 – 2010 (FoRS), [str. 43, 61](#)

Zpráva Social Watch 2008 (Odpověď zní: lidská práva) (EAP), [str. 42, 63](#)

Zpráva Social Watch 2009: lidé na prvním místě (EAP), [str. 42, 63](#)

Zpráva Social Watch 2010 (Po pádu. Čas na změnu) (EAP), [str. 43, 63](#)

Internetové odkazy:

ADRA: www.adra.cz

Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje (ARPOK): www.arpok.cz

Asociace pro fair trade: www.fairtrade-asociace.cz

Awareness for Fairness – Fair trade a globální vzdělávání (projekt): www.be-fair.eu/cz/index.htm

Centrum pro studium demokracie a kultury: www.cdk.cz

Czechkid (projekt): www.czechkid.cz

Česká národní agentura Mládež: www.mladezvakci.cz

Česká zemědělská univerzita v Praze: www.czu.cz

Česko proti chudobě (kampaň): www.ceskoprotichudobe.cz

Český helsinský výbor: www.helcom.cz

Člověk v ohrožení: www.clovekvohrozeni.sk

Člověk v tísní: www.clovekvtisni.cz

Člověk v tísní – program Jeden svět na školách: www.jedensvetnaskolach.cz

Člověk v tísní – program Rozvojovka: www.rozvojovka.cz

Člověk v tísní – program Varianty: www.varianty.cz

Ekumenická akademie Praha: www.ekumakad.cz

Evropské město (urbanistický koncept): www.evropskemesto.cz

Fair&Bio (fairtradový obchod EAP): www.fair-bio.cz

Fairtrade International (FLO): www.fairtrade.net

Fairtrade Towns: www.fairtradetowns.org

Fairtradová města: www.fairtradovamesta.cz

ForS – České fórum pro rozvojovou spolupráci: www.fors.cz

Global Education Network Europe: www.gene.eu

Charita Česká republika: www.charita.cz

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit (INEX-SDA): www.inexsda.cz

Jeden svět: www.jedensvet.org

Katalog knihovny Masarykovy univerzity: <http://aleph.muni.cz>

Katalog knihovny Vysoké školy ekonomické v Praze: <http://library.vse.cz>

Katalog Městské knihovny v Praze: <http://search.mlp.cz>

Katalog Národní knihovny: <http://aleph.nkp.cz>

Knihovna Univerzity Palackého v Olomouci: www.knihovna.upol.cz

Kritické myšlení: www.kritickemysleni.cz

La Ngonpo (projekt): www.la-ngonpo.org

Mamacoffee (sít fairtradových kaváren): www.mamacoffee.cz

META – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů: www.meta-os.cz

Metodický portál MŠMT: www.rvp.cz

Multikulturní centrum Praha: www.mkc.cz

Multipolis (projekt): www.multipolis.cz

Národní institut dětí a mládeže MŠMT: www.nidm.cz

Národní ústav odborného vzdělávání: www.nuov.cz

NaZemi – společnost pro fair trade: www.fairtrade.cz

Nesehnutí: <http://nesehnuti.cz>

Partners Czech: www.partnersczech.cz

Salesiánská asociace Dona Boska (SADBA): <http://mladez.sdb.cz>

Sdružení Tereza: www.terezanet.cz

Slovenská katolícka Charita: www.charita.sk

Social Watch (projekt): www.socialwatch.org

Světová škola (projekt): www.globalactionschools.org

Šampióni pro Afriku (projekt): www.sampioni.cz

Trast pro ekonomiku a společnost: www.thinktank.cz

UNHCR: www.unhcr.cz

UNICEF (zastoupení pro Českou republiku): www.unicef.cz

UNICEF (zastoupení pro Slovensko): www.unicef.sk

Ústřední knihovna Univerzity Karlovy v Praze: www.cuni.cz/UK-320.html

Víte, s čím si hrajete? (kampaň): www.vitescimsihrajete.cz

Výzkumný ústav pedagogický v Praze: www.vup.cz

Webové stránky Jiřího Hrušky: http://jiri_hruska.sweb.cz

Živica: www.zivica.sk

Jak globálně vzdělávat

Katalog materiálů a nástrojů psaných v češtině určených pro globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchovu se zvláštním zřetelem k tématu **fair trade**

Ekumenická
Akademie
Praha

Vydala Ekumenická akademie Praha, občanské sdružení
Sokolovská 50, 180 00 Praha 8
IČO: 638 36 009
www.ekumakad.cz
v rámci projektu Awareness for Fairness – Fair trade a globální vzdělávání

Editoři Kristýna Augustinská, Robert Mimra
Autoři textů Robert Mimra (strany 5–18), Jiří Hruška (strany 18–31)
Autoři fotografií Lukáš Lédl, Eva Knappová, Jiří Hejkrlik a Škola kávy
Jazyková korektura Antonín Tesař
Sazba a grafická úprava Lukáš Silný, Kryštof Procházka

Počet stran 72
Rok vydání 2012
Vydání první

Copyright © Ekumenická akademie Praha
Všechna práva vyhrazena
ISBN: 978-80-904405-7-9

Dokument vznikl s finanční podporou Evropské unie. Obsah tohoto dokumentu je plně v zodpovědnosti příjemce grantu a nelze jej v žádném případě považovat za oficiální stanovisko Evropské unie.

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

Jak globálně vzdělávat: Katalog materiálů a nástrojů psaných v češtině určených pro globální rozvojové vzdělávání a multikulturní výchovu se zvláštním zřetelem k tématu fair trade

vzniká z potřeby sdílení informací. Nezanedbatelná část publikací v našem katalogu vznikala v rámci projektů, které měly partnerství s řadou organizací v Evropě i mimo Evropu, často hrazených z grantů Evropské unie. Některé z materiálů jsou úpravou původních textů pro české prostředí – nebo alespoň vydavatelé přidali několik kapitol pro české uživatele. Naopak překladová literatura je zastoupena poměrně málo. Vzniká tak určitý „paradox multiplicity“, kdy vzniká několik velmi podobných publikací na různých místech kontinentu. Někdy jsou tvůrci spojeni projektovým partnerstvím, jindy o sobě nevědí.

Je dobré si uvědomit, že publikace pro globální rozvojové vzdělávání jsou přenosné do většiny evropských vzdělávacích systémů. Česká republika se díky kurikulární reformě z roku 2004 přiblížila vyspělým zemím západní Evropy. Ambicí našeho katalogu je přinést českým, moravským a slezským učitelům co možná nejkompletnější seznam materiálů pro globální rozvojové vzdělávání a alespoň reprezentativní vzorek materiálů pro multikulturní výchovu, vydavatelům pak komplexnější informaci o tom, co dosud bylo v češtině vydáno. Abychom však předešli výše uvedenému paradoxu, musel by být podobný katalog vytvořen v dalších šestadvaceti evropských zemích a pak všechny seznamy vydány souhrnně v překladu do hlavních evropských jazyků.

Podobný projekt pravděpodobně nebude realizován. Proto jsme specifikovali výběr materiálů tématem fair trade. Spravedlivý obchod (fair trade) považujeme za ideální výukový nástroj jak pro globální rozvojové vzdělávání, tak pro multikulturní výchovu. A to napříč zeměmi Evropské unie.

Dokument vznikl s finanční podporou Evropské unie. Obsah tohoto dokumentu je plně v zodpovědnosti příjemce grantu a nelze jej v žádném případě považovat za oficiální stanovisko Evropské unie.

Ekumenická
Akademie
Praha